

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Hamit KAPLAN

GENEL LİSELERDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDEKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİ
HAKKINDA ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN ve VELİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
(ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ)

Eğitim Bilimleri Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

Hamit KAPLAN

GENEL LİSELERDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDEKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİ
HAKKINDA ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN ve VELİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
(ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ)

Danışman

Doç. Dr. Selçuk UYGUN

Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Programı
Yüksek Lisans Tezi

Antalya, 2013

Akdeniz Üniversitesi
Eğitim Bilimleri Enstitüsü Müdürlüğü'ne,

Hamit KAPLAN'ın bu çalışması, jürimiz tarafından Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan:

Üye (Danışmanı):

Üye:

Tez Konusu:

Onay: Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

Tez Savunma Tarihi: ...../...../2013

Mezuniyet Tarihi: ...../...../2013

Doç. Dr. Selçuk UYGUN

Müdür

.....

İÇİNDEKİLER

	SAYFA
TABLolar LİSTESİ.....	iv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	vii
ÖZET.....	viii
ABSTRACT.....	ix
ÖNSÖZ.....	x

GİRİŞ

Problem Durumu.....	2
Araştırmanın Önemi.....	3
Araştırmanın Amacı.....	4
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	5
Tanımlar.....	5

BİRİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ ve İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE SORUNLAR

1.1- Yabancı Dil Öğretimi.....	7
1.2- Türkiye’de İngilizce Öğretimi.....	11
1.3- Genel Liselerde İngilizce Öğretimi Amaçları.....	12
1.3.1- Genel Amaçlar.....	12
1.3.2- Programın Kapsamı.....	13
1.4- İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar.....	14
1.4.1- Sınıf Mevcutlarının Etkisi.....	14
1.4.2- Haftalık Ders Saatinin Etkisi.....	16
1.4.3- Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi.....	17
1.4.4- Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu.....	19

1.4.5- Eğitim Politikalarının Etkisi.....	20
1.4.6- Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti	21
1.4.7- Ana Dil Yabancı Dil İlişkisi.....	23
1.4.8- Veli ve Çevrenin Etkisi.....	25
1.4.9- Kültürün Etkisi.....	26
1.4.10- İletişimin Etkisi.....	27
1.5- İlgili Araştırmalar.....	28

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1- Desen.....	31
2.2- Evren ve Örneklem.....	31
2.2.1- Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri.....	33
2.2.2- Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri.....	34
2.2.3- Araştırmaya Katılan Velilerin Demografik Özellikleri.....	36
2.3- Veri Toplama Aracı.....	39
2.3.1- Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi.....	39
2.4- Veri Toplama Süreci.....	41
2.5- Verilerin Analizi.....	41

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1- Bulgular ve Yorumlar.....	42
3.1.1- Sınıf Mevcutlarının Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	42
3.1.2- Haftalık Ders Saatinin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	47
3.1.3- Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	49
3.1.4- Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	64

3.1.5- Eğitim Politikalarının Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	67
3.1.6- Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	71
3.1.7- Anadil - Yabancı Dil İlişkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	75
3.1.8- Veli ve Çevrenin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	80
3.1.9- Kültürün Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	84
3.1.10- İletişimin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri.....	85
SONUÇ ve ÖNERİLER.....	88
KAYNAKÇA.....	100
Ekler.....	103
Ek 1- İl Milli Eğitim Müdürlüğü İzin Belgesi.....	103
Ek 2- Valilik Olur Belgesi.....	104
Ek 3- Öğrenci Görüşleri Anket Formu.....	105
Ek 4- Öğretmen Görüşleri Anket Formu.....	110
Ek 5- Veli Görüşleri Anket Formu.....	114
ÖZGEÇMİŞ.....	118

TABLOLAR LİSTESİ

	SAYFA
Tablo 2.1 Veri toplanan genel liseler.....	32
Tablo 2.2 Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları.....	33
Tablo 2.3 Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımları.....	33
Tablo 2.4 Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf dağılımları.....	34
Tablo 2.5 Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımları.....	34
Tablo 2.6 Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş dağılımları.....	35
Tablo 2.7 Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki deneyim dağılımları.....	35
Tablo 2.8 Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul dağılımları.....	36
Tablo 2.9 Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumu dağılımları.....	36
Tablo 2.10 Araştırmaya katılan velilerin cinsiyet dağılımları.....	36
Tablo 2.11 Araştırmaya katılan velilerin öğrencilerinin okumakta olduğu sınıf dağılımları.....	37
Tablo 2.12 Araştırmaya katılan velilerin yaş dağılımları.....	37
Tablo 2.13 Araştırmaya katılan velilerin eğitim durumu dağılımları.....	38
Tablo 2.14 Araştırmaya katılan velilerin meslek dağılımları.....	39
Tablo 3.1 Sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	43
Tablo 3.2 Sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	44
Tablo 3.3 İngilizce sınıflarının seviye sınıfları olarak düzenlenmemesinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	45
Tablo 3.4 Ders saatinin az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	48
Tablo 3.5 Ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve öğrenci ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının bulunmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	50
Tablo 3.6 Ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmamasının veya az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri	51

Tablo 3.7 Ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	52
Tablo 3.8 Ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmamasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	53
Tablo 3.9 Ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	54
Tablo 3.10 Ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	55
Tablo 3.11 Ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	57
Tablo 3.12 Ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	58
Tablo 3.13 Çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	59
Tablo 3.14 Sınıflarda ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	60
Tablo 3.15 Ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	62
Tablo 3.16 İngilizce’yi sevmemenin ve İngilizce’ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	64
Tablo 3.17 İngilizce pratiği yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	66
Tablo 3.18 Ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	68
Tablo 3.19 Dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	69
Tablo 3.20 Ders saati ve içeriği değişen sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	70

Tablo 3.21 Öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	72
Tablo 3.22 Öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	73
Tablo 3.23 Ana dil bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	75
Tablo 3.24 İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	76
Tablo 3.25 İngilizce dersinde anadilin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	77
Tablo 3.26 İngilizce dersinde anadilin hiç kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	79
Tablo 3.27 Aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	81
Tablo 3.28 Öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	82
Tablo 3.29 İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	84
Tablo 3.30 Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı düşük olanların ise daha başarısız olmaları ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri.....	86

KISALTMALAR LİSTESİ

T.C	Türkiye Cumhuriyeti
MEB	Milli Eğitim Bakanlığı
OGM	Ortaöğretim Genel Müdürlüğü
CEFR	Common European Framework of References (Avrupa Birliği Diller için Ortak Başvuru Çerçeve Metni)
YÖK	Yükseköğretim Kurulu
TTK	Milli Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulu

**GENEL LİSELERDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDEKİ BAŞARISIZLIK NEDENLERİ
HAKKINDA ÖĞRENCİ, ÖĞRETMEN ve VELİ GÖRÜŞLERİNİN İNCELENMESİ
(ANTALYA İLİ ÖRNEĞİ)**

ÖZET

Bu araştırmanın amacı genel liselerde İngilizce dersindeki başarısızlık nedenlerini öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerini dikkate alarak ortaya koymaktır.

Araştırma evrenini 2011-2012 öğretim yılında Türkiye’deki tüm genel liselerde çalışan İngilizce öğretmenleri, öğrenim gören öğrenciler ve onların velileri; örneklemini ise Antalya ilindeki beş merkez ilçede (Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa) bulunan onbeş resmi genel lisede öğrenim gören 402 öğrenci, 58 veli ve bu okullarda görev yapmakta olan 50 İngilizce öğretmeni oluşturmaktadır. Öğrenci, öğretmen ve velilerin seçiminde tesadüfi örnekleme yöntemi kullanılmıştır. Veri toplama aracı olarak ise araştırmacı tarafından geliştirilen Genel Liselerde İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Anket Formları uygulanmıştır.

Araştırma sonucunda İngilizce sınıflarının kalabalık olmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediği, İngilizce derslerinde seviye sınıfları uygulaması yapmanın öğrenmeyi olumlu etkileyebileceği, ders ve çalışma kitaplarının öğrenci ilgi alanları ve seviyeleri göz önüne alınarak hazırlanması gerektiği, İngilizce dersinin haftalık ders saatinin yetersiz olduğu, ders saatinin artırılmasının ve İngilizce dersinin seçmeli ders olarak öğrenciye sunulmasının uygun olacağı, dersliklerde çağdaş eğitim – öğretime katkı sağlayabilecek ders araç ve gereçlerinin bulundurulması ve kullanılmasının öğrenmeyi olumlu etkileyeceği, İngilizce dersini alan sınıflar ve haftalık ders saatleri ile ilgili yapılan değişikliklere uygun ders içerikleri, kitaplar ve programların hazırlanmasının iyi olacağı sonuçlarına ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: İngilizce Öğretimi, Başarısızlık Nedenleri, Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri

**AN ANALYSIS OF STUDENTS', TEACHERS' AND PARENTS' VIEWS ABOUT
LACK OF SUCCESS IN TEACHING ENGLISH AT PUBLIC HIGH SCHOOLS
(ANTALYA PROVINCE SAMPLE)**

ABSTRACT

The aim of this study is to find out the reasons for the lack of success in English subject at public high schools regarding students', teachers' and parents' views.

The population of the research is teachers of English, students and parents in public high schools throughout Turkey in 2011-2012 educational year. The sample of the study is comprised of 402 students studying at fifteen public high schools which are located in five central counties (Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı and Muratpaşa) in Antalya province, 58 parents and 50 teachers of English who are currently working at the aforementioned fifteen public high schools. Random sampling method is utilized in the process of comprising student, teacher and parent samples. As data collection tool, Students' / Teachers' / Parents' Views on the Problems Encountered at Public High Schools in Teaching English Questionnaire Forms developed by the researcher were used.

As for the results of the study, crowded classrooms in English lessons affect teaching negatively; forming homogeneous level classrooms in English lessons would affect learning positively; student books and workbooks should be prepared taking into consideration student concerns and levels; weekly English lesson schedule is insufficient; weekly English lessons should be increased and English should be presented to students as an elective subject together with the compulsory English lesson; providing contemporary audio-visual tools which can contribute to teaching process in classrooms and using these tools affect learning positively; subject contents, books and programmes appropriate for revised class levels studying English and revised weekly schedule for English lessons should be prepared are reached.

Key Words: English Teaching, Reasons for Lack of Success, Students' / Teachers' / Parents' Views

ÖNSÖZ

Bu çalışma genel liselerde İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenlerini öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerin dayanarak tespit etmeye ve bu nedenlere yönelik çözüm önerileri getirmeye çalışmıştır. Araştırmanın sadece genel liselerde öğrenim gören öğrenciler, bu okullarda çalışan İngilizce öğretmenleri ve öğrencileri genel liselerde öğrenim gören velilerle yapıldığı göz önünde bulundurularak farklı seviyelerde öğrenim gören öğrenciler, farklı seviyelerde çalışan İngilizce öğretmenleri ve öğrencileri farklı seviyelerde öğrenim gören velilerle yapılacak benzer çalışmalara veri kaynağı olarak katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

Bu çalışmanın gerçekleştirilmesinde birçok değerli insanın katkısı bulunmaktadır. Öncelikle çalışmanın planlanmasından uygulanmasına her aşamada bana yol gösteren ve destekleyen tez danışmanım Doç. Dr. Selçuk UYGUN'a; kendisine her konuda başvurmaya çekinmediğim Doç. Dr. Mehmet ERDOĞAN'a; tez savunma jürimde bulunarak çok değerli önerilerde bulunan Yrd. Doç. Dr. Mustafa CANER'e; bu yola çıkmamda beni yüreklendiren değerli arkadaşım Cüneyt AKYOL'a; desteklerini hiçbir zaman esirgemeyen yüksek lisans sınıf arkadaşlarım Çiğdem GÜZLE KAYIR'a, Şahin AKBUNAR'a ve Ü. Özlem AŞIK'a; anket verilerini girmemde sabırla günlerce bana yardım eden kardeşim gibi sevdiğim kuzenim Nalan KAPLAN'a; anketlerimi doldurarak elde ettiğim verilere ulaşmamı sağlayan velilere, değerli meslektaşlarıma ve başta Aksu Lisesi'nin değerli öğrencileri olmak üzere tüm öğrencilere ve her zaman destek ve yardımlarını gördüğüm Aksu Lisesi'ndeki değerli öğretmen arkadaşlarıma sonsuz teşekkür ve şükranlarımı sunarım.

Beni her zaman destekleyen, her zaman yanımda olan ve arkamda duran çok değerli aileme; anneme, babama, kardeşime ve babaanneme ve ismini burada sayamadığım nicelerine sonsuz teşekkürler...

GİRİŞ

Günümüzde her kavramda olduğu gibi eğitim ve öğretim kavramlarında da büyük ve hızlı değişimler ve gelişmeler meydana gelmektedir. Küreselleşen ve adeta modern bir köye dönüşen dünyada iletişimin önemi de giderek artmaktadır. Bu hızlı değişim ve gelişmeler yabancı dil öğreniminin önemini gün be gün artırmaktadır. İnsanların bu hızlı değişim ve gelişmelere ayak uydurabilmeleri için yabancı dil bilmeleri ve yabancı dil öğrenmeleri önemlidir.

“Günümüz ekonomik, sosyal, eğitim ve bilim alanlarında yabancı dile büyük ihtiyaç duyulduğundan, küreselleşen dünyanın kaçınılmaz gerçeklerinden biri olarak, yabancı dile olan ilgi ve öğrenme isteği her geçen gün artmaktadır. Ülkemizde özellikle son yirmi yılda, yabancı dil öğrenmenin hızlandığı görülmektedir.” (Aydoğan ve Çilsal, 2007: 179).

Yabancı dil öğrenmek için birçok sebep öne sürülebilir. Bu sebepler arasında en önemli sayılabilecek olanı ise insanların etraflarındaki değişime ayak uydurmak istemeleri ve bunu bir gereklilik olarak görmeleri gelmektedir.

“Bilgi ve iletişim çağına girdiğimiz günümüz dünyasında bilim ve teknolojideki ilerleme ve yenilikleri izlemek, yapılan bilimsel çalışmaları kaynak dilde incelemek, kitle iletişim araçlarından mümkün olduğu kadar çok faydalanabilmek, ticari ilişkiler ve turizmdeki canlılık ile medeniyetler arası yoğun etkileşim sayesinde, farklı kültürleri tanımanın gerekliliği en az bir yabancı dil bilmeyi zorunluluk haline getirmiştir.” (Aküzel, 2006: 1).

Demirel (1990)'e göre, iletişim araçlarının gittikçe artan bir hızla gelişmesi, milletler arasındaki siyaset, ekonomi ve turizm alanlarındaki alışverişlerin yoğunlaşması, yabancı dilin geniş kitlelere yayılması konusundaki gerekliliği daha belirgin hale getirmiş; yabancı dil öğrenimine olan isteği artırmıştır. Ayrıca Demirel (1990) gittikçe artan uluslararası ilişkilerin, ulusların kendi anadilleriyle iletişim sağlamalarını yetersiz kıldığını ve bu nedenle diğer ülkelerin dillerini öğrenme gereksinimi ortaya çıktığını vurgulamaktadır. Dolayısıyla Demirel (1990) yabancı dili bir amaç değil, bir araç olarak değerlendirilmektedir; O'na göre özellikle de kişilerin aranan kişiler haline gelmesi için sadece bir yabancı dili bilmek yeterli değil, kişilerin herhangi bir alanda bilgi sahibi olmaları ve yabancı dille de donatılmış olmaları gerekmektedir.

Günümüzde yabancı dil öğrenmek önemli bir konu olarak görülmektedir. Yabancı dil öğrenmeye gösterilen bu önem beraberinde dil öğrenmede çeşitli sorunları barındırmaktadır. Bu tez ülkemizde yoğun olarak öğretilen bir yabancı dil olan İngilizce öğretimindeki sorunları ve bu sorunlara yol açan nedenleri genel lise öğrenci, öğretmen ve velileri açısından ele almaya çalışacaktır.

Problem Durumu

Soner (2007) uluslararası ilişkilerin artmasıyla, ulusların kendi ana dilleriyle iletişim sağlamalarının yetersiz kalmaya başladığını; bu nedenle yabancı ülkelerin dillerini öğrenme gerekliliğinin ortaya çıktığını; dünya üzerinde yaklaşık 3000-3500 arasında değişik dil bulunmasına rağmen yabancı dil olarak öğrenilen dillerin sayısının oldukça az ve sınırlı olduğunu; bir dilin başka uluslar tarafından öğrenilmesine sebep olan ölçütlerin başını, o dili konuşan ülkenin dünya üzerindeki politik ve ekonomik durumunun çektiğini vurgulamaktadır.

İngilizce dünyada en yaygın olarak kullanılan dillerden biridir. İngilizce 50’den fazla ülkede resmi dildir; yaklaşık uluslararası organizasyonların 12,500’nün %85’i İngilizceyi resmi dil olarak kullanmaktadır (Alptekin, 2005). Bu durum da İngilizce öğrenmenin önemini daha da artırmaktadır.

“Crystal (2000)’a göre, yabancı dil öğrenmek son yıllarda daha da önem kazanmıştır, özellikle İngilizce hızlı bir şekilde dünya dili rolünü üstlenmektedir; Amerika Birleşik Devletleri, İngiltere, Avustralya gibi ülkelerde ana dili olarak 320-380 milyon insan, Hindistan, Singapur gibi ülkelerde de resmi ve ikinci dil olarak yaklaşık 150-300 milyon insan, diğer ülkelerle birlikte yaklaşık olarak 570 milyon insan İngilizce’yi anadili veya anadiline yakın bir hakimiyet içinde kullanmaktadırlar.” (Aktaran; Mersinligil, 2002: 1).

Dünya üzerinde anadili İngilizce olan insanlar kadar ve hatta daha da fazla bu dili yabancı dil olarak öğrenen ve bu dile hakim olan insan bulunmaktadır. İngilizce dil olarak öyle bir yaygınlık kazanmıştır ki neredeyse anadili İngilizce olanların İngilizce’yi yabancı dil olarak öğrenen insanlar kadar dil üzerinde söz hakları kalmamıştır.

“Warschauer (2000) ise, İngilizce’nin uluslararası bir dil (English as an International Language = EIL) olarak anadili İngilizce olan toplumların egemenliğinden kurtulup

İngilizce'yi yabancı dil olarak öğrenen toplumların boyunduruğuna girmek üzere olduğunu vurgulamaktadır.” (Aktaran; Mersinligil, 2002: 1).

İngilizce öğretimine verilen öneme ve gösterilen yoğun ilgiye rağmen ülkemizde maalesef İngilizce öğretiminde arzu edilen seviye bir türlü yakalanamamaktadır. Liseden mezun olan öğrenciler deyim yerindeyse iki kelimeyi biraraya getirip kendilerini ifade edebilecek İngilizce düzeyine erişememektedir (Sevinç, 2006).

“Türkiye’de formal eğitim süresince her öğrenci üniversiteyi bitirene dek geçen 10 yıl içerisindeki süreçte ortalama 700 – 800 saat yabancı dil dersi görmekte ancak edinilmiş yabancı dil bilgisi bakımından ulaşılan sonucun arzu edilenin çok aşağısında olduğu gözlemlenmektedir.” (Tarcan, 2004: 3).

Sevinç (2006)’e göre de Türkiye’de İngilizce öğretimi, bu dili öğrenmeyi sağlayacak biçimde yapılamadığından eğitim uygulamalarının uzun sürelerle yayılmalarına rağmen İngilizceyi dört temel beceri alanında asgari düzeyde de olsa doğru ve akıcı bir şekilde kullanabilen bireyler yetiştirilememektedir. Yine aynı çalışmada Sevinç ilköğretimden üniversite bitirinceye kadar öğrencilerin İngilizce eğitimi gördüğü halde üniversite öğrenimi sonunda öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun duygu ve düşüncelerini birkaç cümle ile de olsa İngilizce olarak sözlü ve yazılı olarak anlatamadığını, okuduğu herhangi bir yazıyı ya da dinlediği konuşmayı da anlamadağını belirtmiştir.

Literatürden ulaşılan çalışmalardan da anlaşılacağı üzere ülkemizde İngilizce öğretiminde çeşitli sorunlar bulunduğu ve İngilizce öğretiminin arzu edilen seviyenin altında olduğu malumdur. Bu nedenle bu çalışmada genel lise öğrencileri, İngilizce öğretmenleri ve velilerin görüşlerine dayanarak İngilizce öğretiminde başarısızlık nedenleri ortaya koyulmaya çalışılacaktır.

Araştırmanın Önemi

Bu çalışma genel liselerde İngilizce dersi öğretiminde karşılaşılan sorunları öğrenci, öğretmen ve veli görüşlerine dayanarak incelemeyi amaçlayan bir çalışmadır. Konuyla ilgili alanyazın incelendiğinde benzer çalışmaların olduğu görülmüştür. Fakat genel lise öğrencileri, öğretmenleri ve velileri örneklemeyle daha önce böyle bir çalışma yapılmamıştır. Bu nedenle yapılan çalışmanın alanyazındaki bir boşluğu dolduracağı düşünülmektedir. Eğitim- öğretim ortamlarının üçlü saçıyağını oluşturan öğrenci, öğretmen ve velilerin İngilizce öğretiminde

arzu edilen başarının yakalanamaması hakkındaki düşünceleri bu çalışmanın temelini oluşturmaktadır. Bu çalışmayla Antalya ilinin beş merkez ilçesindeki (Aksu / Döşemealtı / Kepez / Konyaaltı / Muratpaşa) genel liselerde öğrenim gören öğrenciler, öğrencileri velileri ve İngilizce öğretmenlerinin İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenleri hakkındaki düşünce, görüş ve önerileri yansıtılacaktır. Çalışmanın bu örneklem ve konuyla ilgili yapılan ilk çalışmalardan olması dolayısıyla literatüre katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Yapılan literatür taraması sonucunda, İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenleri üzerine yapılan birçok araştırmaya rastlanırken, bu çalışmalardan genel liseleri araştırma alanı olarak seçen ve örneklem olarak öğretmen, öğrenci ve velilerin hepsinden veri toplayan çalışmaların sınırlı sayıda olduğu görülmüştür. Mevcut araştırmaların çoğunda da ya sadece öğretmenlerle çalışılmış, ya sadece öğrencilerle çalışılmış ya da öğretmen ve öğrencilerle çalışılmış fakat velilere görüşleri sorulmamıştır. Bu nedenle Türkiye’deki genel liselerde öğrenim gören öğrenci, İngilizce öğretmeni ve öğrencileri genel liselerde öğrenim gören velileri temsil edebilecek nitelikte örneklem seçen ve genellenebilir veriler ortaya koyan bu araştırmadan elde edilecek bulgular oldukça önemlidir ve literatüre katkı sağlama potansiyeli oldukça yüksektir.

Elde edilecek bulguların İngilizce öğretiminde başarıyı artırmaya yönelik olarak öncelikle program geliştirmecilere yeni geliştirecekleri programlarda öğrenci, öğretmen ve veli bakış açısından ne gibi eksikler görüldüğünü ve ne tür değişikliklere ve yeniliklere yer vermeleri gerektiği, bu değişiklik ve yeniliklerin öğrencinin hangi becerilerini güçlendirmeye dönük olması gerektiği, bu becerileri güçlendirmek için nasıl bir öğretim stratejisi benimsenmesi gerektiği konularında yol göstereceği düşünülmektedir.

Diğer taraftan elde edilecek sonuçların başta İngilizce öğretmenleri olmak üzere, yabancı dil öğretmenleri ve tüm eğitimcilere öğrencilerin İngilizce öğrenirken neleri eksik gördükleri öngörüsünü sağlayarak nasıl daha etkili bir şekilde öğretim yapılması gerektiği hakkında ışık tutacağı umulmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırmanın amacı genel liselerde İngilizce dersindeki başarısızlık nedenlerini öğrenci, öğretmen ve veli görüşleri açısından incelemektir. Bu genel amaca uygun olarak alt amaçlar şöyledir:

- 1- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **sınıf mevcutlarının etkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 2- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **haftalık ders saatinin etkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 3- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **ders kitabı ve araç – gereçlerin etkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 4- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **öğrencinin İngilizce öğrenmeye ilgisi ve tutumu** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 5- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **eğitim politikalarının etkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 6- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **öğretmenin yeterliliği ve konusuna hâkimiyeti** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 7- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **anadil yabancı dil ilişkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 8- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **veli ve çevrenin etkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 9- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **kültürün etkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?
- 10- Genel liselerde İngilizce öğretiminde **iletişimin etkisi** hakkında öğrenci / öğretmen / veli görüşleri nelerdir?

Araştırmanın Sınırlılıkları

Bu çalışma Antalya ilindeki beş merkez ilçede (Aksu / Döşemealtı / Kepez / Konyaaltı / Muratpaşa) bulunan onbeş genelde öğrenim gören öğrenciler, öğrenci velileri ve bu okullarda görev yapmakta olan İngilizce öğretmenlerinden toplanan verilerle sınırlıdır. Veri toplama aracı olarak Genel Liselerde İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Anket Formları kullanılmıştır. Bu çalışma adı geçen değişkenler, örneklem ve veri toplama araçlarıyla sınırlıdır.

Tanımlar

İngilizce Öğretimi: Resmi okullarda sürdürülen İngilizce öğretimi ve öğrenimi

Genel Lise: Milli Eğitim Bakanlığı'na bağlı resmi genel liseler.

Başarısızlık: Milli Eğitim Bakanlığı İngilizce öğretim programında bulunan hedeflere ulaşmadaki eksiklik ve aksaklıklar.

Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri: İngilizce öğrenimi gören genel lise öğrencileri, bu öğrencilerin velileri ve İngilizce öğretmenlerinin İngilizce öğrenimi ve öğretimi hakkındaki görüşleri.

BİRİNCİ BÖLÜM

YABANCI DİL ÖĞRETİMİ ve İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE SORUNLAR

1.1- Yabancı Dil Öğretimi

Yabancı dil öğrenmek günümüz modern insanının en çok ihtiyaç duyduğu ve belki de en çok kaynak ve zaman ayırdığı uğraşı alanları arasında başı çekmektedir. İnsanlar dil öğrenebilmek için aylarını, yıllarını ayırmakta ve hatta önemli miktarda para harcamaktadırlar. Bu konuda sayısız bilimsel çalışma, kitaplar, multimedya araçları ve çeşitli yardımcı kaynaklar sürekli üretilmekte ve daha iyi yabancı dil öğretme ve öğrenme çabası gösterenlerin hizmetlerine sunulmaktadır.

Yabancı dil öğretimi de diğer öğretim türlerinde olduğu gibi çeşitli kural ve kaideleri içerisinde barındırmaktadır. Bu kural ve kaideler ilkeler olarak adlandırılmaktadır. Doğal olarak yabancı dil öğretiminin de ilkeler olarak adlandırılan kural ve kaidelere sahip olmaması düşünülemez. “Öğretim süreci içerisinde devamlı göz önünde bulundurulması gereken prensiplere öğretim ilkesi denir.” (Kaya, 2007:6). Yabancı dil öğretimi temel ilkeler, genel ve özel ilkeler olmak üzere öğretim ilkelerine sahiptir.

Yabancı dil eğitiminde göz önünde bulundurulması gereken temel ilkeleri Demirel (1990: 21-22) ise aşağıdaki gibi sıralamıştır:

- Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken dinleme, konuşma, okuma ve yazma becerilerinin birlikte öğretilmesi gerekmektedir.
- Öğretim etkinliklerinin eğitimci tarafından önceden planlanması önemlidir.
- Öğretilecek konular basitten başlayarak karmaşığa doğru, somut kavramlardan soyuta doğru öğretilmelidir. Yabancı dil öğretiminde de, önce basit cümle kalıplarından başlanmalı, daha sonra birleşik ve karmaşık cümle kalıplarının öğretimine geçilmelidir.
- Yabancı dil öğretiminde görsel ve işitsel araçlar, öğretimin daha etkili olmasını sağlamaktadır. Öğrencinin ilgisini derse çekmekte, öğrendiği dili daha etkili kullanabilmesi için diyalog ortamları yaratmakta ve sınıf içinde doğal ortamın oluşmasına yardımcı olmaktadır.
- Sınıf içinde anadili kullanmak bir tabu olmamalı, ancak gerektiğinde kullanmak temel olmalıdır. Yabancı dil derslerinde öğrencilerin öğrenilen dili daha çok duymaları ve kullanmaları esas olmalıdır.

- Sınıf içi uygulamalarda, her seferinde bir tek sözcüğü, sorunu ya da cümle yapısını öğretmek temel ilke olmalıdır.
- Sınıf içinde öğretilen bilgilerin günlük iletişimde nasıl kullanılacağına öğrencilere gösterilmesi gerekir. Sınıf içi öğrenmelerin kalıcı olması için örneklerin günlük yaşamdan verilmesi ve öğrencilere öğrendiklerini kullanma olanağının sağlanması önemlidir.
- Tüm öğrencilerin sınıf içi etkinliklere katılımları sağlanmalıdır. Tekrar alıştırmaları, soru-cevap, rol yapma, grup tartışması, ikili ve üçlü çalışmalar, benzetim (simülasyon) gibi teknikler ile öğrencilerin derse daha etkin bir biçimde katılmaları sağlanmalıdır.
- Bireysel farklılıklar dikkate alınmalıdır.
- Her derse başlamadan önce, öğrencileri öğrenmeye karşı güdülemek öğretmenin en önemli görevlerinden biridir.

Demirel (1993: 27) İngilizce öğretiminin genel ilkelerine de değinmiştir. Bu ilkeler aşağıdaki gibidir;

- Öğretime dinleme ve konuşma becerilerinin geliştirilmesi ile başlanması,
- Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesinin ve ezberlenmesinin sağlanması,
- Günlük hayatta kullanılan dilin öğretilmesi,
- Öğrencilerin yeni dil alışkanlıklarını sağlamasına yardımcı olunması,
- Öğrencilerin öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde çıkarmalarının sağlanması,
- Anadilde mevcut olmayan ancak hedef dilde varolan ses ve yapıların öğretilmesi,
- Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanarak sunulması,
- Yeni cümle kalıplarının bilinen sözcüklerle öğretilmesi,
- Öğrencilere öğrendiklerini kullanma olanağı verilmesi,
- Yeni bir yapıyı sunmadan önce örnekler verilmesi,
- Başlangıç düzeyinde öğrenci hatalarının hemen anında düzeltilmesi,
- Bir seferde bir tek sorunla uğraşılması,
- Hedef dilin o dili anadil olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğretilmesi,
- Öğretilen dilin kültürünün de öğretilmeye çalışılması,
- Sınıf içi bireysel farklılıkların dikkate alınması,
- Öğrencilerin sınıf ortamında daha çok konuşmalarına olanak sağlanması,
- Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,
- Öğrencilere sorumluluk verilmesi, grup çalışmalarında etkin rol almalarının sağlanması,
- Ders planı yaparken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,
- Öğrenci başarısını ölçerken sadece öğretilenlerden sorulması

Aküzal (2006: 17-19) ise yabancı dil öğretiminin genel ve özel ilkelerini aşağıdaki gibi sıralamaktadır:

Genel İlkeler

1. Öğretime dinleme ve konuşma becerilerini geliştirme ile başlanması,
2. Öğrencilerin temel cümle kalıplarını öğrenmesinin ve ezberlenmesinin sağlanması,
3. Kullanılan dilin öğretilmesi,
4. Öğrencilerin yeni dil alışkanlıkları kazanmasına yardımcı olunması,
5. Öğrenilen dilin seslerini en iyi şekilde çıkarmalarının öğretilmesi,
6. Amaç dil ile ana dil arasında sorun olan ses ve yapıların öğretilmesi,
7. Öğretim materyallerinin kolaydan zora doğru sıralanıp sunulması,
8. Yeni cümle kalıplarının bilinen kelimelerle öğretilmesi,
9. Öğrencilere öğrendiklerini kullanma imkânının tanınması,
10. Yeni bir yapıyı sunmadan önce örnekler verilmesi,
11. Başlangıç düzeyinde öğrenci hatalarının hemen anında düzeltilmesi,
12. Bir seferde bir tek sorunla uğraşılması,
13. Amaç dilin, o dili ana dili olarak konuşan kişilerin konuştuğu gibi öğrenilmesi,
14. Öğretilen dilin kültürünün de öğretilmeye çalışılması,
15. Sınıf içi bireysel farklılıkların dikkate alınması,
16. Öğrencilerin sınıfta daha çok konuşma yapmalarına imkân sağlanması,
17. Bütün bilinenlerin öğretilmeye çalışılmaması,
18. Öğrencilere sorumluluk verilmesi ve öğrencilerin bireysel çalışmalar için bilgilendirilmesi ve bu çalışmaların öğrencilerin farklı yönelişlerine cevap verecek olmasına dikkat edilmesi,
19. Dersi plânlarken derse çeşitlilik getirmeye dikkat edilmesi,
20. Öğrenci başarısını ölçerken sadece öğretilenlerden sorulması; öğretilmeyen konularla ilgili soruların sorulmaması, şeklinde genel ilkeler özetlenebilir.

Özel İlkeler

1. Yabancı dil öğretiminde kazanılan gerekli dört temel beceri;
  - a) Dinleme-anlama,
  - b) Okuma-anlama,
  - c) Yazma,
  - d) Konuşma becerileridir.

Dil öğrenimi, bu dört temel becerinin işlevsel bütünlüğünden oluşmaktadır.

Dili bir iletişim aracı olarak kullanmayı öğretirken bu temel becerilerin birlikte öğretilmesi gerekmektedir.

2. Öğretim etkinlikleri önceden plânlanmalıdır. Öğretim etkinlikleri yıllık, ünite ve günlük ders plânları olmak üzere üç aşamada plânlanır. Dikkatli bir plânlama, başarılı bir öğretim için büyük önem taşır.
3. Öğretilecek konular basitten karmaşığa, somuttan soyuta doğru sıralanmalıdır.
4. Görsel ve işitsel araçlar kullanılmalıdır.
5. Derslerde anadili gerekli durumlar dışında kullanılmamalıdır. Yabancı dil derslerinde öğrencilerin öğrenilen dili daha çok duymaları ve kullanmaları önem taşır. Bu nedenle, derste öğrenilen dille iletişim sağlanmalı, ancak mecbur kalınca ana dil kullanılmalıdır.
6. Bir seferde bir tek yapı öğretilmelidir. Her derste bir yapı ya da cümle üzerinde durulmalı, birden fazla bilgi verilmemelidir. Bir konu öğretilmeden başka konulara geçilmesi veya konu üzerinde çok bilgi verilmesi öğrenimde verimi azaltır.
7. Verilen bilgilerin günlük hayata aktarılmasına çalışılmalıdır.
8. Öğrencilerin derse daha etkin katılımı sağlanmalıdır.
9. Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınmalıdır.
10. Öğrenciler dili kullanmaya teşvik edilmeli ve cesaretlendirilmelidir.

MEB Ortaöğretim İngilizce Dersi (Hazırlık, 9-12.Sınıflar) Öğretim programlarında (2011: 18) ise dil öğretimi ilkelerini aşağıdaki gibi ifade etmektedir;

Dil Öğretimi İlkeleri:

Dil öğretiminde öğrenci, kişisel ve toplumsal sorumlulukla bilgileri yapılandırarak öğrendiklerini farklı durumlarda kullanabilme becerisine sahip hâle getirilmelidir. Öğrenci bu süreçte ilerlerken bireysel gelişimini de sürdürecektir. Bilişsel psikoloji alanındaki araştırmalar bilginin edinilmesi, yapılandırılması ve yeniden kullanılmasına ilişkin altı öğrenme ilkesi ortaya koymuştur. Buna göre:

1. Öğrenci bilgilerini yapılandırırken etkinse dil öğretimi ve devamlılığı da etkili olur.
2. Öğrenci eski ile yeni bilgileri arasında bir bağ kurabilirse dil öğrenimi de etkili olur.
3. Öğrencinin öğrendiklerini farklı durumlarda da kullanabilmesi için “Neyi?”, “Nasıl?” ve “Niçin?” kullanacağını da kestirebilmesi onun bilgiyi transfer etmesini sağlar.
4. Öğrencinin bilgiyi nasıl bulacağını ve kullanacağını bilmesi ve öğretim sürecini yorumlayabilmesi onun iletişim ve öğretim projelerini etkili bir şekilde hayata geçirmesini sağlar.
5. Öğrencinin güdülenmesi, becerilerine, öğrenme yeterliklerine, yaptığı işin güçlüğüne ve başarıya ulaşma şansını nasıl algıladığına bağlı olarak artar.

Yukarıdaki ifadelerden de anlaşılacağı gibi dil öğretimi diğer herhangi bir alan veya ders öğretilirken uyulması gereken ilkelere benzer ilkeleri içinde barındıran bir süreçtir. Bununla

birlikte dil öğretiminde öncelikle dinleme ve konuşma becerilerinin kazandırılması daha sonra ise okuma ve yazma becerilerinin kazandırılması esastır (Demirel, 1993). Diğer tüm alan ve branşlarda olduğu gibi dil öğretimi de basitten karmaşığa ve iyi planlanmış bir ortamda gerçekleştirilirse başarının yakalanması daha mümkün gözükmetedir (Aküzel, 2006).

1.2- Türkiye’de İngilizce Öğretimi

“Ülkemizde ve dünyada meydana gelen bilimsel ve teknolojik gelişmelere paralel olarak yabancı dil öğrenmeye karşı olan yoğun talep, ailelerin ve gençlerin bu konuya daha fazla önem vermeleri ile yabancı dille öğretim yapan okulların sayısında önemli oranda artmıştır. Ülkemizde özellikle 2.Dünya Savaşı’ndan sonra İngilizce en çok tercih edilen dillerden biri olmuştur. İngilizce’nin bilim ve teknoloji dili olmaya başlaması, uluslararası ticarete kabul görmesi, ABD’nin süper güç olması, ülkemizin ABD ile olan yakın stratejik işbirliği, İngiltere’nin sömürgeleri sayesinde dillerini yayması gibi sebepler sayılabilir.” (Çakır, 2007; 42).

İngilizce öğrenmeye yönelik gösterilen yüksek ilgi ve alakaya rağmen İngilizce öğretiminin istenilen seviyede olduğunu ifade etmek zordur. Çelebi (2006)’ye göre Türkiye’de yabancı dil öğretimi yaklaşık iki asırdır uğraş verilen bir konudur; zaman zaman takip edilen değişik eğitim politikalarının da etkisiyle, farklı yabancı dil öğretim yolları takip edilmiştir ancak ilköğretim ve ortaöğretimden başlayarak yükseköğretimin sonuna kadar devam eden yabancı dil öğretim sürecinden geçen öğrenci hedeflenen yabancı dil düzeyine ulaşamamaktadır.

Çakır (2007) ülkemizdeki yabancı dil öğretiminin 1997-1998 eğitim reformundan sonraki durumu hakkında şu bilgileri vermektedir: Yabancı dil öğretiminin erken yaşlarda yapılmasının daha verimli olacağı düşüncesinden hareketle 1997-1998 *Eğitim Reformu*’nun ardından yabancı dil dersleri ilköğretimin birinci kademesinde yer almaya başlamış ve bu tarihten itibaren de 4. ve 5. sınıfların ders programlarında haftada 2 saat olarak yer almıştır. 6. 7. ve 8. sınıflarda ise bu süre haftada 4 saat olarak belirlenmiştir ve bu süre 11. sınıfa kadar devam etmektedir. Son yıllarda yapılan yeni düzenlemeyle de hazırlık programı olan liselerin hazırlık sınıfları kaldırılmış ve tüm liseler 4 yıla çıkarılmıştır. Buna göre de hazırlık sınıflarında bir yıl boyunca alınmakta olan yabancı dil dersleri 4 yıla yayılarak hazırlık sınıflarına son verilmiştir. Ayrıca ilköğretim 4. ve 5. sınıfların ders sayıları da 1’er saat artırılarak 3 saate çıkarılmıştır. Yabancı dil ağırlıklı eğitim veren liselerin hazırlık sınıflarının kaldırılmasının yabancı dil öğretimini ne derece etkilediği yakında daha iyi görülecektir. İyi

bir yabancı dil hazırlık eğitimi için bir yıl boyunca haftada en az 20 ile 24 saat arasında bir eğitim programının olması gerektiği yabancı dil bilim adamlarınca tavsiye edilmektedir. Öte yandan yeni uygulamada bu durumun böyle olmadığı ve yeni sistemdeki 4 yıllık bu liselerde okuyan öğrencilerin hazırlık okuyan öğrencilere göre daha az yabancı dil öğrendikleri görülmektedir.

Yükseköğretimde yabancı dil öğretimiyle ilgili ise aynı çalışmada Çakır (2007) durumu aşağıdaki gibi özetlemektedir: Yükseköğretimde yabancı dil öğretiminde ise farklı uygulamalar görülmektedir. ODTÜ, Boğaziçi, Hacettepe gibi bazı devlet üniversiteleri ve diğer bazı devlet üniversitelerinin bazı fakülte ve bölümlerinde eğitim dili olarak İngilizce kullanılmaktadır. Bu kurumlarda bir yıl yabancı dil hazırlık eğitimi verilmekte ve başarılı olan öğrenciler eğitimlerini İngilizce olarak ilgili bölümlerde devam ettirebilmektedirler. Özel üniversitelerde de yabancı dil öğretiminde benzer uygulamalar görülmektedir. Devlet üniversitelerinde yabancı dil öğretimi YÖK'ün belirlediği toplam en az 60 ders saati olmak zorundadır; yabancı dil öğretimi bu üniversitelerde bu koşulu yerine getirmenin ötesine geçmemektedir.

1.3- Genel Liselerde İngilizce Öğretimi Amaçları

Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü internet sitesinden alınan (19.11.2011) Ortaöğretim Kurumları İngilizce Dersi Öğretim Programı'na göre Türkiye'de genel liselerde İngilizce dersi öğretim amaç ve kapsamı aşağıdaki gibidir:

Ortaöğretim Kurumları İngilizce Dersi Öğretim Programı aşağıdaki bölümlerden oluşmaktadır:

1.3.1- Genel Amaçlar

Yabancı dil öğretiminin amacı, Türk millî eğitiminin genel amaçları ve temel ilkelerine uygun olarak öğrencilerin;

1. Yabancı dil öğrenmekten zevk almalarını sağlamak,
2. Hedef dili konuşan ülkelerin kültür değerlerini tanımlarına ve ayırt etmelerine olanak tanımak,
3. Kendi değerlerini fark ederek farklı olana hoşgörü ve saygı göstermelerini sağlamak,

4. Kendi kültür değerlerini yabancılara aktarmalarını sağlamak,
5. Yazılı ve sözlü ürünlerle farklı/dünya kültürünü tanımlarını sağlamak,
6. Kendini ifade etme, iletişim kurma, iş birliği yapma ve problem çözme gibi becerilerini geliştirmek,
7. Kişisel, sosyal, kültürel bakımdan gelişmelerini sağlamak,
8. Dinleme, konuşma, okuma ve yazma dil becerilerini geliştirmek,
9. Hedef dilde söz varlığını zenginleştirmek,
10. Bilgi teknolojilerinden yararlanarak öğrenme becerilerini geliştirmek,
11. “Diller İçin Avrupa Ortak Başvuru Metni”nde belirlenen ölçütlerle uyum sağlamak,
12. Yabancı dil öğrenmenin gereğine inanarak en az bir yabancı dili kullanmada kararlı olmalarını sağlamaktır.

1.3.2- Programın Kapsamı

Ortaöğretim Kurumları İngilizce Dersi Öğretim Programı öğrencilerin;

1. Zihinsel gelişim düzeylerine uygun,
2. Bilişsel alanla (okuduğunu anlama, yorumlama, karşılaştırma vb.) ilgili,
3. Duyuşsal alanla (kültürler-arası hoşgörü, dil öğrenmekten zevk alma vb.) ilgili,
4. Psiko-motor alanla (dil kullanımı ile ilgili kasların geliştirilmesi, iletişimde vücut dilinin kullanılması, jest ve mimikler, vb) ilgili,
5. İletişimsel becerileri (dilsel, sosyo-dilbilimsel, edimsel yetiler)geliştirmeye yönelik),
6. Not tutma, altını çizme, dikkati sunulan bilgide tutma, kendi kendine öğrenme için materyalleri düzenleme ve kullanma yeteneği gibi çalışma becerilerini geliştirmeye yönelik,
7. Dört dil becerisini dengeli biçimde geliştirmeye yönelik,
8. Kendi kültür değerlerini yabancılara aktarma, hedef dili konuşan ülkelerin kültür değerlerini ayırt etme ve hedef dilin yaşadığı kültürü tanıma gibi kültürler arası yetiyi geliştirmeye yönelik,
9. Öğrencilerin yeteneklerini keşfetmelerine, güçlü ve zayıf yönlerini tanımlarına yardımcı olacak ve onlara kendilerini değerlendirme olanağı tanıyan,
10. Öğrencilerin iş birliği yaparak, birlikte sorumlulukları paylaşarak çalışabilecekleri öğrenme ortamlarına imkân sağlayan,
11. Dört dil becerisini geliştirirken özellikle üretime dayalı beceriler aracılığıyla kendilerini ifade etme becerilerini geliştirmeye yönelik kazanımlardan düzenlenmiştir.

1.4- İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar

Bu çalışmanın yapılmasında ülkemizde İngilizce öğretiminde konulan hedeflere ulaşmada yaşanan sıkıntılar ve arzu edilen seviye bir türlü ulaşılamaması etkili olmuştur. Lise ve hatta üniversite bitirmiş vatandaşlarımız senelerce İngilizce dersi almış olmalarına rağmen İngilizce olarak kendilerini ifade etmekte ve meramlarını anlatmakta büyük sıkıntılar yaşamaktadırlar (Çakır, 2007). Bu da akla İngilizce öğretim ortamlarında çeşitli problemlerin olduğunu ve bu problemler yüzünden istenilen seviyede bir dil öğretimi gerçekleştirilemediğini getirmektedir.

Konuyla ilgili literatür (Aküzel, 2006; Sevinç, 2006; Ayhan, 1999; Günday, 2007; Şahin, 2009) incelendiğinde belli başlı problemlerin öğretim ortamının kalitesini düşürdüğü ve öğretimi olumsuz etkilediği görülebilir. Bu tez İngilizce öğretiminde karşılaşılan bu problemlerin öğretmen, öğrenci ve veli görüşlerine göre tekrar ele alınarak araştırılmasını ve mümkünse bu problemlerin çözüm yollarına yönelik öneriler getirmeyi amaçlamaktadır.

Yukarda adı geçen literatürde karşılaşılan sorunlar bu çalışmada 10 başlık altında ele alınmıştır. Bunlar şöyledir; (1.4.1) Sınıf Mevcutlarının Etkisi, (1.4.2) Haftalık Ders Saatinin Etkisi, (1.4.3) Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi, (1.4.4) Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu, (1.4.5) Eğitim Politikalarının Etkisi, (1.4.6) Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti, (1.4.7) Anadil - Yabancı Dil İlişkisi, (1.4.8) Veli ve Çevrenin Etkisi, (1.4.9) Kültürün Etkisi, (1.4.10) İletişimin Etkisi. Kısaca bu sorunlara aşağıdaki gibi değinilmiştir:

1.4.1- Sınıf Mevcutlarının Etkisi

“Sınıf, öğretmen ve öğrenci için en önemli öğrenme çevresidir. Öğretmen düzenlenecek etkinlik türüne, kullanılacak öğretim yöntemine ve içeriğe göre yabancı dil öğretimi için sınıfta farklı fiziksel düzenlemeler yapabilmelidir.” (Şahin, 2009: 153). Öğretmenin sınıfta fiziksel düzenlemeler yapabilmesi için de sınıf mevcudunun buna uygun olması gerekir. “Sınıftaki öğrenci sayısı, ışık, ısı, renk, gürültü, oturma yerleri, temizlik ve görünüm öğrenmeyi engelleyici nitelikte olmamalıdır.” (Celep, 2008: 21-25). Görüldüğü üzere bir sınıfta öğrenmeyi etkileyen etkenlerden en başta gelenlerden birisi sınıfı mevcududur.

Ülkemizin nüfusunun kalabalık, ekonomik imkanlarımızın ve eğitime ayrılan payın düşük olması sebebiyle kalabalık sınıflar eğitim sistemimize hakim olmaktadır. Günday (2007) ’ın

yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenler üzerinde yaptığı araştırmada ülkemizde ortalama bir İngilizce sınıfının mevcudunun 46 olduğu, bu rakamın Avrupa standartlarındaki sınıf ortalamasının iki katı düzeyde olduğu ortaya çıkmıştır. Bu çalışma yapılan başka araştırmalar göz önünde bulundurulduğunda görece iyi sayılabilecek bir tablo ortaya koymaktadır. Diğer bir çalışmada “Türk eğitim sisteminde bir dersliğe düşen ortalama öğrenci sayısı ilköğretim okullarında 56, liselerde 52 olarak ortaya çıkmıştır.” (Sarp, 2000: 14). Bu tablo AB ülkelerinden Lüksemburg’da ortalama bir dersliğe düşen 17-18 öğrenci ile karşılaştırıldığında (Yaman, 2006) eğitim sistemimizdeki kalabalık sınıflar sorununun vahameti daha iyi anlaşılabilir. Yılmaz (2008) İngilizce sınıflarındaki bu yoğunluğun nedenini Milli Eğitim bakanlığına bağlı ilk ve orta öğretim okullarında, zorunlu yabancı dil eğitiminin (İngilizce, Fransızca veya Almanca) İlköğretim 4.sınıftan itibaren başladığını ancak öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun yabancı dil olarak İngilizce dilini seçmelerinin yabancı dil derslerinin 15-20 kişilik standart kabul edilen dil sınıflarında yapılmasını olanaksız hale getirmesine bağlamaktadır. Uludağ ve Odacı (2002)’ya göre yapılan araştırmalar, öğrenci sayısı ile akademik başarı arasında ilişki olduğunu, öğrenci sayısı az olan sınıfların öğrenci sayısı çok olan sınıflara göre akademik başarısının ve öğrenme derecesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Kalabalık sınıflar okullarımızda uygulanmaya çalışılan öğrencilerin pasif alıcılardan aktif katılımcılara dönüştüğü yapılandırmacı ve öğrenci merkezli öğretim yaklaşımı ile beraber düşünüldüğünde, eğitim-öğretimin kalitesini düşürebilecek bir faktör olarak öngörülebilir. Kalabalık sınıflarda İngilizce öğretiminde karşılaşılan problemleri Hayes (1997: 106-116) aşağıdaki başlıklar altında özetlemiştir:

- 1- Rahatsızlık: Pek çok öğretmen sınıfın büyüklüğünden kaynaklanan fiziki kısıtlamalar ve kalabalıktan kaynaklanan yorululuktan şikayet etmektedir.
- 2- Kontrol: Öğretmenler disiplin problemleri yaşamaktadır ve aşırı uğultu ve gürültüden rahatsız olmaktadır.
- 3- Bireysel ilgi: Öğretmenler öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarıyla yeterince ilgilenemediklerini vurgulamaktadırlar.
- 4- Değerlendirme: Öğretmenler öğrencilerin ödevlerini ve çalışmalarını yeterince kontrol edemedikleri için üzüntü duymaktadırlar.
- 5- Öğrenme etkinliği: Öğretmenler öğrencilerinin İngilizce’yi öğrenmelerini isterler. Hangi öğrencisinin ne kadar öğrendiğini veya öğrenemediğini bilememek onları rahatsız etmektedir.

Sınıfın kalabalık oluşu, yabancı dil öğrenme etkinliklerine her öğrencinin etkin katılımını, öğretmenin her öğrenciye ulaşabilmesini engelleyici bir etmendir. Öğrenci sayısı az olan sınıflarda değişik öğretim yöntem ve teknikleri daha rahat uygulanabilir. Bu sınıflarda öğretmen, öğrencilere daha fazla zaman ayırabilir, öğrencilerin gelişimini kolayca izleyebilir ve etkin öğrenmeyi kolaylaştıracak adımları daha rahat atabilir (Şahin, 2009).

Yılmaz (2008: 208-209)'ın kalabalık sınıflarda İngilizce öğretimi ile ilgili 360 ilk ve ortaöğretim öğrencisi ile yaptığı anket çalışması sonucunda;

Öğrencilerin %11'i İngilizce öğretmenleri ile iletişim sağlayamayacaklarını düşünmektedirler. Aynı zamanda, öğrenciler öğrendiklerini uygulama konusunda çok az fırsatları olduğunu düşünmektedirler.

Ayrıca kalabalık sınıfta olmanın iletişimi ve genel olarak İngilizce dersinin bütünlüğünü engellediğini aşağıdaki cümleleriyle belirtmişlerdir:

- Öğretmenin her bir öğrenci ile ilgilenememesi benim dil öğrenimime yönelik motivasyonumu azaltıyor.
- Kalabalık sınıfta görüşlerimi belirtme şansım çok az.
- Öğrendiklerimizi uygulama olasılığı çok az.
- Sınıfta çok öğrenci olduğu için öğretmen-öğrenci iletişimi çok kısıtlı. Bu yüzden, öğretmene soru sormaya cesaret edemiyorum.
- Kalabalık sınıfta öğretmen genelde öğrencinin aktif katılımını sağlayacak olan sorular yönelmiyor. Bu yüzden biz sadece öğretmenin anlattıklarını dinliyoruz.

Yukarda adı geçen çalışmalardan da anlaşılacağı üzere sınıf mevcudunun kalabalık olması eğitim – öğretim ortamlarında çeşitli olumsuzluklara yol açan; öğretmen ve öğrencinin işini zorlaştıran, ders verimini düşüren bir problem olarak gözükmektedir.

1.4.2- Haftalık Ders Saatinin Etkisi

İngilizce dersi ülkemizde ilköğretimden üniversitelere kadar çeşitli kademelerde okutulan bir derstir. İngilizce öğrenmek kamuoyu ve yetkili kurumlarca üzerinde durulan ve önemli olduğu dillendirilen bir konudur. Fakat İngilizce öğrenmeye gösterilen öneme rağmen İngilizce dersinin haftalık ders sayısı genel liselerde 9.sınıflarda haftada 3 saati, 10.sınıftan itibaren de 2 saati geçmemektedir. Birkaç sene öncesinde İngilizce dersi genel liselerde sadece 9 ve 10.sınıflarda okutulmaktaydı. 2009 senesinde yapılan değişiklikten (TTK'nin 20.07.2010 tarih 76 sayılı haftalık ders çizelgeleri ve açıklamaları) sonra bu süre lise

öğretiminin sonuna kadar uzatılmıştır. Yine de öğretmen, öğrenci ve veliler tarafından haftalık ders saatleri sorgulanan bir konu durumundadır.

Günday (2007) haftalık ders saatleri ve birden fazla yabancı dil konusundaki öğrenci taleplerinin dikkate alınması gerektiğini, MEB ve YÖK'ün yabancı dil öğretimine daha çok önem vermesinin bir gereklilik halini aldığını vurgulamaktadır.

Aküzel (2006) çalışmasında ilköğretim okullarında görev yapan 47 İngilizce öğretmenine ders saatini yeterli bulup bulmadıklarını sormuştur. İngilizce öğretmenlerinin %72,3'ü (f=34) bu soruya olumsuz cevap vermiş, sadece %27,7 (f=13) olumlu cevap vermiştir. Bu da söz konusu çalışmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin çoğunluğunun ders saatlerini yeterli bulmadığını göstermektedir.

Günday, yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenler üzerine yaptığı çalışmasında öğrencilerin yabancı dil ders saatlerinin artırılması isteğinde olmalarından hareketle haftalık ders saatinin yetersiz olduğu sonucuna ulaşarak haftalık ders saatleriyle ilgili “İlköğretimden yüksek öğretime yabancı dil ders saatlerinin ve okutulacak yabancı dil sayısının da tekrar gözden geçirilmesi uygun olacaktır.” (2007: 227) önerisini getirmektedir.

Çalışmalardan da görüldüğü üzere, Türkiye’de MEB’in yaptığı tüm düzenlemelere rağmen yabancı dil ders saatlerinin eksik kaldığı düşünülmekte ve bunun öğrenci başarısını etkilediği varsayılmaktadır.

1.4.3- Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi

Turanlı (2004)'ya göre yabancı dil dersinde en yaygın olarak kullanılan öğretim aracı ders kitabıdır; ders kitabının verimliliğinin en önemli ölçütü öğrenciye ve programın hedeflerine uygunluğudur; birçok açıdan öğrenimi etkilediği düşünülen ders kitabının içerdiği konu ve etkinlikler, öğrencilerin bilgi düzeyine ve ilgilerine uygun olmazsa sorunlar ortaya çıkar; ilgisi azalan öğrenci, ders dışı aktivitelere yönelerek öğretmeni ve arkadaşlarını rahatsız edecek hareketler yapabilir; öğretim teknolojisini yeterince kullanmayan öğretmen bazı sorunları kendisi hazırlar; yabancı dil öğretiminde etkin bir ders sunmak ders kitabı, çalışma kitabı, öğretmen kitabı, kasetçalar, video, resimler, çalışma kartları gibi araç ve gereçlerden yararlanmayı gerektirir.

Öğretmen öğrencinin ilgisini diri tutmak ve ders dışı aktivitelere yönelerek arkadaşlarını rahatsız edecek hareketlerden uzak tutulmasını sağlamak için kitapların yanı sıra çeşitli ders araç ve gereçlerinden faydalanabilir. “Yabancı dil öğretiminde öğrencilerin öğrendikleri yabancı dili daha çok hatırlayabilmeleri için sınıf içinde çok ortamlı (multi-media) öğrenme durumlarının düzenlenmesi önemli görülmektedir.” (Demirel, 1993: 87). Adıgüzel (2005: 358-359) de “yabancı dil derslerinde öğrenme hedeflerine ve öğrenci özelliklerine göre elde bulunan teknolojiden, ders araç ve gereçlerinden yararlanmanın ve öğrenme durumlarını somutlaştıracak yeni ders materyalleri geliştirebilmenin öneminden” bahsetmektedir.

Yılmaz (2005) ise öğretmenlerin çoğunluğunun yabancı dil öğretimi sürecinde temel başvuru kaynağı olarak en azından bir ders kitabı takip etme eğiliminde olduklarının bilindiğini, öğretmenlerin ders kitabı olmadan sistematik bir öğretim yapamayacaklarını düşündüklerini ve aslında, ders kitaplarının hem öğretmenler hem de öğrenciler için materyal sağlamada önemli bir rol oynadığını ifade etmiştir.

Günday (2007)’ye göre; sadece geleneksel yöntemlerin izlenmesi ve ders kitaplarına bağlı kalınması, okulların fiziksel koşullarının yetersizliğinden dolayı televizyon, video ve bilgisayar gibi çağdaş eğitim araç-gereçlerinin kullanılmaması veya az veya çok az kullanılması ve sadece geleneksel dilbilgisi-çeviri (grammar-translation) yönteminin izlenmesiyle çağın gereksinimlerine cevap verebilecek şekilde yabancı dile hakim insanlar yetiştirmek çok güçtür.

Aküzel (2006)’in ilköğretimde görev yapan 47 İngilizce öğretmeniyle yaptığı çalışmada, ders kitaplarını yeterli derecede açık ve anlaşılır buluyor musunuz sorusuna öğretmenlerin %6,4’ü (f=3) evet, %61,7’si (f=29) kısmen,%31,9’u (f=15) ise hayır cevabı; ders kitaplarını öğrenci açısından yeterli derecede ilgi çekici buluyor musunuz sorusuna %2,1’i (f=1) evet, %46,8’si (f=22) kısmen, %51,1’i (f=24) hayır cevabı vermişlerdir. Bu durum da söz konusu çalışmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin ders kitaplarını yeterli bulmadığını göstermektedir.

Literatürden ulaşılan çeşitli çalışmalardan da anlaşılacağı üzere ders kitabı yabancı dil öğretiminde olmazsa olmaz bir gerekliliktir. Bununla birlikte sadece ders kitabı takip edilerek ders işlemek, teknolojiden ve diğer multimedya araçlarından yararlanmamak da bir eksiklik olarak algılanmaktadır. Ders kitabı ve araç ve gereçlerin birlikte kullanıldığı bir ders ortamı

dile hakim ve dili yeterince iyi kullanabilen insanlar yetiştirmek için uygun ortam olarak düşünülmektedir.

1.4.4- Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu

“Bireyin yabancı dil öğrenmeye istekli oluşu yabancı dil öğreniminde en temel konudur.” (Şahin, 2009: 153). Bir şey yapmaya istekli olmak da yapılmak istenen şeye ilgiyi ve dolayısıyla tutumu artıran bir etken olarak algılanır. Her zaman bu durumla ilgili ifade edilen bir cümle vardır: İstemek başarmanın yarısıdır. Yabancı dil öğretiminde de öğrenci ilgisi anahtar durumunda olan etmenlerdendir.

Aküzel (2006) de bir yabancı bir dili öğrenmenin ilk şartı olarak eğitim - öğretimle ilgili her durumda olduğu gibi öğrencinin o dili öğrenmeye ilgili ve istekli olmasını göstermiştir. Aynı çalışmada yabancı dil öğretimini etkileyen öğrenci kaynaklı faktörler öğrencinin dil öğrenmeye karşı ilgisi ve yeteneği, öğrendiği yabancı dilin konuşulduğu topluma ve kültüre karşı olan tutumu şeklinde ifade edilmiştir.

Şahin (2009) de yabancı dil öğreniminde başarının temel unsuru olarak öncelikle dil öğrencisinin istekli ve hevesli olmasını görmekte, öğrencinin içsel motivasyonu ne kadar yüksek olursa dil öğrenimindeki engelleri o kadar kolay aşacağını düşünmektedir.

“Yabancı dil öğretmenleri, öğrencilerin ilgisiz davrandıklarını söyleyerek, yeterli çabayı göstermediklerinden şikayet ederler.” (Turanlı, 2004: 34). Bu durumun ortaya çıkmasında öğrencilerin yabancı dile karşı önyargılarının etkisi büyüktür.

“Yabancı dile duyulan önyargı öğrenilen dilin kolay ya da zor olması, gerekli ya da gereksiz bulunması yönündedir. Öğrencinin yabancı dili öğrenmeye olan ilgisi, tutumu ve önyargısı içinde yaşadığı toplumun genel, siyasi ve ekonomik tercihlerinin oluşturduğu tepkiler, aile, sosyal çevre, öğretmenin o dili ve kültürü sunuş biçimiyle ve büyük ölçüde medya tarafından bilinçli ya da bilinçsiz olarak oluşup gelişir.” (Aküzel, 2006: 57).

“Yabancı dil öğretiminde arzulanan başarıya ulaşılamamasının nedenlerinden birisi de öğrencilere yabancı dil bilmenin sağlayacağı kazanımların kavratılmamış olması ve öğrencilerin güdülenmesini kolaylaştırıcı etkinliklerin bulunmayışıdır.” (Günday, 2007: 223). Öğrencileri yabancı dil öğrenmeye motive etmek için dil bilmenin onlara ne faydalar

getireceğinin ve dil bilirlerse nerelerde kullanabileceklerinin anlatılması yararlı olabilir. Günday (2007) da bu konuyla ilgili olarak öğrencilere yabancı dilin önemi ve kullanım alanlarıyla ilgili yeterli rehberlik yapılmasının ve hedeflerin günün koşullarına uygun olarak belirlenip öğrencilere kavratılmasının önemi üzerinde durmuştur.

Çalışmalardan da anlaşılacağı gibi yabancı dil öğretiminde öğrencinin ilgili ve istekli olması öğrenmeyi olumlu etkileyen bir durum olarak algılanmaktadır. İlgi, istek ve tutumun bir zincirin halkaları gibi öğrenmede birbirine bağlı ve birbirini etkileyen konular olarak düşünüldüğü anlaşılmaktadır. Turanlı (2004)'nın dediği gibi ilgisiz olan öğrencilerin yabancı dil öğrenmek için yeterli çabayı göstermedikleri söylenebilir. Demek ki her şeyden önce öğrencinin yabancı dil öğrenmek için ilgili olması gerektiği düşünülmektedir. Çünkü ilgi ardından gelen istek, tutum ve çabayı en çok etkileyen zincirin anahtar konumundaki halkasıdır.

1.4.5- Eğitim Politikalarının Etkisi

Eğitim sistemimizdeki değişiklikler furyasından İngilizce dersi de nasibini almıştır. MEB'in yaptığı değişiklikler görsel ve yazılı medya yoğun bir şekilde kendine yer bulmaktadır. Halk, medya, öğrenci, öğretmen ve veliler MEB'in sürekli değişiklikler yapmasını ve eğitim sisteminin tabir-i caizse yap-boz tahtasına dönmesini tutarsızlık olarak algılamaktadır. Yakın zamanda genel liselerde okutulan İngilizce dersiyle ilgili önemli bir değişiklik daha yapılmıştır. 2009 – 2010 eğitim – öğretim yılından itibaren genel liselerde İngilizce dersini alan sınıflar ve haftalık ders saatleriyle ilgili köklü bir değişikliğe gidilmiştir (TTK'nin 11.09.2009 tarih 151 sayılı haftalık ders çizelgeleri ve açıklamaları). Daha önce genel liselerin sadece ilk iki sınıfı olan 9 ve 10.sınıflarda haftada 3 saatlik zorunlu İngilizce dersi bulunmaktaydı. Fakat 2009 – 2010 eğitim – öğretim yılından itibaren genel liselerin son iki sınıfı olan 11 ve 12.sınıflara da zorunlu İngilizce dersi konmuştur. Bununla birlikte 10.sınıflarda 3 saat olan haftalık ders saati 2'ye düşürülmüş; böylece 9.sınıflarda haftalık 3 saat, diğer sınıflarda da kademeli olarak 2 saat zorunlu İngilizce dersi genel liselerde okutulmaya başlanmıştır. 2012 – 2013 eğitim – öğretim yılından itibaren kademeli geçiş sistemi yüzünden daha önceki dönemlerde İngilizce dersi görmeyen 12.sınıflarda da haftalık zorunlu 2 saat İngilizce dersi okutulacaktır. MEB bununla beraber müfredat ve ders kitaplarında da değişikliğe giderek 2012 – 2013 eğitim – öğretim yılından itibaren CEFR'a uygun ders kitapları gönderecek ve uygulama kısmında birçok soru işareti bulunan bir merkezi sınav yaparak 9.sınıflarda sadece İngilizce dersi için 2011-2012 eğitim – öğretim

yılından itibaren başlamak ve kademeli olarak uygulanmak üzere seviye sınıfları oluşturacaktır (24.11.2011 tarih ve 118 sayılı Ortaöğretim 1, 2 ve 3. Yabancı Dil İngilizce Dersi (Hazırlık, 9, 10, 11 ve 12. Sınıflar) Öğretim Programları TTK kararı).

Turanlı (2004) öğrencilerin geleceğe yönelik planları ve çeşitli sınavlar için hazırlanıyor olmalarının, derslerin düzenli işlenişi açısından problemlere yol açtığını; ilköğretimin sonunda öğrencilerin gireceği liseye giriş sınavı (LGS) ve lise sonundaki üniversiteye giriş sınavlarının (YGS ve LYS) öğrencilerin ilgilerinin dersten çok sınavda olmasına sebep olduğunu; öğrencilerin sınavlara yönelik hazırlık yapma isteklerinin, öğretmenleri dersleriyle öğrencilerin sınavlara hazırlanma talepleri arasında bir tercih yapmak durumunda bıraktığını ifade etmektedir. Sürekli değişen ve birbiriyle çelişen eğitim politikalarına paralel olarak bir türlü oturmayan sınav sistemi de tutarsız bir görünüm arz etmektedir.

1.4.6- Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti

Aküzel (2006)'e göre dil eğitiminde diğer bilim dallarından daha da belirgin olarak en önemli etmen insandır; bu bağlamda da öğretmen en önemli etmenlerden biri olarak algılanmalıdır. Aynı çalışmada Aküzel öğretmeni şu şekilde tanımlamıştır: Öğrencilerin yabancı dille ilk karşılaşmasını sağlayan öğretmen; derste olumlu bir öğretim ortamı oluşturan, birçok öğretim etkinliğini tasarlayan ve uygulayan, öğretim araç ve gereçlerini doğru ve etkili olarak kullanan, öğrencilerin ilgi ve gereksinimlerini göz önünde bulundurarak öğrenciye rehberlik eden ve öğrenmeyi kolaylaştıran kişidir. Aküzel'e göre tüm bunların gerçekleştirilmesi de ancak deneyimli ve iyi bir eğitim görmüş öğretmenin yardımı ile olabilir.

Ayrıca öğretmenin yukarıda geçen tanımdaki özelliklerinin yanı sıra öğrenciye iyi bir rol model olarak öğrencide öğrenme hevesi uyandırması ve tavır ve davranışlarıyla öğrenciyi olumlu olarak güdüleyen bir kişilik sergilemesi sağlıklı bir öğretim ortamı için gereklidir. "Yabancı dil öğreticisinin sınıftaki tutum ve davranışları; dil öğretimindeki istek ve hevesi, öğrenci motivasyonunu etkileyen önemli bir özelliktir." (Şahin, 2009: 156).

Şahin (2009)'e göre yabancı dil öğretmeni hedef dile ve kültüre iyi düzeyde egemen olmalıdır fakat bu özellik tek başına dil öğretimi için yeterli görülmemektedir; dil öğretmenin aynı zamanda dilin nasıl öğrenildiği ve nasıl öğretilbileceği konularında da yeterli bilgi ve donanıma sahip olması gerekmektedir; uygulanan yabancı dil öğretim yöntem

ve teknikleri hakkında bilgi sahibi olması ve bunlar içinden öğrencilerin özelliklerine ve konu ve dersin amacına göre, en uygun olanı veya hepsinin işleyen yönlerini belirleyerek sentez yapabilme kabiliyetine sahip olması yabancı dil öğretimi ve öğrenimini daha başarılı hale getirecektir.

Yabancı dil öğretmenlerinde olması gereken bir başka özellik de çeşitli yaş grubu ve seviyede öğrenciye ders verebilme yeterliliğidir. Diğer branşlardaki öğretmenler için üniversitede ilköğretim ve ortaöğretim öğretmenliği olarak ayrı iki seviye olmasına rağmen İngilizce öğretmenleri için böyle bir ayırım ülkemiz üniversitelerinde bulunmamaktadır. Öğrencilerin beklenti ve istekleri yaşlarına göre farklılık gösterebilir. Şahin (2009)'e göre çocuklara, gençlere ve yetişkinlere dil öğretimi farklı süreçleri gerekli kılmaktadır ve öğrencinin hangi yaşta bulunduğu, yabancı dili öğrenme amacı uygulanacak öğretim yöntem ve tekniklerini belirlemede, kullanılacak araç ve gereç seçiminde belirleyici etmendir. Bu seçimleri yapmak ve uygulamak da öğretmenlerin vazifesidir.

“Yabancı dil öğretiminde, öğretmenin bireyi öğrenmeye istekli hale getirmesi (dışsal motivasyon), dil öğrenmeyi kolaylaştırıcı önlemleri alması (olumlu öğrenme ortamı) ve öğrenmeyi engelleyici etmenleri (dilsel ve dil dışı) ortadan kaldırması öğrenci başarısına olumlu katkı yapacak öğretmen özellikleri olarak vurgulanmaktadır.” (Şahin, 2009: 157).

Peyton (1997: 3-4)'a göre, iyi bir yabancı dil öğretmenin sahip olması gereken nitelikler şunlardır:

- 1-Hedef dilin tüm özel şekillerinde yüksek derecede yeterli olması (konuşma, dinleme, okuma ve yazma becerileri),
- 2-Dili hem sosyal hem de profesyonel amaçlar için gerçek hayatta kullanabilmesi,
- 3-Hem sözel hem de yazılı basında yabancı dili anlayabilmesi,
- 4-Sanatta ve akademik alanlarda iyi bir temelinin olması,
- 5-Öğrettikleri dilin konuşulduğu bölgelerdeki sosyal, politik, tarihi ve ekonomik gerçekleri anlayabilmesi,
- 6-İnsanın büyümesini ve gelişimini, öğrenme teorisini ve yabancı dil kazanım teorisini, bütün öğrencilerde kültürel anlayış ve uzmanlığı geliştirici stratejiler dağarcığını içeren pedagojik bilgi ve becerilere sahip olması,
- 7-Teknolojilere dair bilgisi olması ve onları dil öğretiminde kullanabilmesidir.

Günday (2007) MEB'e bağlı okullarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlığın nedenlerinden biri olarak alanında iyi yetişmiş öğretmen kadrosu eksikliğini göstermektedir. Yabancı dil öğretimi ile ilgili gerekli öğretmen yeterliliklerine sahip olmayan diğer alan öğretmenleri ve hatta hiç öğretmenlik formasyonuna sahip olmayan kişilerce bu derslerin verilmesi ve bazı okullarda derslerin boş geçmesi de bu başarısızlıkta payı olan unsurlardan bazılarıdır. Önal (2000) ve Akoğlu (2002) yabancı dil öğretimi alanında hem öğretmen sayısı hem de formasyon kalitesi yetersizliği sorununa dikkat çekmektedirler. Önal (2000) ülkemizin eğitim öğretim faaliyetlerinde, belirlenen hedeflerin çok altında kaldığı önemli bir sahanın da yabancı dil eğitimi olduğunu, diğer sahalarda olduğu gibi bu sahada da hem öğretmen sayısı hem de formasyon kalitesi bakımından bir yetersizlik görüldüğünü ifade etmektedir.

1.4.7- Ana Dil Yabancı Dil İlişkisi

Dil, hem toplumsal bir kurum hem de canlı bir varlıktır. Dil iletişimin temel aracı olduğu kadar, bir kişinin ve bir toplumun kültürünü ve yaşam tarzını da en iyi yansıtan ayna durumundadır. Bu nedenle anadilimizi iyi öğrenmemiz ve doğru kullanmamız büyük önem taşımaktadır. Çünkü kendi anadilini iyi bilmeyen kişinin bir başka dili öğrenmesi de oldukça zordur. Aküzel (2006)'e göre anadile hakim olmak yabancı bir dil öğrenmenin temel unsurudur. Yabancı dil öğrenmek isteyen birisi, öncelikle anadilinin dilbilgisi kurallarını bilip bilmediğini kontrol etmelidir. Duygu ve düşüncelerin aktarılması, okunulanların anlaşılıp anlatılabilmesi ve dil bir düşünce aracı olduğuna göre doğru düşünülebilmesi de dili kullanabilmeye bağlıdır. Dili kullanmayı öğrenmek de dilbilgisinin temel kurallarını öğrenmekle gerçekleşir; çünkü dil sözcüklerden ve bu sözcüklerin nasıl bir arada kullanılacağından ibaret bir dizgeler sistemidir. Anadilini yeterli düzeyde öğrenen bir kişinin bir dilin genel mantığını kavradığından yeni bir dili daha kolay öğrenmesi muhtemeldir. Öğrencinin anadilini iyi bilmesi, kendi dilinin kurallarına ve işleyişine hakim olması yeni bir dil öğrenmesini daha kolay hale getirir (Aküzel, 2006).

Yabancı dil sınıflarında anadilin kullanılıp, kullanılmaması gerektiği konusunda farklı görüşler bulunmaktadır. Şevik (2007) yabancı dil öğretim metotlarının birçoğunun sınıf içerisinde sadece hedef dilin kullanılması gerektiği fikrini savunurken, bazı metotların ise anadilin yabancı dil öğretimine olumlu etki edebileceği görüşünü benimsediğini; konu hakkında özellikle son yıllarda yapılan araştırmalar sonucunda, bilinçli ve sınırlı anadil kullanımının yabancı dil öğretiminde gerekli ve kolaylaştırıcı bir rolü olduğu görüşünün ortaya çıktığını ifade etmektedir.

Öğrencilerin yabancı dil sınıflarında özellikle de öğrencilerin çoğunluğunun aynı ana dili konuştukları homojen eğitim-öğretim ortamlarında ana dillerini kullanma ya da kullanmama ikilemi yabancı dil öğretiminde çözümlenemeyen bir sorun olarak kalmaktadır. İngilizce'nin yabancı dil olarak öğretildiği diğer ülkelerde olduğu gibi Türkiye'de de yabancı dil öğretmenleri dil sınıflarında ana dilin kullanılmasının korkunç ve riskli bir durum olduğunu ve bundan kaçınmaları gerektiğini düşünmektedirler (Çelik, 2008).

Auerbach (1993: 23) yabancı dil sınıflarında anadilin kullanılabilmesi için alanları 8 ana başlık altında toplamıştır:

- Kelimelerin anlamlarının kavranması
- Öğrencilerin anlama düzeylerinin okuma ve dinlemeden sonra kontrol edilmesi
- Karmaşık konular hakkında bilgilendirme yaparken
- Grup çalışması yaparken
- Temel seviyede ders yöntem ve teknikleri hakkında bilgi verirken
- Yeni öğretilen dil konusunu kontrol etmek için çeviri yönteminin kullanılması
- Öğrenciler hedef dilde anlamsız cümleler kurduğunda
- Sınav amaçlı

Şevik (2007: 112)'in 10 İngilizce öğretmeni ve 148 9.sınıf öğrencisi ile yabancı dil sınıflarında anadil kullanımının yerini tartışmak için yaptığı anket çalışması sonuçlarına dayanarak, anadilin yabancı dil sınıflarında en etkili olabileceği yerler ve anadil kullanmanın temel nedenleri ise aşağıdaki gibi ifade edilmiştir:

- Karmaşık dilbilgisi kurallarının öğretilmesi için
- Bazı sözcük ve ifadelerin pekiştirilmesi ve anlamlarının öğretilmesi için
- Özellikle başlangıç (beginner) seviyesinde olan öğrenciler söz konusu olduğunda, anadilin yasaklanmasının pratik olarak çok da mümkün olmadığı için
- Anlamaya ve öğrenmeye katkı sağladığı için
- Zaman kazandırdığı için

Literatürde ulaşılan kaynaklar bu konu hakkında birbirleriyle çelişen fikirleri savunmaktadır. Şevik (2007) sınırlı anadil kullanımının yararlı olduğunu savunurken, Çelik (2008) ise ana dilin kullanılmasının olumsuz etkiye sahip olduğunu ve bundan kaçınılması gerektiğini savunmuştur. Aküzel ise konuyla ilgili olarak "Yabancı dil öğretimi ile anadil

öğretimi birbirine bağlıdır.” (2006: 59) demektedir ve Goethe’den “Yabancı dil öğrenmekle ana dilim hakkında genel bir bilgiye sahip oldum.” cümlesini alıntı yaparak bu fikri desteklemektedir.

1.4.8-Veli ve Çevrenin Etkisi

Ayhan (1999)’a göre öğrencinin içinde yaşadığı sosyo-kültürel çevre, o çevredeki bireylerin eğitim düzeyleri öğrencilerin yabancı dil öğrenmeye ilgilerini arttıran ya da azaltan bir etkidir. “Yabancı dilin öğrenildiği ortam ve çevre dil öğrenimi-öğretimine uygun olmalıdır. Birey için yüz yüze ve içten ilişkilerin en yoğun yaşandığı aile, bireyin yabancı dil öğrenmeye hazırlandığı ve desteklendiği bir ortam olmalıdır.” (Şahin, 2009: 153).

Doughty ve Long (2005) dilin varlık ve uygulama alanının toplumsal çevre olduğunu; yabancı dil öğrenen bir kişinin içinde yaşadığı çevrenin de öğrenilen dilin işlevselliği açısından önemli olduğunu; öğrencinin, sınıfta öğrendiği dili sınıf dışında kullanma olanağına sahip değilse öğrenmenin sadece kuramsal boyutta kaldığını, öğrendiklerini uygulama alanı bulamayan öğrencinin öğrenme isteğinin de bu yüzden zayıfladığını ifade etmektedir.

Üstünel (2008)’in Muğla Üniversitesi İngilizce Öğretmenliği bölümünden 61 birinci sınıf öğrencisiyle yaptığı aile bireylerinin İngilizce öğrenimine katkıları ile öğrencilerin üniversite yabancı dil sınavındaki başarılarının karşılaştırıldığı çalışma sonucunda; katılımcıların aile bireylerinin onların İngilizce öğrenmelerini geliştirmede olumlu etkileri olduğu, aile bireylerinin hem İngilizce öğrenmeyi çekici kılmaya çalıştıkları hem de çocuklarını İngilizce öğrenmeye sevk etmeye çalıştıkları, çocukları İngilizce öğrenmeye güdülemek için ev ortamında yazılı ve sözlü medya temin ettikleri, bazı aile bireylerinin ise katılımcıların değişik öğrenme sitelerini kullanabilmeleri için İngilizce öğretmenleriyle ve İngilizce öğreten kurumlarla görüşerek işbirliği sağladıkları ortaya çıkmıştır. Aynı çalışmada; aile bireylerinin katılımcıların İngilizce öğrenme sürecinde dil öğrenme taraftarı ve dil öğrenme sağlayıcısı olarak dolaylı ve dil öğrenme danışmanı ve dil öğreticisi olarak dolaysız etkileri olduğu sonucuna varılmıştır.

Aküzel (2006) öğretmenin velilerden destek almadığı sürece diğer derslerde olacağı gibi yabancı dil dersinde de birçok sorunla uğraşmak zorunda kalacağını, bu nedenle başarıya ulaşmak için veli desteği çok önemli olduğunu, velilerin çocuklarının yabancı dillere ve diğer kültürlerle karşı ilgi duymalarını sağlamaları için destek vermeleri gerektiğini, bir-iki saatlik

öğretmen veli görüşmesinin öğretmeni bir yıl boyunca dil öğretimi konusunda velilerden kaynaklanabilecek yanlış kavramlarla ve yanlışlıklarla uğraşmaktan kurtarabileceğini vurgulamıştır. Aküzel (2006)'in aynı çalışmasında ailelerin eğitime bilinçli ilgi ve katkısının çocuğun dersteki başarısı üzerinde olumlu bir etkisi olduğundan ailelerin çocuklarına yabancı bir dili konuşmaya ne kadar çok değer verdiklerini belirtmeleri gerektiği üzerinde durulmuştur.

1.4.9-Kültürün Etkisi

“Yabancı dil öğrenme süreci aynı zamanda o dile ait olan kültürü de öğrenmeyi barındıran bir süreç olmalıdır. Çünkü yabancı dil ve o dile ait olan kültür birbirinden ayrılamayan iki temel öğedir. Yabancı dil öğretimi sürecinde yer alan önemli öğeler sırasıyla dilbilgisi yeterliği, iletişimsel yeterlik, stratejik yeterlik gibi hedef kültürü tanıma konusunda yeterlik de yabancı dil öğrenimi sürecinde sahip olunması gerekenler arasındadır.” (Çakır, 2011: 250).

“Dil kültürden ayrı düşünülemediği için, dil öğretmenin öğretildiği dili ana dil olarak konuşan toplumun kültürüyle ilgili bilgi birikimine sahip olması, öğrencilerin kültürel kaynaklı iletişim engellerini aşmalarına yardımcı olacaktır.” (Şahin, 2009: 155).

Bunun yanında dil öğretmeni kültürden kültüre farklılık gösteren dil dışı (nonverbal) iletişim araçlarını da hedef dildeki anlamlarıyla bilmeli ve dil öğretiminde bunların önemini göz ardı etmemelidir (Şahin, 2009).

Çakır (2011)'a göre bir ülkenin dilini öğrenirken o ülkenin kültürünü de öğrenmek gerekir. Kültürü ayrı tutarak sadece dili yapısal bir şekilde, dilbilgisi kurallarını bilerek öğrenmek tam anlamıyla öğrenmiş olmak demek değildir. Bu ve buna benzer varsayımlar geçmişte olduğu gibi günümüzde de dilbilimcilerin, yabancı dil eğitimcilerinin, yabancı dil öğrenenlerin zihinlerini meşgul eden konulardır.

Yabancı dil öğretiminin zevkli ve ilgi çekici olabilmesi ve öğrenciler tarafından kolayca öğrenilmesi için, öğretildiği yabancı dilin kültürüne ait öğelerin aktarımı son derece önemlidir (Er, 2006).

Yabancı dil öğretimini öğrenciler için daha anlamlı hale getirmek hem de yabancı dil öğrenmenin, zor, sıkıcı ve uzun zaman alan bir uğraş yerine daha zevkli ve kısa sürede

öğrenilen bir uğraş olarak algılanmasını kolaylaştırmak için öğretilen dilin kültürel öğelerine yer vermek, dilin gramer kurallarının yanı sıra, temel kültürel özelliklerini de öğrencilere aktarmak gerekir. Ayrıca, öğrencilerin başka kültürleri tanınması, (özellikle küçük yaşta dil öğreniminde) dünyada başka yaşam tarzlarına sahip insanların da olduğunu farkına varması, öğrenenlerin dil öğrenme motivasyonlarını yükselterek öğrenme hızlarını arttırırken, başka kültürlere sahip insanlar ile aralarında empati oluşmasına ve öğrenenlerin yabancı dil öğrenmeye karşı olumlu tutum geliştirmelerine de imkan sağlayacaktır (Er, 2006).

Yabancı bir dilin kültür öğeleri öğretiminde öğretmen hedef kültüre ait normlarla empati kurabilme konusunda öğrencilere yardımcı olmalıdır. Bu konuda öğrenenlere yardımcı olabilmek için öğretmenin de her iki kültür konusunda yeterli bilgiye sahip olması gerekmektedir. Aksi takdirde her iki kültürde veya hedef kültürde yeterli olmamak yanlış anlaşılmalara veya başarısızlığa sebep olabilir. Başarılı olmanın yolu da ancak diğer kültüre sahip kişileri iyi tanıyabilmekten geçmektedir (Çakır, 2011).

Aküzel (2006) her dilin ait olduğu bir kültür bulunduğunu, öğrencinin öğreneceği dilin ait olduğu kültürü tanımayan ya da sevmiyorsa o dili öğrenmenin ona anlamsız ya da gereksiz gelebileceğini ve kültürün dilin öğrenilmesinde önemli bir etken olduğunu, dil öğretiminde dile ve ait olduğu kültüre karşı öğrencide merak uyandırılmasının öğrenmeyi olumlu yönde desteklediğini ancak zaman zaman bu durumun olumsuz bir etki de yaratabileceğini vurgulamıştır. Burada öğretmenin dili ve kültürü nasıl sunacağını önem kazandığı ve öğretmenin öğreteceği dili ve kültürü bir zenginlik olarak aktarabilirse öğrencide olumlu bir etki yaratacağını ifade etmiştir.

1.4.10-İletişimin Etkisi

“Kültürler arası iletişim ve bilgi paylaşımı, kültürün ve bilginin taşıyıcısı olan dil vasıtasıyla gerçekleşir. Birey, içinde yaşadığı toplumun bilgi ve kültürünü kendi ana dili aracılığıyla edinirken, farklı uluslara özgü bilgi ve kültüre o ulusların diliyle ulaşabilmektedir. Bireyin kendi anadili dışındaki dil ve dillere egemen olabilmesi için yapılan tüm etkinlikler yabancı dil öğretimi-öğrenimi kapsamında ele alınır.” (Şahin, 2009: 149).

Turanlı (2004) dil öğretiminde iletişimin çok önemli bir faktör olduğunu öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci iletişiminin hem sınıf ortamının niteliğini belirlediğini hem de öğrenmeyi önemli ölçüde etkilediğini belirtmektedir.

Şahin (2009) öğrencilerin birçoğunun yabancı dil dersinde başarısız olmasının nedeni dilbilgisel kaynaklı olduğunu, oysa ki yabancı dil öğretiminde öğrencileri değerlendirirken öğrencinin iletişimsel becerilere ne düzeyde egemen olduğu hedef alınması gerektiğini, öğrencilerin iletişimsel yetisini, algısal ve üretimsel olarak ne derece kullanabildiğini, tümce öğelerinin mantıkî sıra izlemesinden ve dilbilgisel doğruluktan daha önemli olduğunu ortaya koymaktadır.

1.5- İlgili Araştırmalar

Aküzal'in 2006 yılında ilköğretim 4-8.sınıflarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenlerini incelenmek amacıyla Adana'da 290 öğrenci, 60 veli, 47 İngilizce öğretmeni ile yaptığı anket çalışmasının sonucunda; öğrencilere yabancı dilin öneminden daha fazla bahsedilmesinin gerekli olduğu, yabancı dil öğretimine uygun donatılmış, kalabalık olmayan özel dil sınıflarının açılmasının gerekli olduğu, yabancı dil derslerine ayrılan haftalık ders saatinin artırılması gerektiği, ilköğretimden yükseköğretime bütünlük sağlayıcı ve birbirini destekleyici çağdaş bir öğretim programının hazırlanması ve uygulanmasının gerektiği, öğretmenlerin çeşitli dönemlerde hizmet içi eğitim faaliyetlerine alınarak alanlarındaki yenilik ve gelişmelerden haberdar edilmeleri ve çeşitli yayın ve dokümanlarla desteklenmeleri gerektiği, velilere çocuklarının yabancı dile ilgi duymalarını sağlamaları için destek verilmesi gerektiği, etkin bir yabancı dil öğretimi için çağdaş dil öğretim yöntemlerine uygun, konuları öğrencinin ilgisini çekecek, anlaşılır bir ders kitabı kullanılmasının gerektiği, konulara ve öğretim yöntemine uygun görsel ve işitsel araçların mümkün olduğunca kullanılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.

Sevinç (2006)'in ilköğretim okullarında İngilizce öğretiminde karşılaşılan güçlüklerle ilişkin öğretmen görüşlerini değerlendirmek amacıyla Diyarbakır il merkezindeki ilköğretim okullarında 2004-2005 eğitim - öğretim yılında görev yapan 107 İngilizce öğretmeniyle yaptığı anket çalışması sonucunda İngilizce öğretimi ile ilgili karşılaşılan güçlüklerin başlıca beş ana başlık altında toplandığı görülmüştür:

1. Alan bilgisi olarak yetkin, mesleki formasyon yönünden donanımlı ve deneyimli öğretmenlerle İngilizce öğretiminin sağlanamaması;
2. Öğretim ortamının, İngilizce öğretiminde kullanılmak üzere uygun araç-gereçlerle donatılamaması ve bu araç-gereçlerin gerek okulun bazı idari tasarrufları, gerekse

öğretmenin teknik bilgi yetersizliğinden dolayı verimli ve etkin bir şekilde kullanılmaması;

3. Sınıflardaki öğrenci sayısının hem derslik kapasitesinin üzerinde olması hem de İngilizce öğretimi için uygun olmaması;

4. Etkin ve verimli İngilizce öğretim yaklaşımı, yöntemi veya tekniklerinin seçilerek kullanılmaması ya da kullanılmaması;

5. Türkiye’de İngilizce öğretimine yönelik yapılan çalışmalarda, İngilizce ve Türkçe dillerinin sentaks, semantik, sosyo-linguistik gibi özelliklerinin yanı sıra bu dilleri konuşan toplumların sosyo-kültürel niteliklerinin değerlendirildiği, anlamlı, kapsamlı ve sürdürülebilir herhangi bir çalışmanın ne ilgili kamu kuruluşları ne de diğer kurumlar tarafından yapılmamış olması ve kültürler arası farkın dil öğrenmeye etkisinin göz ardı edilmesi olarak sıralanabilir.

Günday (2007)’ın yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenleri tespit etmek amacıyla 2000-2002 yılları arasında Samsun ilinde 8 okul yöneticisi, 22 öğretmen, 395 ilköğretim, 395 orta öğretim, 217 yüksek öğretim öğrencisi olmak üzere toplam 1037 kişi ile yaptığı anket çalışması sonucunda; öğrencilerin yabancı dilden önce kendi ana dillerini kullanmada sorunları olduğu, yabancı dil öğretiminin geleneksel yöntemler ve ders kitabına bağlı kalarak sürdürüldüğü ve çağdaş eğitim araç-gereçlerinin pek kullanılmadığı, sınıf mevcutlarının kabul edilebilir düzeylerin çok üstünde olduğu bunun da eğitim-öğretimi olumsuz etkilediği, öğretmen kadrolarının yetersiz olduğu ve öğretmen başına düşen öğrenci sayısının çok yüksek olduğu, alan dışı ve diğer mesleklerden kişilerin İngilizce dersini vermesinin dersin istenilen başarıya ulaşmasında olumsuz etkiye sahip olduğu, okullarda seviye sınıfı uygulaması yapılmamasının başarısızlıktaki etmenlerden biri olduğu, öğrencilere yabancı dilin önemi ve kullanım alanıyla ilgili yeterli rehberliğin yapılmadığı, haftalık ders saati sayısında artış ve birden fazla yabancı dil isteğinin MEB ve YÖK tarafından dikkate alınması gerektiği ortaya çıkmıştır.

Şahin (2009)’in 2006-2007 Eğitim-Öğretim yılında yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurları ortaya çıkarmak amacıyla Gaziantep’in Nizip ilçesinde 36 ilköğretim ve ortaöğretim okulunda 4977 öğrenciyle gerçekleştirdiği anket çalışması sonucunda; yabancı dil öğreniminde öncelikle öğrencinin istekli ve hevesli olmasının başarının temel unsuru olduğu, yabancı dil öğretiminde ise öğreticinin bireyi öğrenmeye istekli hale getirmesi (dışsal motivasyon), dil öğrenmeyi kolaylaştırıcı önlemleri alması (olumlu öğrenme ortamı) ve öğrenmeyi engelleyici etmenleri (dilsel ve dil dışı ortadan

kaldırması öğrenci başarısına olumlu katkı yapacak öğretmen özellikleri olarak vurgulandığı, dil öğrenmenin model alma ve etkin katılım temeli üzerinde yükselirken, dil öğretiminin model oluşturma ve etkin katılım ortamı sağlama etkinlikleriyle gerçekleştirilebileceği sonuçlarına varılmıştır.

Gömlüksiz (2002)'in üniversitelerde yürütülen yabancı dil derslerine ilişkin öğrenci görüşlerini değerlendirmek amacıyla Fırat Üniversitesi'nde 2000-2001 eğitim öğretim yılı bahar döneminde 590 ikinci sınıf öğrencisiyle yaptığı anket çalışması sonucunda; öğrencilerin yabancı dil bilme ve öğrenmeyi kendileri için gerekli gördükleri, haftalık yabancı dil derslerinin az olmasının, öğretim elemanlarının derste kullandıkları yöntem ve tekniklerin yetersiz olmasının, yabancı dil laboratuvarı, video-teyp gibi araç gereçlerin olmamasının öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşündükleri, yabancı dil öğretiminin daha yeterli hale gelebilmesi için öncelikle hazırlık sınıfının olması gerektiğini, seviye tespit sınavı yapılarak öğrencilerin seviyelerine göre sınıflara yerleştirilmesi ve yabancı dilin öğrenim hayatları boyunca okutulması gerektiğini düşündükleri, derslerde kullanılan yabancı dil ders kitabını kendi bilgi düzeyleri için çok zor buldukları, yabancı dil derslerinin temel gramer bilgileri yanı sıra, konuşma, yazma, okuma ve dinleme becerilerini dikkate alınarak verilmesi gerektiğini düşündükleri ortaya çıkmıştır.

Yanık (2009)'ın 2004–2005 yıllarında tüm Türkiye'deki resmi ilköğretim okullarından seçilen İngilizce dersini veren 368 öğretmen ve bu dersleri alan 1232 öğrenci ile ilköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin İngilizce dersine yönelik düşüncelerini ortaya çıkarmak amacıyla yürüttüğü ve açık uçlu soruları kullandığı betimsel çalışması sonucunda; öğretmenlerin öğrencilerin gerçek hayatta İngilizce'yi kullanacakları bir ortam olmamasından yakındığı ve bu durumun ya dersin öneminin kavranmamasına ya da dilin pekiştirilememesine neden olduğunu belirttikleri, bazı öğretmenlerin İngilizce dersine yönelik olumsuz düşüncelerin geliştirilmesine genel eğitim sisteminden ve İngilizce ders programından kaynaklanan sorunları neden olduğunu düşündükleri, sınıflar ilerledikçe öğrencilerin İngilizce dersine karşı ilgi ve isteklerinin azaldığı, öğrencilerin büyük bölümünün ya ders dışında İngilizce ile hiç ilgilenmedikleri ya da sadece ders notlarını tekrar etmekle yetindikleri görülmüştür.

İKİNCİ BÖLÜM

YÖNTEM

2.1- Desen

Bu çalışma nicel araştırma desenlerinden tarama (survey) yöntemiyle gerçekleştirilmiş bir betimsel araştırmadır. Araştırmada veri toplama aracı olarak anket formları kullanılmıştır. “Betimsel (descriptive) çalışmalar verilen bir durumu olabildiğince tam ve dikkatli bir şekilde tanımlar.” (Büyüköztürk, Çakmak, Aygün, Karadeniz ve Demirel, 2010: 21). Eğitim alanındaki araştırmalarda en yaygın kullanılan betimsel yöntem taramadır çünkü araştırmacılar bireylerin, grupların ya da bazen okullar gibi fiziksel ortamların yetenek, tercih, davranışlar gibi özelliklerini özetlemek ister (Büyüköztürk ve Arkadaşları, 2010). Bu çalışma öğrenci, öğretmen ve velilerin İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenleri hakkındaki düşüncelerini ortaya koyarak alana katkı sağlamak amacıyla gerçekleştirilmiştir.

Veri toplama araçları araştırmacı tarafından literatüre dayanılarak geliştirilmiştir. Veri toplama aracı olarak anket kullanılmıştır.

2.2- Evren ve Örneklem

Bu çalışmada genel liselerde İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenlerini ortaya çıkarmak amacıyla öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşleri alınmıştır. Araştırmanın evrenini Türkiye Cumhuriyeti’nde öğrenim gören genel lise öğrencileri, genel liselerde görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri ve genel liselerde öğrenim gören öğrencilerin velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın ulaşılabilir evrenini ise Antalya ili merkez ilçelerinde (Aksu / Döşemealtı / Kepez / Konyaaltı / Muratpaşa) öğrenim gören genel lise öğrencileri, genel liselerde görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri ve öğrencileri genel liselerde öğrenim gören veliler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise ulaşılabilir evrenden basit tesadüfi örnekleme yöntemiyle seçilen Antalya ili merkez ilçelerindeki genel lise öğrencileri, Antalya ili merkez ilçelerindeki genel liselerde görev yapan İngilizce öğretmenleri ve öğrenim gören öğrencilerin velileri oluşturmaktadır.

Araştırmanın katılımcılarını Antalya ilindeki beş merkez ilçede (Aksu / Döşemealtı / Kepez / Konyaaltı / Muratpaşa) bulunan onbeş genel lisede öğrenim görmekte olan 402 öğrenci, bu okullarda görev yapmakta olan 50 İngilizce öğretmeni ve 58 veli oluşturmaktadır.

Araştırmaya dahil edilen genel liseler T.C Milli Eğitim Bakanlığı Ortaöğretim Genel Müdürlüğü'nün internet sayfasından alınmıştır. Adı geçen sayfadan alınan bilgiye göre Antalya ili Merkez ilçeleri olan Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı ve Muratpaşa'da toplam 18 adet Genel Lise bulunduğu görülmektedir. Araştırmacı tarafından anket uygulamak için bu okullara gidildiğinde 18 genel liseden 3'ünün T.C Milli Eğitim Bakanlığı tarafından meslek lisesine dönüştürüldüğü ve isimlerinin değiştirildiği görülmüştür. Kepez ilçesinde bulunan daha önce Toros Lisesi olan genel lisenin Toros Kız Teknik ve Meslek Lisesi'ne; yine Kepez ilçesinde bulunan daha önce Kepez Lisesi olan okulun Kepez Teknik ve Endüstri Teknik Lisesi'ne; Muratpaşa ilçesinde bulunan Bahaeddin Güney Lisesi isimli genel lisenin Muratpaşa Bahaeddin Güney Kız Teknik ve Meslek Lisesi'ne dönüştürüldüğü görülmüştür. Bu nedenle örnekleme uyum göstermeyen bu üç okuldaki öğrenci, öğretmen ve bu okulda öğrencisi öğrenim gören velilerden veri toplanmamıştır.

Araştırmada veri toplanan 15 genel lise ve bu okulların bulunduğu ilçeler Tablo 2.1'de belirtilmiştir.

Tablo 2.1 Veri toplanan genel liseler

İlçe	Lise
Aksu	Aksu Lisesi
Döşemealtı	Mustafa - Ayten Aydın Lisesi
Kepez	Metin Çiviler Lisesi
Kepez	Varsak Lisesi
Kepez	Karatay Lisesi
Kepez	Çağlayan Lisesi
Konyaaltı	Konyaaltı Lisesi
Konyaaltı	Akdeniz Lisesi
Muratpaşa	Güzeloluk Lisesi
Muratpaşa	Muratpaşa Lisesi
Muratpaşa	75.Yıl Cumhuriyet Lisesi
Muratpaşa	Hacı Dudu – Mehmet Gebizli Lisesi
Muratpaşa	Necati Dölen Lisesi
Muratpaşa	Yavuz Selim Lisesi
Muratpaşa	Saime – Salih Konca Lisesi

2.2.1- Araştırmaya Katılan Öğrencilerin Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan öğrencilerin % 54 (f=217)'ü kız, % 46 (f=185)'sı erkektir. Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları Tablo 2.2'de verilmiştir.

Tablo 2.2 Araştırmaya katılan öğrencilerin cinsiyet dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kız	217	54,0
Erkek	185	46,0
Toplam	402	100,0

Öğrencilerin % 1,2 (f=5)'si 14 yaşında, % 14,2 (f=57)'si 15 yaşında, % 40,3 (f=162)'ü 16 yaşında, % 36,8 (f= 148)'i 17 yaşında, % 6,2 (f=25)'si 18 yaşında ve % 1,2 (=5)'si ise 19 yaş ve üzerindedir. Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımları Tablo 2.3'te verilmiştir.

Tablo 2.3 Araştırmaya katılan öğrencilerin yaş dağılımları

Yaş	f	%
14	5	1,2
15	57	14,2
16	162	40,3
17	148	36,8
18	25	6,2
19 ve üzeri	5	1,2
Toplam	402	100,0

Öğrencilerin % 30,1 (f=121)'i 9.sınıf, % 34,3 (f=138)'ü 10.sınıf, % 35,6 (f=143) ise 11.sınıf öğrencisidir. 2011-2012 Eğitim - Öğretim yılında genel liselerde kademeli geçiş sisteminden dolayı 12.sınıflar İngilizce dersi görmemektedirler. Bu yüzden 12.sınıf öğrencileri araştırmaya dahil edilememiştir. 2012 - 2013 Eğitim - Öğretim yılından itibaren genel liselerin tüm sınıflarında yabancı dil dersi 9.sınıflarda 3 saat; 10, 11 ve 12.sınıflarda 2'şer saat olmak üzere zorunlu ders olarak okutulacaktır. Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf dağılımları Tablo 2.4'te verilmiştir.

Tablo 2.4 Araştırmaya katılan öğrencilerin sınıf dağılımları

Sınıf	f	%
9.sınıf	121	30,1
10.sınıf	138	34,3
11.sınıf	143	35,6
Toplam	402	100,0

2.2.2- Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Demografik Özellikleri

Araştırmada yer alan İngilizce öğretmenlerinden % 82 (f=41)'si bayan, % 18 (f=9)'i erkektir. Araştırmaya katılan İngilizce öğretmenlerinin cinsiyet dağılımları Tablo 2.5'te verilmiştir.

Tablo 2.5 Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	41	82,0
Erkek	9	18,0
Toplam	50	100,0

Öğretmenlerin % 14 (f=7)'ü 20-29 yaş aralığında, % 24 (f=12)'ü 30-35 yaş aralığında, % 22 (f=11)'si 36-40 yaş aralığında, % 22 (f=11)'si 41-45 yaş aralığında, % 14 (f=7)'ü 46-55 yaş aralığında ve % 4 (f=2)'ü ise 56 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş dağılımları Tablo 2.6'da verilmiştir.

Tablo 2.6 Araştırmaya katılan öğretmenlerin yaş dağılımları

Yaş	f	%
20-29	7	14,0
30-35	12	24,0
36-40	11	22,0
41-45	11	22,0
46-55	7	14,0
56 ve üzeri	2	4,0
Toplam	50	100,0

Öğretmenlerin % 18 (f=9)'i 0-7 yıl arası, % 38 (f=19)'i 8-14 yıl arası, % 20 (f=10)'u 15-21 yıl arası, % 22 (f=11)'si 22-29 yıl arası, % 2 (f=1)'si ise 30 yıl ve üzeri mesleki deneyime sahiptir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki deneyim dağılımları Tablo 2.7'de verilmiştir.

Tablo 2.7 Araştırmaya katılan öğretmenlerin mesleki deneyim dağılımları

Deneyim	f	%
0-7 yıl	9	18,0
8-14 yıl	19	38,0
15-21 yıl	10	20,0
22-29 yıl	11	22,0
30 yıl ve üzeri	1	2,0
Toplam	50	100,0

Öğretmenlerin % 68 (f=34)'i eğitim fakültesi, % 26 (f=13)'sü fen-edebiyat fakültesi, % 4 (f=2)'ü diğer fakülteler ve % 2 (f=1)'si eğitim enstitüsü mezunudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul dağılımları Tablo 2.8'de verilmiştir.

Tablo 2.8 Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları okul dağılımları

Okul	f	%
Eğitim Fakültesi	34	68,0
Eğitim Enstitüsü	1	2,0
Fen-Edebiyat Fakültesi	13	26,0
Diğer	2	4,0
Toplam	50	100,0

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 94 (f=47)'ü lisans, % 6 (f=3)'sü ise yüksek lisans mezunudur. Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumu dağılımları Tablo 2.9'da verilmiştir.

Tablo 2.9 Araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim durumu dağılımları

Eğitim Durumu	f	%
Lisans	47	94,0
Yüksek Lisans	3	6,0
Toplam	50	100,0

2.2.3- Araştırmaya Katılan Velilerin Demografik Özellikleri

Araştırmaya katılan velilerin % 24,1 (f=14)'i bayan, % 75,9 (f=44)'u erkektir. Araştırmaya katılan velilerin cinsiyet dağılımları Tablo 2.10'da verilmiştir.

Tablo 2.10 Araştırmaya katılan velilerin cinsiyet dağılımları

Cinsiyet	f	%
Kadın	14	24,1
Erkek	44	75,9
Toplam	58	100,0

Velilerden % 34,4 (f=20)'ünün öğrencisi 9.sınıfta, % 32,8 (f=19)'inin öğrencisi 10.sınıfta ve % 32,8 (f=19)'inin öğrencisi 11.sınıfta öğrenim görmektedir. Araştırmaya katılan velilerin öğrencilerinin okumakta olduğu sınıf dağılımları Tablo 2.11'de verilmiştir.

Tablo 2.11 Araştırmaya katılan velilerin öğrencilerinin okumakta olduğu sınıf dağılımları

Sınıf	f	%
9.sınıf	20	34,4
10.sınıf	19	32,8
11.sınıf	19	32,8
Toplam	58	100,0

Velilerin % 5,2 (f=3)'si 20-29 yaş aralığında, % 3,4 (f=2)'ü 30-35 yaş aralığında, % 17,2 (f=19)'si 36-40 yaş aralığında, % 41,4 (f=24)'ü 41-45 yaş aralığında, % 29,3 (f=17)'ü 46-55 yaş aralığında, % 3,4 (f=2)'ü ise 56 ve üzeri yaş grubunda bulunmaktadır. Araştırmaya katılan velilerin yaş dağılımları Tablo 2.12'de verilmiştir.

Tablo 2.12 Araştırmaya katılan velilerin yaş dağılımları

Yaş	f	%
20-29	3	5,2
30-35	2	3,4
36-40	10	17,2
41-45	24	41,4
46-55	17	29,3
56 ve üzeri	2	3,4
Toplam	58	100,0

Velilerin % 50 (f=29)'si ilkököl mezunu, % 17,2 (f=10)'si ortaokul mezunu, % 19 (f=11)'u lise mezunu, % 5,2 (f=3)'si önlisans mezunu, % 5,2 (f=3)'si lisans mezunu, % 3,4 (f=2)'ü ilkököl mezunu değil ama okuryazardır. Araştırmaya katılan velilerin eğitim durumu dağılımları Tablo 2.13'te verilmiştir.

Tablo 2.13 Araştırmaya katılan velilerin eğitim durumu dağılımları

Eğitim Durumu	f	%
İlkokul mezunu değil		
ama okur yazar	2	3,4
İlkokul Mezunu	29	50,0
Ortaokul Mezunu	10	17,2
Lise Mezunu	11	19,0
Önlisans Mezunu	3	5,2
Lisans Mezunu	3	5,2
Toplam	58	100,0

Velilerin % 55,2 (f=32)'si mesleğini çiftçi, % 8,6 (f=5)'sı ev hanımı, % 6,9 (f=4)'u işçi olarak belirtmiş, % 3,4 (f=2)'si meslek kısmını boş bırakmışlardır. Bu mesleklerin haricinde % 1,7 (f=1)'şerlik oranla velilerin meslekleri aşçı, emekli öğretmen, emekli, esnaf, inşaat teknisyeni, kaportacı, ormancı-keresteci, sebze-meyve komisyoncusu, kuaför, memur, muhasebeci, servis elemanı, şoför, turizmci ve ziraat mühendisi olarak ifade edilmiştir. Araştırmaya katılan velilerin meslek dağılımları Tablo 2.14'te verilmiştir.

Tablo 2.14 Araştırmaya katılan velilerin meslek dağılımları

Meslek	f	%
Çiftçi	32	55,2
Evhanımı	5	8,6
İşçi	4	6,9
Aşçı	1	1,7
Emekli öğretmen	1	1,7
Emekli	1	1,7
Esnaf	1	1,7
İnşaat teknisyeni	1	1,7
Kaportacı	1	1,7
Ormancı-keresteci	1	1,7
Sebze-meyve komisyoncusu	1	1,7
Kuaför	1	1,7
Memur	1	1,7
Muhasebeci	1	1,7
Servis elemanı	1	1,7
Şoför	1	1,7
Turizmci	1	1,7
Ziraat mühendisi	1	1,7
Cevap Vermeyen	2	3,4
Toplam	58	100,0

2.3- Veri Toplama Aracı

Veri toplama aracı olarak araştırmacı tarafından geliştirilen Genel Liselerde İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Anket Formları kullanılmıştır.

2.3.1- Veri Toplama Aracının Geliştirilmesi

Araştırmada veri toplama aracı olarak Genel Liselerde İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Anket Formları kullanılmıştır. Veri

toplama aracı geliştirilmeden önce araştırmacı tarafından literatür araştırılarak İngilizce öğretimine etki eden belli başlı boyutlar tespit edilmiştir. Çeşitli çalışmalar İngilizce öğretiminde karşılaşılan sorunları farklı sayılarda boyut ve alt boyutlarda incelemiştir.

Aküzel (2006) yabancı dil öğretimindeki başarısızlığın nedenlerini öğretim sürecini etkileyen faktörler ve öğrenim sürecini etkileyen faktörler olmak üzere iki ana başlık altında incelemiştir. Öğretim sürecini etkileyen faktörler olarak Aküzel (2006) ilköğretim okulu yabancı dil öğretimi programının incelenmesi, yabancı dil öğretiminde kullanılan yöntem ve yaklaşımlar, yabancı dil öğretiminde görsel işitsel araçların kullanımı ve önemi, yabancı dil eğitiminde öğretim ortamı, yabancı dil öğretiminde öğretmen ve yabancı dil öğretiminde ders kitabı olmak üzere altı ana başlık belirlemiştir. Yine aynı çalışmada öğrenim sürecini etkileyen faktörler olarak ise öğrencinin yabancı dil öğrenmeye karşı ilgisi ve tutumu, anadil yabancı dil ilişkisi, yabancı dil öğretiminde veli etkisi olmak üzere üç ana başlık belirlenmiştir.

Sevinç (2006) ise ilköğretim okullarında İngilizce öğretiminde karşılaşılan güçlükleri daha genel bir bakış açısı içerisinde ele alarak üç ana başlık halinde incelemiştir. Bu üç ana başlık; İngilizce Öğretiminde Öğretmenlik Meslek Bilgisi Kültürünün Niteliğinden Kaynaklanan Güçlükler, İngilizce Öğretiminde Alan Kültürünün Niteliğinden Kaynaklanan Güçlükler, İngilizce Öğretiminde Eğitim Teknolojisi ve Ortamından Kaynaklanan Güçlüklerdir. Bu ana başlıklar incelendiğinde sınıfların kalabalık olmasının öğrenmeyi etkilemesi, İngilizce öğretmenlerinin çalıştığı okullardaki araç-gereç bulunma ve bunları kullanma dereceleri, İngilizce öğretmenlerine göre öğrencilerin İngilizce dersine karşı ilgi düzeyleri, İngilizce öğretmenlerine göre öğrencilerin sosyo-kültürel açıdan İngiliz kültürüne uzak bulunma durumu gibi alt başlıkların aynı çalışmada Sevinç (2006) tarafından incelendiği görülmektedir.

Literatür incelemesi sonucunda konu ile ilgili boyutlar 10 temel boyut altında toplanmıştır. Araştırmacı ortaya çıkan bu 10 boyuta dayanarak ilk aşamada 38 sorudan oluşan bir anket hazırlamıştır.

Kapsam geçerliliği için 38 maddeden oluşan bu anket uzman görüşüne tabi tutulmuştur. Uzman görüşü için anket 1 ölçme ve değerlendirme uzmanı, 1 program geliştirme uzmanı, 1 İngilizce öğretmeni ve 2 dil uzmanının değerlendirmesine sunulmuştur. Onlardan gelen dönütler sonucunda ankette çeşitli değişiklikler yapılmıştır. Bazı sorular birleştirilerek soru

sayıları azaltılmıştır. Daha sonra 2 İngilizce öğretmeni, 1 dil uzmanı ve 1 ölçme ve değerlendirme uzmanı ve araştırmacının katılımıyla bir workshop çalışması yapılmıştır. Bu çalışma sonucunda anketteki bazı sorular birleştirilmiş ve bazı soruların sordukları birbirine çok yakın bulunarak ankette çıkarılarak soru sayısı 30'a düşürülmüş ve ankete son hali verilmiştir.

Uzman görüş çalışmasından sonra son hali verilen 30'ar soruluk Genel Liselerde İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Sorunlar Hakkında Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Anket Formları Aksu Lisesi'nde 30 kişilik bir öğrenci grubu, 6 veli ve 4 öğretmenin katılımıyla ön uygulamaya tabi tutulmuştur. Yapılan ön uygulamada öğrenci, öğretmen ve velilere anket formlarındaki maddelerle ilgili sorular sorulmuş, cevaplar karşılaştırılmıştır. Cevapların benzer olmasından dolayı soruların anlaşılır olduğu ve katılımcıların soruları anlamada herhangi bir problemleri olmadığı görülmüştür.

2.4- Veri Toplama Süreci

Veriler Antalya ilindeki beş merkez ilçede (Aksu / Döşemealtı / Kepez / Konyaaltı / Muratpaşa) bulunan onbeş genel lisede öğrenim gören öğrenciler, bu okullarda görev yapmakta olan İngilizce öğretmenleri ve öğrencileri velilerinden 05.04.2012 ve 10.05.2012 tarihleri arasında toplanmıştır. Araştırmacı öğrencilere ve öğretmenlere anket formlarını bizzat kendisi uygulamış, veli anket formları ise velilerine doldurtmaları için öğrencilerle gönderilmiştir.

2.5- Verilerin Analizi

Veri setini analize hazır hale getirmek amacıyla ilk olarak SPSS 16.00 paket programı kullanılarak veri seti üzerinde kayıp veri (missing data) ve uç nokta analizi (outliar) uygulanmıştır. %5'in altında kalan kayıp veriler ortalama ile yer değiştirme (replace with mean) işlemine tabi tutulmuştur. Ayrıca uç nokta analizi (outliar) için veri setindeki cevapların standardizasyonu yapılarak z puanına dönüştürülmüştür. Z puanı [-3,29, + 3,29] aralığının dışında kalan değerler uç nokta olarak kabul edilmiştir.

Verilerin analizinde SPSS 16.00 paket programı kullanılmış, veriler betimsel olarak ele alınarak ve öğrenci, İngilizce öğretmenleri ve velilerin cevapları frekans ve yüzde olarak betimlenerek gerekli karşılaştırmalar yapılmıştır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR

3.1- Bulgular ve Yorumlar

Bu bölümde genel liselerde öğrenim gören öğrencilerden, bu okullarda görev yapan İngilizce öğretmenlerinden ve bu okullarda öğrenim gören öğrencilerin velilerinden elde edilen bulgular alanyazında İngilizce öğretiminde karşılaşılan ve araştırmacının veri toplama araçlarını hazırlarken yararlandığı belli başlı 10 boyut çerçevesinde oluşturulan 10 boyutta sunulmuştur. Bu 10 boyut şöyledir:

(3.1.1) Sınıf Mevcutlarının Etkisi ile İlgili Bulgular, (3.1.2) Haftalık Ders Saatinin Etkisi İlgili Bulgular, (3.1.3) Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi ile İlgili Bulgular, (3.1.4) Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu ile İlgili Bulgular, (3.1.5) Eğitim Politikalarının Etkisi ile İlgili Bulgular, (3.1.6) Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti ile İlgili Bulgular, (3.1.7) Anadil - Yabancı Dil İlişkisi ile İlgili Bulgular, (3.1.8) Veli ve Çevrenin Etkisi ile İlgili Bulgular, (3.1.9) Kültürün Etkisi ile İlgili Bulgular, (3.1.10) İletişimin Etkisi ile İlgili Bulgular.

3.1.1- Sınıf Mevcutlarının Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak sınıf mevcutlarının İngilizce öğrenmeye etkisi ile okullarda seviye sınıfı (kur sistemi) uygulaması yapılmamasının İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.1 Sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	162	40,3	38	76,0	36	62,1
Katılıyorum	105	26,1	11	22,0	20	34,5
Kararsızım	52	12,9	0	,0	1	1,7
Katılmıyorum	53	13,2	1	2,0	0	,0
Hiç Katılmıyorum	29	7,2	0	,0	1	1,7
Cevap Vermeyen	1	,2	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.1’de verilmiştir. Öğrencilerin büyük çoğunluğu sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler. Öğrencilerin % 40,3 (f=162) soruya tamamen katılıyorum ve %26,1 (f=105) katılıyorum cevabı vermişlerdir. Kararsızım diyen % 12,9 (f=52) katılmıyorum ve hiç katılmıyorum diyenler de sırasıyla % 13,2 (f=53) ve % 7,2 (f=29) olarak sıralanmış, 1 öğrenci de bu soruyu yanıtlamamıştır. Soruya tamamen katılıyorum ve katılıyorum diyenler örneklemin % 66,4 (f=267)’ünü oluşturmaktadır.

Sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğretmenlerin % 76,0 (f=38)’sı tamamen katılıyorum, %22,0 (f=11)’si ise katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. 1 öğretmen ise katılmıyorum cevabı vermiştir. Bu durumda örnekleme bulunan öğretmenlerin % 98’ini oluşturan 49 öğretmen kalabalık sınıfların İngilizce öğrenimini olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya velilerin % 62,1 (f=36)’i tamamen katılıyorum, % 34,5 (f=20)’i ise katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. 1’er veli ise kararsızım ve hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Bu durumda örnekleme bulunan velilerin % 96,6’sını oluşturan 56 veli kalabalık sınıfların İngilizce öğrenimini olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Öğrenci, öğretmen ve velilerin kalabalık sınıfların İngilizce öğrenimini olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili 1.soruya verdikleri cevaplar göz önünde bulundurulduğunda öğretmen ve velilerin neredeyse tamamının kalabalık sınıfların İngilizce öğrenmeye olumsuz etkisi olan bir sorun olduğu görüşünü savundukları; öğrencilerin ise yarısından fazlasının (% 66,4) bu görüşle hemfikir oldukları görülmektedir.

Tablo 3.2 Sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	171	42,5	34	68,0	36	62,1
Katılıyorum	64	15,9	6	12,0	9	15,5
Kararsızım	46	11,4	1	2,0	6	10,3
Katılmıyorum	44	10,9	3	6,0	2	3,4
Hiç Katılmıyorum	75	18,7	6	12,0	5	8,6
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.2’de verilmiştir. Sınıflardaki öğrenci sayısının az olması İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemektedir şeklindeki soruya öğrencilerin % 42,5 (f=171)’i tamamen katılıyorum, % 15,9 (f=64)’u katılıyorum, % 11,4 (f=46)’ü kararsızım, % 10,9 (f=44)’u katılmıyorum, % 18,7 (f=75)’si hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 2 öğrenci de soruya cevap vermemiştir. Toplamda öğrencilerin % 58,4 (f=235)’i sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediğini düşünmektedir. Buna karşın öğrencilerin % 29,6 (f=119)’sı sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediği düşüncesine katılmamaktadır.

Sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğretmenlerin % 68 (f=34)’i tamamen katılıyorum, % 12 (f=6)’si katılıyorum, % 2 (f=1) kararsızım, % 6 (f=3) katılmıyorum, % 12 (f=6)’si ise hiç katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Toplamda öğretmenlerin % 80 (f=40)’i sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediğini düşünmektedir.

Öğretmenlerin % 18 (f=9)'i ise sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediğini düşünmemektedir.

Araştırmaya katılan velilerin % 62,1 (f=36)'i aynı soruya tamamen katılıyorum, % 15,5 (f=9)'i katılıyorum, % 10,3 (f=6)'ü kararsızım, % 3,4 (f=2)'ü katılmıyorum, % 8,6 (f=5)'si ise hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Toplamda velilerin % 77,6 (f=45)'si sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediğini düşünmektedir. Buna karşın velilerin % 12 (f=7)'si sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediği düşüncesine katılmamaktadır.

Her üç grubun cevapları incelendiğinde; öğretmenlerin % 80 (f=40)'i, velilerin % 77,6 (f=45)'si, öğrencilerin % 58,4 (f=235)'i sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediği düşüncesine katılmaktadır. Buna karşın öğrencilerin % 29,6 (f=119)'si, öğretmenlerin % 18 (f=9)'i, velilerin % 12 (f=7)'si bu düşünceye katılmamaktadır.

Tablo 3.3 İngilizce sınıflarının seviye sınıfları olarak düzenlenmemesinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	73	18,2	33	66,0	15	25,9
Katılıyorum	110	27,4	10	20,0	22	37,9
Kararsızım	120	29,9	1	2,0	16	27,6
Katılmıyorum	70	17,4	2	4,0	5	8,6
Hiç Katılmıyorum	27	6,7	4	8,0	0	,0
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

İngilizce sınıflarının seviye sınıfları (kur sistemi) olarak düzenlenmemesinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.3'te verilmiştir. İngilizce sınıflarının seviye sınıfları olarak düzenlenmemesinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırıp zorlaştırmadığı ile ilgili soruya öğrencilerin % 18,2 (f=73)'si tamamen katılıyorum, % 27,4 (f=110)'ü ise katılıyorum cevabı vermişlerdir. Öğrencilerin % 29,9 (f=120)'u soruya kararsızım şeklinde cevap verirken; %17,4 (f=70)'ü katılmıyorum, % 6,7 (f=27)'si ise hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Öğrencilerden 2'si ise soruyu cevaplamamıştır.

İngilizce sınıflarının seviye sınıfları (kur sistemi) olarak düzenlenmemesinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırıp zorlaştırmadığı ile ilgili soruya öğretmenlerin % 66 (f=33)'sı tamamen katılıyorum, % 20 (f=10)'si ise katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Hiç katılmıyorum cevabı veren öğretmenler % 8 (f=4), katılmıyorum cevabı verenler % 4 (f=2) ve kararsızım cevabı veren % 2 (f=1) olarak sıralanmıştır.

İngilizce sınıflarının seviye sınıfları (kur sistemi) olarak düzenlenmemesinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırıp zorlaştırmadığı ile ilgili soruya velilerin % 25,9 (f=15)'u tamamen katılıyorum, % 37,9 (f=22)'u ise katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Velilerden % 27,6 (f=16)'sı kararsız kalmış, katılmıyorum cevabı verenler ise % 8,6 (f=5)'lık dilimi oluşturmuştur.

Bu sonuçlardan anlaşılacağı üzere öğrencilerin % 45,6 (f=183), öğretmenlerin % 86 (f=43)'sı ve velilerin % 63,8 (f=37)'si tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vermişlerdir. Seviye sınıfları (kur sistemi) uygulaması yapılmamasının İngilizce öğrenmede olumsuz bir etkiye sahip olduğunu öğretmenler ve veliler öğrenim gören öğrencilerden daha yüksek bir oranda düşünmektedirler.

Konuyla ilgili literatür incelendiğinde benzer bulgulara ulaşmak mümkündür. Günday (2007)'in 2000-2002 yılları arasında Samsun'da 8 okul yöneticisi, 22 öğretmen, 395 ilköğretim, 395 orta öğretim, 217 yüksek öğretim öğrencisi olmak üzere toplam 1037 kişi ile yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenleri tespit etmek amacıyla yaptığı araştırmada öğretmenlerin yaklaşık %59'u ideal yabancı dil sınıf mevcudunun 20 öğrenci, %27,2' si 15 öğrenci, %13,6'sı 25 öğrenci olması gerektiğini söylemişlerdir. Aynı araştırmada öğrencilerin % 40,5'i ideal yabancı dil sınıf mevcudunun 20 öğrenci, % 22,1'i 15 veya daha az öğrenci, %21,7'si 25 öğrenci, %15,5'i ise 30 öğrenci olması gerektiğini belirtmişlerdir. MEB Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler Yönetmeliğinin üçüncü bölümünün kontenjan tespitiyle ilgili 8.maddesi de sınıf mevcudunun her şube için 30 öğrenci olması gerektiğini bildirmektedir. Zaten Günday (2007)'a göre İngilizce yabancı dil derslerinde ortalama sınıf mevcudunun 46 öğrenci olduğu ülkemizde öğrencilerin ideal sınıf mevcudu olarak 30 istemeleri bizi pek de şaşırtmamalıdır; zira kalabalık sınıflarda okuyan öğrencilerin bir kısmı durumlarından o kadar rahatsızlardır ki sınıf mevcutlarının 30 öğrenci seviyesine indirgenmesi bile onları memnun edecektir. Sevinç (2006)'in 107 İngilizce öğretmeniyle yaptığı çalışmada öğretmenlerin % 87,9 (f=94)'u sınıfların kalabalık olmasının İngilizce

öğretimini çok etkilemekte olduğunu, % 12,01 (f=13)'i ise kısmen etkilemekte olduğunu söylemişlerdir.

Yılmaz (2008)'e göre standart bir yabancı dil sınıfı 15-20 kişilik olmalıdır. Uludağ ve Odacı (2002)'ya göre yapılan araştırmalar öğrenci sayısı ile akademik başarı arasında ilişki olduğunu, öğrenci sayısı az olan sınıfların öğrenci sayısı çok olan sınıflara göre akademik başarısının ve öğrenme derecesinin yüksek olduğunu göstermektedir.

Okullarda farklı düzeylerde yabancı dil becerisine sahip öğrencilerin düzeylerini eşlemeye yönelik herhangi bir değerlendirme yapılmadan çok fazla seviye farkı olan öğrencileri aynı sınıflarda ders almaya zorlamak da olumsuz bir etmendir (Günday, 2007).

Araştırma sonuçları ve literatür incelendiğinde çeşitli çalışmalarda (Günday, 2007; Aküzel, 2006; Sevinç, 2006) ulaşılan sonuçların yapılan araştırmanın sonuçlarıyla örtüştüğü görülebilir. Sınıf mevcutlarının fazla olması öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Mevcudu az olan sınıflarda öğrenmenin daha başarılı olacağı düşünülmektedir. Ayrıca sınıfların seviye sınıfları (kur sistemi) olarak düzenlenmemesinin de öğrenmeyi olumsuz etkilediği, sınıfların seviye sınıfları olarak düzenlenmesinin başarıyı artırabileceği görüşü ortaya çıkmaktadır.

3.1.2- Haftalık Ders Saatinin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak haftalık ders saatinin İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir. Genel liselerde İngilizce dersi 9.sınıflarda haftada 3 saat, 10., 11. ve 12.sınıflarda 2 saattir. 2009 yılından önce ise genel liselerde sadece 9. ve 10.sınıflarda haftada 3 saat İngilizce dersi okutulmaktaydı. Yapılan değişiklikle 10.sınıflarda ders saati 2 saate düşürülmüş ve 11. ve 12. sınıflara da 2 saat haftalık İngilizce dersi getirilmiştir.

Tablo 3.4 Ders saatinin az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	151	37,6	45	90,0	22	37,9
Katılıyorum	101	25,1	5	10,0	20	34,5
Kararsızım	49	12,2	0	,0	7	12,1
Katılmıyorum	53	13,2	0	,0	5	8,6
Hiç Katılmıyorum	47	11,7	0	,0	4	6,9
Cevap Vermeyen	1	,2	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders saatinin az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.4'te verilmiştir. Ders saatinin az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğrencilerin % 37,6 (f=151)'sı tamamen katılıyorum, % 25,1 (f=101)'i katılıyorum, % 12,2 (f=49)'si kararsızım, % 13,2 (f=53)'si katılmıyorum, % 11,7 (f=47)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 1 öğrenci ise soruyu cevaplamamıştır. Öğrencilerin toplamda % 62,7 (f=252)'si tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vererek ders saatlerini İngilizce öğrenmek için yetersiz bulurken % 24,9 (f=100)'u katılmıyorum ve hiç katılmıyorum cevabı vererek İngilizce öğrenmede ders saatlerini yeterli bulduklarını göstermişlerdir.

Aynı soruya öğretmenlerin % 90 (f=45)'i tamamen katılıyorum, % 10 (f=5)'u ise katılıyorum cevabı vererek ders saatlerinin az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyen en önemli etkenlerden biri olduğunu göstermişlerdir.

Araştırmaya katılan velilerin % 37,9 (f=22)'u soruya tamamen katılıyorum, % 34,5 (f=20)'i ise katılıyorum şeklinde cevap vermiştir. Velilerin % 12,1 (f=7)'i kararsızım, % 8,6 (f=5)'sı katılmıyorum, % 6,9 (f=4)'u ise hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Toplamda velilerin % 72,4 (f=42)'ü tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vererek ders saatlerinin az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesini savunmuşlardır.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 100 (f=50)'ünün ders saatlerinin az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü savundukları, velilerde bu oranın % 72,4

(f=42) olduğu, öğrencilerde ise % 62,7 (f=252) olduğu görülmektedir. 9.sınıflarda 3 saat, 10 ve 11.sınıflarda 2 saat ve 2012 – 2013 Eğitim – Öğretim yılından itibaren 12.sınıflarda da 2 saat olacak ders saatini öğrencilerin % 24,9 (f=100)'u İngilizce öğrenmek için yeterli bulmaktadırlar.

Alanyazın incelendiğinde İngilizce dersine ayrılan haftalık ders saatinin yetersiz olduğunu, ders saatlerinin artırılmasının gerekli olduğunu ifade eden çalışmalarla karşılaşmak mümkündür. Günday (2007)'ın 2000-2002 yılları arasında Samsun'da 8 okul yöneticisi, 22 öğretmen, 395 ilköğretim, 395 orta öğretim, 217 yüksek öğretim öğrencisi olmak üzere toplam 1037 kişi ile yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenleri tespit etmek amacıyla yaptığı araştırmada öğrenciler resim, beden, müzik gibi dersler yerine uygulamalı yabancı dil dersleri konulmasını, yabancı dil eğitimine daha çok önem verilmesini, yabancı dil ders saatlerinin yeniden gözden geçirilmesini ve ders saatlerinin artırılmasını istemişlerdir. Aynı şekilde Aküzel de ilköğretim 4-8.sınıflarda yabancı dil öğretimindeki başarısızlık nedenlerinin incelenmesi amacıyla yaptığı çalışmasında (2006: 128) “yabancı dil dersine ayrılan haftalık ders saati arttırılmalıdır” önerisinde bulunmaktadır.

Sonuç olarak bakıldığında literatürdeki çeşitli çalışmalar (Aküzel, 2006; Günday, 2007) İngilizce dersinin haftalık ders saatinin yetersiz olduğunu, ders saatinin başarısızlığa yol açan etmenlerden biri olduğunu ve haftalık ders saatinin artırılması gerektiğini ifade etmektedir. Bu araştırmanın sonuçları da literatürle örtüşmektedir. Öğretmenler, veliler ve öğrencilere göre de ders saatinin az olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.

3.1.3- Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak ders kitapları (ders kitaplarındaki okuma parçaları; etkinlikler; ders kitaplarının görselliği; ders kitaplarında seçilen temalar; ders kitaplarındaki okuma, yazma, dinleme ve konuşma bölümleri), çalışma kitapları ve ders araç ve gereçlerinin (bulunmaması ve yeteri kadar kullanılmamasının) İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.5 Ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve öğrenci ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının bulunmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	170	42,3	33	66,0	23	39,7
Katılıyorum	101	25,1	14	28,0	17	29,3
Kararsızım	51	12,7	3	6,0	8	13,8
Katılmıyorum	51	12,7	0	,0	7	12,1
Hiç Katılmıyorum	26	6,5	0	,0	2	3,4
Cevap Vermeyen	3	,7	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve öğrenci ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının bulunmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.5'te verilmiştir. Ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve öğrencinin ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının bulunmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırıp zorlaştırmadığı ile ilgili soruya öğrencilerin % 42,3 (f=170)'ü tamamen katılıyorum, % 25,1 (f= 101)'i katılıyorum, % 12,7 (f= 51)'si kararsızım, % 12,7 (f= 51)'si katılmıyorum, % 6,5 (f=26)'i hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 3 öğrenci soruyu yanıtsız bırakmıştır. Öğrencilerin % 67,4 (f=271)'ü kitaplarda bulunan okuma parçalarının İngilizce öğrenmede olumsuz etkiye sahip olduğu görüşünü savunmuşlardır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 66 (f=33)'sı bu soruya tamamen katılıyorum, % 28 (f=14)'i ise katılıyorum cevabı vermiş; % 6 (f=3)'sı kararsızım demiştir. Öğretmenlerin toplamda % 94 (f=47)'ü kitaplardaki uzun, sıkıcı ve öğrenci ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının İngilizce öğrenmenin önünde engel olduğu görüşünü savunmuşlardır.

Aynı soruya velilerin % 39,7 (f=23)'si tamamen katılıyorum, % 29,3 (f=17) katılıyorum cevabı vermiştir. Velilerin % 13,8 (f=8)'i kararsızım, % 12,1 (f=7)'i katılmıyorum, % 3,4 (f=2)'ü hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 1 veli ise soruyu yanıtlamamıştır. Velilerin de toplamda % 69 (f= 40)'u tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vererek kitaplardaki uzun, sıkıcı ve öğrenci ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşüyle hemfikir olduklarını belirtmişlerdir.

Genel olarak öğretmenlerin % 94 (f=47)'ü, velilerin % 69 (f= 40)'u ve öğrencilerin % 67,4 (f=271)'ü kitaplardaki uzun, sıkıcı ve öğrenci ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının İngilizce öğrenmede olumsuz bir etkiye sahip olduğunu kabul etmektedirler.

Tablo 3.6 Ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmamasının veya az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	120	29,9	28	56,0	19	32,8
Katılıyorum	133	33,1	15	30,0	28	48,3
Kararsızım	68	16,9	2	4,0	5	8,6
Katılmıyorum	53	13,2	3	6,0	4	6,9
Hiç Katılmıyorum	27	6,7	1	2,0	2	3,4
Cevap Vermeyen	1	,2	1	2,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmamasının veya az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.6'da verilmiştir. Ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmaması veya az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğrencilerin % 29,9 (f=120)'u tamamen katılıyorum, % 33,1 (f=133)'i katılıyorum, % 16,9 (f=68)'u kararsızım, % 13,2 (f=53)'si katılmıyorum, % 6,7 (f=27)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 1 öğrenci ise soruya cevap vermemiştir. Öğrencilerin % 63 (f=253)'ü ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin bulunmamasına veya az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesine tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vermiştir.

Öğretmenlerin % 56 (f=28)'sı aynı soruya tamamen katılıyorum, % 30 (f=15)'u katılıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 4 (f=2)'ü kararsızım, % 6 (f=3)'sı katılmıyorum, % 2 (f=2)'si ise hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 1 öğretmen ise soruya cevap vermemiştir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 86 (f=43)'sı ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin bulunmamasının veya az bulunmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü benimsemektedirler.

Aynı soruya velilerin % 32,8 (f=19)'i tamamen katılıyorum, % 48,3 (f=28)'ü katılıyorum, % 8,6 (f=5) kararsızım, % 6,9 (f=4)'ü katılmıyorum, % 3,4 (f=2)'ü ise hiç katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Velilerin toplamda % 81,1 (f=47)'i ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin bulunmamasının veya az bulunmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü savunmaktadır.

Genel olarak bakıldığında araştırmaya katılan öğretmenlerin % 86 (f=43)'sı, velilerin % 81,1 (f=47)'i ve öğrencilerin % 63 (f=253)'ü ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin bulunmamasının veya az bulunmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Öğrencilerin % 19,9 (f=80)'u ise bu konuda kitapların olumsuz etkisi olduğuna katılmamaktadır.

Tablo 3.7 Ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	91	22,6	26	52,0	8	13,8
Katılıyorum	109	27,1	20	40,0	24	41,4
Kararsızım	75	18,7	2	4,0	12	20,7
Katılmıyorum	79	19,7	2	4,0	10	17,2
Hiç Katılmıyorum	48	11,9	0	,0	4	6,9
Cevap Vermeyen	0	,0	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.7'de verilmiştir. Ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğrencilerin % 22,6 (f=91)'sı tamamen katılıyorum, % 27,1 (f=109)'i katılıyorum, % 18,7 (f=75)'si kararsızım, % 19,7 (f=79)'si katılmıyorum, % 11,9 (f=48)'u hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Öğrencilerin % 49,7 (f=200)'si soruya olumlu, % 31,6 (f=127)'sı olumsuz cevap vermişlerdir.

Öğretmenlerin ise % 52 (f=26)'si tamamen katılıyorum, % 40 (f=20)'i katılıyorum, % 4 (f=2)'er de kararsızım ve katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin toplamda % 92

(f=46)'si kitapların görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü savunmuşlardır.

Aynı soruya velilerin % 13,8 (f=8)'i tamamen katılıyorum, % 41,4 (f=24)'ü katılıyorum, % 20,7 (f=12)'si kararsızım, % 17,2 (f=10)'si katılmıyorum, % 6,9 (f=4)'u hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Velilerin % 55,2 (f=32)'si kitapların görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

Üç grubun sonucuna bakıldığında öğretmenlerin % 92 (f=46)'si, velilerin % 55,2 (f=32)'si ve öğrencilerin % 49,7 (f=200)'si kitapların görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmede olumsuz bir etkiye sahip olduğunu düşünürken, öğrencilerin % 31,6 (f=127)'si kitapların görselliğinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemediğini düşünmektedirler.

Tablo 3.8 Ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmamasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	112	27,9	27	54,0	19	32,8
Katılıyorum	118	29,4	19	38,0	17	29,3
Kararsızım	59	14,7	2	4,0	9	15,5
Katılmıyorum	77	19,2	2	4,0	12	20,7
Hiç Katılmıyorum	34	8,5	0	,0	1	1,7
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmamasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.8'de verilmiştir. Ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmamasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırıp zorlaştırmadığı ile ilgili soruya öğrencilerin % 27,9 (f=112)'u tamamen katılıyorum, % 29,4 (f=118) katılıyorum, % 14,7 (f=59)'si kararsızım, % 19,2 (f=77)'si katılmıyorum ve % 8,5 (f=34)'i hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 2 öğrenci ise soruya cevap vermemiştir. Öğrencilerin % 57,3 (f=230)'ü katılma, % 27,7 (f=111)'si katılmama şeklinde görüş beyan etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 54 (f=27)'ü tamamen katılıyorum, % 38 (f= 19) katılıyorum cevabı vermiş; % 4 (f=2)'er kararsızım ve katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Öğretmenlerin % 92 (f=46)'si ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmamasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığını düşünmektedirler.

Aynı soruya velilerin % 32,8 (f=19)'i tamamen katılıyorum, % 29,3 (f=17)'ü katılıyorum, % 15,5 (f=9)'i kararsızım, % 20,7 (f=12)'si katılmıyorum, % 1,7 (f=1)'i hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Toplamda velilerin % 62,1 (f=36)'i ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmamasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı fikrini savunmaktadırlar.

Üç grubun sonuçlarına genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 92 (f=46) oranla bu soruya katıldığını; velilerin % 62,1 (f=36) oranla öğretmenleri takip ettikleri, öğrencilerin ise % 57,3 (f=230) oranla bu soruya katıldıkları görülmektedir. Öğretmenler diğer iki gruptan daha fazla kitapların temalarının etkisinin İngilizce öğrenmeyi etkilediğini düşünmektedir.

Tablo 3.9 Ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	109	27,1	32	64,0	18	31,0
Katılıyorum	119	29,6	14	28,0	26	44,8
Kararsızım	81	20,1	2	4,0	10	17,2
Katılmıyorum	63	15,7	2	4,0	3	5,2
Hiç Katılmıyorum	27	6,7	0	,0	0	,0
Cevap Vermeyen	3	,7	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.9'da verilmiştir. Ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğrencilerin % 27,1 (f=109)'i tamamen katılıyorum, % 29,6 (f=119)'sı katılıyorum, % 20,1 (f=81)'i kararsızım, % 15,7 (f= 63)'si katılmıyorum, %

6,7 (f=27)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 3 öğrenci de soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Öğrencilerin % 56,7 (f=228)'si okuma bölümlerinin anlama / algılama seviyelerinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Aynı soruya öğretmenlerin % 64 (f=32)'ü tamamen katılıyorum, % 28 (f=14)'i katılıyorum, % 4 (f=2)'ü kararsızım ve % 4 (f=2)'ü katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Öğretmenlerin toplamda % 92 (f=46)'si ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan velilerin % 31 (f=18)'i bu soruya tamamen katılıyorum, % 44,8 (f=26)'i katılıyorum, % 17,2 (f=10)'si kararsızım, % 5,2 (f=3)'si katılmıyorum cevabı vermiş, 1 veli ise soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Velilerin toplamda % 75,8 (f=44)'i ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü paylaşmaktadırlar.

Üç grup karşılaştırıldığında Öğretmenlerin % 92 (f=46)'si, velilerin % 75,8 (f=44)'i ve öğrencilerin % 56,7 (f=228)'si ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Tablo 3.10 Ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	101	25,1	29	58,0	16	27,6
Katılıyorum	109	27,1	16	32,0	22	37,9
Kararsızım	82	20,4	3	6,0	10	17,2
Katılmıyorum	78	19,4	2	4,0	6	10,3
Hiç Katılmıyorum	28	7,0	0	,0	3	5,2
Cevap Vermeyen	4	1,0	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.10'da verilmiştir. Ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesiyle ilgili soruya öğrencilerin % 25,1 (f=101)'i tamamen katılıyorum, % 27,1 (f=109) katılıyorum, % 20,4 (f=82) kararsızım, % 19,4 (f=78)'ü katılmıyorum, % 7 (f=28)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiş, %1 (f=4) ise soruyu cevaplamamıştır. Öğrencilerin % 52,2 (f=210)'si anlama / ifade etme seviyelerinden daha üst seviyede olan ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 58 (f=29)'i bu soruya tamamen katılıyorum, % 32 (f=16)'si katılıyorum, % 6 (f=3)'sü kararsızım ve % 4 (f=2) katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 90 (f=45)'i ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini savunmaktadırlar.

Bu soruyu velilerin % 27,6 (f=16)'sü tamamen katılıyorum, % 37,9 (f=22) katılıyorum, % 17,2 (f=10) kararsızım, % 10,3 (f=6)'ü katılmıyorum, % 5,2 (f=3)'si hiç katılmıyorum şeklinde cevaplamış, 1 veli soruya yanıt vermemiştir. Toplamda velilerin % 65,5 (f=38)'i ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesindedir.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 90 (f=45)'i, velilerin % 65,5 (f=38)'i ve öğrencilerin % 52,2 (f=210)'si öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olan ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

Tablo 3.11 Ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	98	24,4	28	56,0	19	32,8
Katılıyorum	119	29,6	13	26,0	23	39,7
Kararsızım	82	20,4	4	8,0	9	15,5
Katılmıyorum	75	18,7	5	10,0	4	6,9
Hiç Katılmıyorum	26	6,5	0	,0	2	3,4
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.11’de verilmiştir. Ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğrencilerin % 24,4 (f=98)’ü tamamen katılıyorum, % 29,6 (f=119) katılıyorum, % 20,4 (f=82) kararsızım, % 18,7 (f=75)’si katılmıyorum, % 6,5 (f=26)’i hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 2 öğrenci de soruya cevap vermemiştir. Bu durumda öğrencilerin % 54 (f=217)’ü dinleme bölümlerinin anlama / algılama seviyelerinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmelerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 56 (f=28)’sı aynı soruya tamamen katılıyorum, % 26 (f=13)’sı katılıyorum, % 8 (f=4)’i kararsızım, % 10 (f=5)’u katılmıyorum cevabı vermiştir. Toplamda öğretmenlerin % 82 (f=41)’si dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının öğrencilerin İngilizce öğrenmelerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Velilerin % 32,8 (f=19)’i soruyu tamamen katılıyorum, % 39,7 (f=23) katılıyorum, % 15,5 (f=9)’i kararsızım, % 6,9 (f=4)’u katılmıyorum, % 3,4 (f=2)’ü hiç katılmıyorum şeklinde cevaplamış, 1 veli ise soruyu cevaplamamıştır. Velilerin % 72,5 (f=42)’i kitaplardaki dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının öğrencilerin İngilizce öğrenmelerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 82 (f=41)'si, velilerin % 72,5 (f=42)'i ve öğrencilerin % 54 (f=217)'ü kitaplardaki dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olmasının öğrencilerin İngilizce öğrenmelerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu düşünmektedir.

Tablo 3.12 Ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	86	21,4	26	52,0	16	27,6
Katılıyorum	125	31,1	16	32,0	28	48,3
Kararsızım	86	21,4	5	10,0	6	10,3
Katılmıyorum	80	19,9	3	6,0	7	12,1
Hiç Katılmıyorum	24	6,0	0	,0	1	1,7
Cevap Vermeyen	1	,2	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.12'de verilmiştir. Ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesiyle ilgili soruya öğrencilerin % 21,4 (f=86)'ü tamamen katılıyorum, % 31,1 (f=125)'i katılıyorum, % 21,4 (f=86)'ü kararsızım, % 19,9 (f=80)'u katılmıyorum, % 6 (f=24)'sı hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiş, 1 öğrenci ise soruyu cevaplamamıştır. Öğrencilerin toplamda % 52,5 (f=211)'i ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmelerinde olumsuz etkiye sahip olduğunu düşünmektedirler.

Öğretmenlerin % 52 (f=26)'si aynı soruya tamamen katılıyorum, % 32 (f=16)'si katılıyorum, % 10 (f=5)'u kararsızım, % 6 (f=3)'sı katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 84 (f=42)'ü ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü savunmaktadır.

Aynı soruya velilerin verdiği cevaplar incelendiğinde velilerin % 27,6 (f=16)'sının tamamen katılıyorum, % 48,3 (f=28)'ünün katılıyorum, % 10,3 (f=6)'ünün kararsızım, % 12,1 (f=7)'inin katılmıyorum, % 1,7 (f=1)'sinin hiç katılmıyorum cevabını işaretledikleri görülebilir. Toplamda velilerin % 75,9 (f=44)'unun ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesinde oldukları görülebilir.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 84 (f=42)'ünün, velilerin % 75,9 (f=44)'unun, öğrencilerin de % 52,5 (f=211)'inin ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesini savundukları söylenebilir.

Tablo 3.13 Çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	124	30,8	30	60,0	20	34,5
Katılıyorum	129	32,1	13	26,0	24	41,4
Kararsızım	90	22,4	5	10,0	7	12,1
Katılmıyorum	34	8,5	1	2,0	6	10,3
Hiç Katılmıyorum	23	5,7	1	2,0	1	1,7
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.13'te verilmiştir. Çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili soruya öğrenciler % 30,8 (f=124) oranında tamamen katılıyorum, % 32,1 (f=129) oranında katılıyorum, % 22,4 (f=90) oranında kararsızım, % 8,5 (f=34) oranında katılmıyorum, % 5,7 (f=23) oranında hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 2 öğrenci soruyu boş bırakmıştır. Toplamda öğrencilerin % 62,9 (f=253)'ü çalışma kitaplarının

etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Öğretmenlerin % 60 (f=30)'ı aynı soruya tamamen katılıyorum, % 26 (f=13)'sı katılıyorum, % 10 (f=5)'u kararsızım, % 2 (f=1)'si katılmıyorum, % 2 (f=1)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 86 (f=43)'sı çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Velilerin % 34,5 (f=20)'i bu soruya tamamen katılıyorum, % 41,4 (f=24)'ü katılıyorum, % 12,1 (f=7)'i kararsızım, % 10,3 (f=6)'ü katılmıyorum, % 1,7 (f=1)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Velilerin % 75,9 (f=44)'u çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Her üç grup karşılaştırıldığında öğretmenlerin % 86 (f=43)'sının, velilerin % 75,9 (f=44)'unun, öğrencilerin % 62,9 (f=253)'ünün çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği fikrine sahip oldukları görülmektedir.

Tablo 3.14 Sınıflarda ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	221	55,0	33	66,0	33	56,9
Katılıyorum	85	21,1	13	26,0	10	17,2
Kararsızım	31	7,7	2	4,0	5	8,6
Katılmıyorum	40	10,0	1	2,0	6	10,3
Hiç Katılmıyorum	25	6,2	1	2,0	4	6,9
Cevap Vermeyen	0	,0	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Sınıflarda ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.14'te verilmiştir. Sınıflarda (bilgisayar,

yansıtıcı, televizyon, video, cd - çalar veya kaset-çalar gibi) ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesiyle ilgili soruya öğrencilerin % 55 (f=221)'i tamamen katılıyorum, % 85 (f=21,1)'i katılıyorum, % 7,7 (f=31)'si kararsızım, % 10 (f=40)'u katılmıyorum, % 6,2 (f=25)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğrencilerin % 76,1 (f=306)'i sınıflarda ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 66 (f=33)'sı bu soruya tamamen katılıyorum, % 26 (f=13)'sı katılıyorum, % 4 (f=2)'ü kararsızım, % 2 (f=1)'i katılmıyorum ve % 2 (f=1)'i hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Öğretmenlerin toplamda % 92 (f=46)'si sınıflarda ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyen bir etken olduğunu düşünmektedir.

Velilerin % 56,9 (f=33)'u aynı soruya tamamen katılıyorum, % 17,2 (f=10)'si katılıyorum, % 8,6 (f=5)'sı kararsızım, % 10,3 (f=6)'ü katılmıyorum ve % 6,9 (f=4)'u hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Velilerin % 74,1 (f=43)'i sınıflarda ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katıldıklarını belirtmişlerdir.

Genel olarak üç grup da dikkate alındığında öğretmenlerin % 92 (f=46)'si, öğrencilerin % 76,1 (f=306)'i ve velilerin % 74,1 (f=43)'i sınıflarda ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Öğretmenlerin bu soruya olumlu cevap verme oranı diğer gruplardan yüksek olsa da öğrencilerin ve velilerin de yüksek oranda sınıflardaki araç-gereç eksikliğinin önemini vurgulamaları İngilizce öğretimindeki önemli bir eksikliği gözler önüne sermesi açısından dikkate değerdir.

Tablo 3.15 Ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	125	31,1	31	62,0	22	37,9
Katılıyorum	118	29,4	17	34,0	15	25,9
Kararsızım	69	17,2	1	2,0	12	20,7
Katılmıyorum	60	14,9	0	,0	6	10,3
Hiç Katılmıyorum	30	7,5	1	2,0	2	3,4
Cevap Vermeyen	0	,0	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.15'te verilmiştir. Öğrenciler ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ilgili soruya % 31,1 (f=125) oranında tamamen katılıyorum, % 29,4 (f=118) oranında katılıyorum, % 17,2 (f=69) oranında kararsızım, % 14,9 (f=60) oranında katılmıyorum, % 7,5 (f=30) oranında hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğrencilerin % 60,5 (f=243)'i ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü savunmaktadır.

Öğretmenlerin % 62 (f=31)'si bu soruya tamamen katılıyorum, % 34 (f=17)'ü katılıyorum, % 2 (f=1)'si kararsızım ve % 2 (f=1)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 96 (f=48)'sı ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

Araştırmaya katılan velilerin % 37,9 (f=22)'u aynı soruya tamamen katılıyorum, % 25,9 (f=15)'u katılıyorum, % 20,7 (f=12)'si kararsızım, % 10,3 (f=6)'ü katılmıyorum, % 3,4 (f=2)'ü hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 1 veli soruya cevap vermemiştir. Toplamda velilerin % 63,8 (f=37)'i ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyen bir faktör olduğunu düşünmektedir.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 96 (f=48)'sı, velilerin % 63,8 (f=37)'i, öğrencilerin % 60,5 (f=243)'i ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce

öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Öğretmenlerin soruya verdikleri yüksek orandaki katılıyorum ve tamamen katılıyorum cevapları öğretmenlerin bu konuda büyük bir eksiklik gördüklerini göstermektedir.

Konuyla ilgili kaynaklar (Günday, 2007; Sevinç, 2006; Turanlı, 2004) incelendiğinde ders araç ve gereçlerinin yerinde ve etkili kullanımının ve seçilen ders kitabının dersi öğrenmeye katkısının ne kadar önemli olduğu görülmektedir.

Sevinç (2006)'e göre öğretim sürecinde öncelikle öğrencileri etkin kılmak ve onların olabildiğince daha fazla sayıda duyu organlarını harekete geçirmek için öğretim sürecinde araç-gereçleri etkin kullanmak gerekmektedir.

İngilizce derslerinde uygun ders kitabı ve araç – gereçlerin kullanılması önemlidir. Yılmaz (2005)'a göre sistematik öğretim ders kitabının kullanılmasıyla mümkün olur. Fakat Günday (2007) sadece ders kitabı kullanıp çağdaş eğitim araç – gereçlerini kullanmamanın yabancı dile hakim insanlar yetiştirmeyi güçleştireceğinden bahsetmektedir. Turanlı (2004) ise yabancı dil öğretiminde etkin bir ders sunmak için ders kitabı, çalışma kitabı, öğretmen kitabı, kasetçalar, video, resimler, çalışma kartları gibi araç ve gereçlerden yararlanmanın gerekli olduğunu ifade etmektedir.

Sevinç (2006) bir ders kitabı seçilirken kitabın eğitim programına uygun olması ve içeriğinin programın hedeflerini gerçekleştirecek şekilde düzenlenmiş olması gerektiğini; kitaplarda renk, biçim gibi özellikler ile içerikte yer alan sorular, ana başlıklar, alt başlıklar, özetler, kavramların tanımı, olayların açıklanması, ilkeler, bunlarla ilgili örnek olaylar, olası çözümler vs. yer alması gerektiğini ve ayrıca kitabın öğrencinin gelişim özelliklerine uygun, ilgi ve gereksinimlerini karşılayacak şekilde hazırlanmış olması gerektiğini belirtmiştir.

Yabancı dil öğretiminde öğrenciyi başarıya taşıyabilecek en uygun yol bir yandan dilbilgisine yer verilirken, öte yandan da çağdaş eğitim araç gereçlerinden faydalanılan bir yöntemi izlemektir (Günday, 2007).

Sonuç olarak araştırmaya katılan öğretmen, öğrenci ve velilerin ders kitapları ve ders araç ve gereçlerinin dersleri istenilen seviyede işlemek için yeterli olmadıkları kanaatini taşıdıkları görülmektedir. Özellikle dersi anlatan, konunun uzmanı olan öğretmenlerin ders kitabı ve çalışma kitaplarından memnun olmadıkları, ders araç – gereçleri konusunda da bu araçların

bulunmaması veya kullanılmamasının öğretimde olumsuz etkiye yol açtığı düşüncesini taşıdıkları ortaya çıkmıştır.

3.1.4- Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak öğrencilerin İngilizce'yi sevmemesinin ve İngilizce'ye ilgi duymamasının ve İngilizce pratiği yapma olasılığı olmamasının İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.16 İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	126	31,3	32	64,0	29	50,0
Katılıyorum	72	17,9	14	28,0	12	20,7
Kararsızım	44	10,9	2	4,0	9	15,5
Katılmıyorum	74	18,4	1	2,0	5	8,6
Hiç Katılmıyorum	85	21,1	1	2,0	3	5,2
Cevap Vermeyen	1	,2	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.16'da verilmiştir. Öğrenci anketinde kişisel bilgiler bölümünde araştırmaya katılan öğrencilere İngilizce ile ilgilenme düzeyleri sorulmuştur. Öğrencilerin % 7 (f=28)'si İngilizce ile ilgilenme düzeylerini çok yüksek, % 15,2 (f=61)'si yüksek, % 50,7 (f=204)'si orta, % 18,7 (f=75)'si düşük, % 8,5 (f=34)' i çok düşük olarak belirtmişlerdir. Bu durumda öğrencilerin yarısından fazlasına tekabül eden % 50,7 (f=204)'lik kesimin İngilizce ile ilgilenme düzeyleri orta düzeyde iken; toplam % 22,2 (f=89)'lik kesim İngilizce ile ilgilenme düzeylerini yüksek veya çok yüksek olarak ifade etmiş, % 27,2 (f=109)'lik kesim ise İngilizce ile ilgilenme düzeylerini düşük veya çok düşük olarak tanımlamıştır. Yine öğrenci anketinde öğrencilere okul dışında İngilizce ile ilgili herhangi bir kursa katılıp katılmadıkları sorulmuştur. Bu soruya öğrencilerin % 79,6 (f=320)'sı okul dışında İngilizce ile ilgili herhangi bir kursa katılmadıklarını ifade etmişlerdir.

Sadece % 20,1 (f=81)'i ise okul dışında İngilizce ile ilgili herhangi bir kursa katıldıklarını belirtmişlerdir.

İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğrencilerin % 31,3 (f=126)'ü tamamen katılıyorum, % 17,9 (f=72)'u katılıyorum, % 10,9 (f=44)'u kararsızım, % 18,4 (f=74)'ü katılmıyorum, % 21,1 (f=85)'i hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 1 öğrenci ise soruyu yanıtlamamıştır. Öğrencilerin toplamda % 49,2 (f=198)'si İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğine katılırken, % 39,5 (f= 159)'i katılmamaktadır.

Öğretmenlerin % 64 (f=32)'ü aynı soruya tamamen katılıyorum, % 28 (f=14)'i katılıyorum, % 4 (f=2)'si kararsızım, % 2 (f=1)'si katılmıyorum ve % 2 (f=1)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin toplamda % 92 (f= 46)'si İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Bu soruya velilerin % 50 (f=29)'si tamamen katılıyorum, % 20,7 (f=12)'si katılıyorum, % 15,5 (f=9)'i kararsızım, % 8,6 (f=5)'si katılmıyorum, % 5,2 (f=3)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Toplamda velilerin % 70,7 (f=41)'si İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesiyle hemfikirdir.

Üç grup incelendiğinde öğretmenlerin % 92 (f= 46)'si, velilerin % 70,7 (f=41)'si, öğrencilerin ise % 49,2 (f=198)'si 'si İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılmaktadırlar. Bu oran öğretmenlerden veli ve öğrencilere kademeli olarak azalmakta, öğrencilerin % 39,5 (f= 159)'i İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın öğrenmede olumsuz etkisi olduğuna katılmamaktadır.

Tablo 3.17 İngilizce pratiği yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	191	47,5	40	80,0	29	50,0
Katılıyorum	118	29,4	7	14,0	17	29,3
Kararsızım	39	9,7	2	4,0	8	13,8
Katılmıyorum	25	6,2	0	,0	3	5,2
Hiç Katılmıyorum	27	6,7	1	2,0	1	1,7
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

İngilizce pratiği yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.17’de verilmiştir. İngilizce pratiği yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenimini zorlaştırmasıyla ilgili soruya öğrencilerin % 47,5 (f=191)’i tamamen katılıyorum, % 29,4 (f=118)’ü katılıyorum, % 9,7 (f=39)’si kararsızım, % 6,2 (f=25)’si katılmıyorum, % 6,7 (f=27)’si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. 2 öğrenci bu soruyu cevaplamamıştır. Toplamda öğrencilerin % 76,9 (f=309)’u İngilizce pratiği yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmede olumsuz etkiye sahip olduğu düşüncesine katılmaktadır.

Öğretmenlerin % 80 (f=40)’i bu soruyu tamamen katılıyorum, % 14 (f=7)’ü katılıyorum, % 4 (f=2)’ü kararsızım, % 2 (f=1)’si hiç katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Öğretmenlerin % 94 (f=47)’ü pratik yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Bu soruya velilerin % 50 (f=29)’si tamamen katılıyorum, % 29,3 (f=17)’ü katılıyorum, % 13,8 (f=8)’i kararsızım, % 5,2 (f=3)’si katılmıyorum, % 1,7 (f=1)’si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Toplamda velilerin % 79,3 (f=46)’ü pratik yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılmaktadır.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 94 (f=47)’ü, velilerin % 79,3 (f=46)’ü, öğrencilerin % 76,9 (f=309)’u pratik yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesiyle hemfikirdir.

Diğer tüm derslerde olduğu gibi İngilizce öğretiminde de büyük bir olasılıkla ilk sıralarda yer alabilecek ve öğrenmeyi doğrudan etkileyen unsurlardan biri öğrenenlerin İngilizce dersine karşı ilgi düzeyleridir (Sevinç, 2006).

“Yabancı bir dili öğrenmenin ilk şartı öğrencinin o dili öğrenmeye ilgili ve istekli olmasıdır.” (Aküzel, 2006: 56).

Yabancı dil öğreticisi, öğrencileri dili sınıf dışında nasıl kullanabileceklerine ilişkin yönlendirmeli ve çeşitli etkinlikler düzenleyerek bilginin aktif kalmasını sağlamalıdır. Yabancı dilde iletişim kurabilecekleri yabancı mektup arkadaşı edinme, yabancı dil öğrenmeye katkı sağlayabilecek televizyon programları, oyunlar, tiyatro çalışmaları ve şarkılar aktif dil öğrenim çevresi oluşturmaya örnek gösterilebilir (Patricia, 1988; Akt, Şahin, 2009).

İlgili literatür (Sevinç, 2006; Aküzel, 2006) incelendiğinde İngilizce öğrenmek için en önemli etkenlerden birinin öğrencinin derse olan ilgisi olduğu rahatlıkla görülebilir. Araştırma sonuçları literatürle örtüşen bir görüntü ortaya koymaktadır. Literatürde ilgili ve derse karşı istekli olmanın öğrenme için çok önemli olduğu vurgulanmaktadır. Araştırmaya katılan öğretmen, öğrenci ve veliler de İngilizce öğrenmek için dersle ilgili olmamanın başarıyı olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

3.1.5- Eğitim Politikalarının Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi, dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılması ve ders saati ve içeriği değişen sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.18 Ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	156	38,8	40	80,0	19	32,8
Katılıyorum	122	30,3	7	14,0	23	39,7
Kararsızım	68	16,9	1	2,0	13	22,4
Katılmıyorum	38	9,5	1	2,0	1	1,7
Hiç Katılmıyorum	16	4,0	1	2,0	2	3,4
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.18’de verilmiştir. Ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili soruda öğrencilerin % 38,8 (f=156)’i tamamen katılıyorum, % 30,3 (f=122)’ü katılıyorum, %16,9 (f=68)’u kararsızım, % 9,5 (f=38)’i katılmıyorum, % 4 (f=16)’ü hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 2 öğrenci soruyu cevaplamamıştır. Bu durumda öğrencilerin % 69,1 (f=278)’i ders saati ve içeriğin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı fikrine katılmaktadırlar.

Öğretmenlerin % 80 (f=40)’i bu soruyu tamamen katılıyorum, % 14 (f=7)’ü katılıyorum, % 2 (f=1)’ü kararsızım, % 2 (f=1)’si katılmıyorum, % 2 (f=1)’si hiç katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Öğretmenlerin % 94 (f=47)’ü ders saati ve içeriğin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı görüşündedir.

Araştırmaya katılan velilerin % 32,8 (f=19)’i tamamen katılıyorum, % 39,7 (f=23)’si katılıyorum, % 22,4 (f=13)’ü kararsızım, % 1,7 (f=1)’si katılmıyorum, % 3,4 (f=2)’ü hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Toplamda velilerin % 72,5 (f=42)’i ders saati ve içeriğin

değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı düşüncesine katılmaktadır.

Her üç gruba göz atıldığında öğretmenlerin % 94 (f=47)'ü, velilerin % 72,5 (f=42)'i, öğrencilerin ise % 69,1 (f=278)'inin soruya katıldığını görmekteyiz. Her üç grup da ders saati ve içeriğin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı fikrini yüksek oranlarda savunmaktadırlar.

Tablo 3.19 Dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	78	19,4	10	20,0	2	3,4
Katılıyorum	61	15,2	9	18,0	12	20,7
Kararsızım	101	25,1	6	12,0	13	22,4
Katılmıyorum	76	18,9	11	22,0	21	36,2
Hiç Katılmıyorum	86	21,4	14	28,0	10	17,2
Cevap Vermeyen	0	,0	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.19'da verilmiştir. Dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılmasının (önceden sadece 9 ve 10 sınıflar iken 12.sınıfa kadar uzatılması) İngilizce öğrenmeyi zorlaştırıp zorlaştırmadığı ile ilgili soruya öğrencilerin % 19,4 (f=78)'ü tamamen katılıyorum, % 15,2 (f=61)'si katılıyorum, % 25,1 (f=101)'i kararsızım, % 18,9 (f=76)'u katılmıyorum, % 21,4 (f=86) hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğrencilerin toplamda % 34,6 (f=139)'sı bu soruya katılırken % 40,3 (f=162)'ü katılmamaktadır.

Aynı soruya öğretmenlerin % 20 (f=10)'si tamamen katılıyorum, % 18 (f=9)'i katılıyorum, % 12 (f=6)'si kararsızım, % 22 (f=11)'si katılmıyorum, % 28 (f=14)'i hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin toplamda % 38 (f=19)'i bu soruya katıldığı cevabını verirken % 50 (f=25)'si katılmadığını beyan etmiştir.

Velilerin % 3,4 (f=2)'si bu soruya tamamen katılıyorum, % 20,7 (f=12)'si katılıyorum, % 22,4 (f=13)'ü kararsızım, % 36,2 (f=21)'si katılmıyorum, % 17,2 (f=10)'si ise hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Velilerin toplamda % 24,1 (f= 14)'i soruya katılırken % 53,4 (f=31)'ü katılmamıştır.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 38 (f=19)'i, öğrencilerin % 34,6 (f=139)'sı ve velilerin % 24,1 (f= 14)'i dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılmasının (önceden sadece 9 ve 10 sınıflar iken 12.sınıfa kadar uzatılması) olumsuz bir durum olduğunu ve İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığını düşünmektedir. Öte yandan velilerin % 53,4 (f=31)'ü, öğretmenlerin % 50 (f=25)'si ve öğrencilerin % 40,3 (f=162)'ü dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılmasının olumlu bir durum olduğunu ve İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmadığını düşünmektedir. Dersi alan sınıf seviyesinin genel lise son sınıfa kadar uzatılması her üç grup tarafından olumlu karşılanmakta ve dersi öğrenmeye bir engel olarak görülmemektedir.

Tablo 3.20 Ders saati ve içeriği değişen sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	115	28,6	30	60,0	25	43,1
Katılıyorum	129	32,1	12	24,0	18	31,0
Kararsızım	82	20,4	5	10,0	10	17,2
Katılmıyorum	42	10,4	3	6,0	4	6,9
Hiç Katılmıyorum	33	8,2	0	,0	1	1,7
Cevap Vermeyen	1	,2	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Ders saati ve içeriği değişen sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.20'de verilmiştir. Değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmaması (kitap basılmaması, müfredatın öğretmenin kararına bırakılması) İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir şeklindeki soruya öğrencilerin % 28,6 (f=115)'sı tamamen katılıyorum, % 32,1 (f=129)'i katılıyorum, % 20,4 (f=82)'ü kararsızım, % 10,4 (f=42)'ü katılmıyorum, % 8,2 (f=33)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. 1 öğrenci bu soruyu cevapsız bırakmıştır. Toplamda

öğrencilerin % 60,7 (f=244)'si değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeye olumsuz etkisi olduğu görüşüne katılmaktadır.

Öğretmenlerin ise % 60 (f=30)'ı bu soruya tamamen katılıyorum, % 24 (f=12)'ü katılıyorum, % 10 (f=5)'u kararsızım, % 6 (f=3)'sı katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin toplam olarak % 84 (f=42)'ü değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan velilerin % 43,1 (f=25)'i aynı soruya tamamen katılıyorum, % 31 (f=18)'i katılıyorum, % 17,2 (f= 10)'si kararsızım, % 6,9 (f=4)'u katılmıyorum, %1,7 (f=1)'si ise hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Velilerin % 74,1 (f=43)'i değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmede olumsuz etkileye sahip olduğunu düşünmektedir.

Her üç grup incelendiğinde öğretmenlerin % 84 (f=42)'ü, velilerin % 74,1 (f=43)'i ve öğrencilerin % 60,7 (f=244)'sinin soruya olumlu cevap vererek değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği fikrini yüksek oranda savundukları görülmektedir.

Eğitim sistemimizin bir türlü rayına oturtulamaması ve sürekli değişiklikler yapılması araştırmaya katılan öğrenci, öğretmen ve velileri rahatsız etmektedir. Öte yandan İngilizce dersini alan sınıf seviyelerinin değiştirilmesi olumlu karşılanmaktadır.

3.1.6- Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak öğretmenin konusuna hakim olması ve konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olması ve öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilip yetiştirilmesinin İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.21 Öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	102	25,4	25	50,0	24	41,4
Katılıyorum	80	19,9	15	30,0	19	32,8
Kararsızım	53	13,2	5	10,0	5	8,6
Katılmıyorum	75	18,7	3	6,0	6	10,3
Hiç Katılmıyorum	90	22,4	2	4,0	4	6,9
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.21’de verilmiştir. Öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkileyip etkilemediği ile ilgili soruya öğrencilerin % 25,4 (f=102)ü tamamen katılıyorum, % 19,9 (f=80)’u katılıyorum, % 13,2 (f=53)’si kararsızım, % 18,7 (f=75)’si katılmıyorum, % 22,4 (f=90)’ü hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 2 öğrenci soruyu yanıtsız bırakmıştır. Öğrencilerin % 45,3 (f=182)’ü öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılırken % 41,1 (f=165)’i bu düşünceye katılmamaktadır.

Aynı soruya araştırmaya katılan öğretmenlerin % 50 (f=25)’si tamamen katılıyorum, % 30 (f=15)’u katılıyorum, % 10 (f=5)’u kararsızım, % 6 (f=3)’sı katılmıyorum ve % 4 (f=2)’ü ise hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Öğretmenlerin toplamda % 80 (f=40)’i öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılmaktadır.

Bu soruya çalışmada yer alan velilerin % 41,4 (=24)’ü tamamen katılıyorum, % 32,8 (f=19)’i katılıyorum, % 8,6 (f=5)’sı kararsızım, % 10,3 (f=6)’ü katılmıyorum, % 6,9 (f=4)’u hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Velilerin % 74,2 (f=43)’si öğretmenin konusuna hakim

olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği fikrine katılmaktadır.

Üç gruba genel olarak bakıldığında öğretmenlerin toplamda % 80 (f=40)'i ve velilerin % 74,2 (f=43)'si öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmede olumsuz bir etkiye sahip olduğunu düşünürken; öğrencilerin % 45,3 (f=182)'ünün bu durumun olumsuzluk yarattığı, öğrencilerin % 41,1 (f=165)'inin ise bu durumun İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemediği düşüncesini savundukları görülmektedir.

Tablo 3.22 Öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	93	23,1	22	44,0	24	41,4
Katılıyorum	75	18,7	19	38,0	17	29,3
Kararsızım	68	16,9	4	8,0	8	13,8
Katılmıyorum	79	19,7	4	8,0	3	5,2
Hiç Katılmıyorum	83	20,6	1	2,0	6	10,3
Cevap Vermeyen	4	1,0	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.22'de verilmiştir. Öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesiyle ilgili soruya öğrencilerin % 23,1 (f=93)'i tamamen katılıyorum, % 18,7 (f=75)'si katılıyorum, % 16,9 (f=68)'u kararsızım, % 19,7 (f=79)'si katılmıyorum, % 20,6 (f=83)'sı hiç katılmıyorum cevabı vermiş, % 1 (f=4)'i de soruya cevap vermemiştir. Öğrencilerin % 41,8 (f=168)'i öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşüne katılırken, % 40,3 (f=162)'ü bu görüşe katılmamaktadır.

Öğretmenlerin % 44 (f= 22)'ü bu soruyu tamamen katılıyorum, % 38 (f=19)'i katılıyorum, % 8 (f=4)'i kararsızım, % 8 (f=4)'i katılmıyorum, % 2 (f=1)'si ise hiç katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Öğretmenlerin toplamda % 82 (f=41)'si öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan velilerin % 41,4 (=24)'ü tamamen katılıyorum, % 29,3 (f=17)'ü katılıyorum, % 13,8 (f=8)'i kararsızım, % 5,2 (f=3)'si katılmıyorum, % 10,3 (f=6)'ü hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Velilerin % 70,7 (f=41)'si öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği fikrine katılmaktadır.

Genel olarak ele alındığında öğretmenlerin toplamda % 82 (f=41)'si ve velilerin % 70,7 (f=41)'si öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Öğrencilerde ise bu düşünceye katılma oranı % 41,8 (f=168) olarak ortaya çıkmaktadır. Bununla birlikte öğrencilerin % 40,3 (f=162)'ü de bu fikre katılmadıklarını beyan etmişlerdir.

Konuyla ilgili literatür de İngilizce öğretiminde öğretmenin ve öğretmenin yeterlilik ve özelliklerinin öneminden bahsetmektedir. Şahin (2009)'e göre öğrenci motivasyonunu etkileyen önemli bir özelliklerden biri de yabancı dil öğretmenin sınıftaki tutum ve davranışları; dil öğretimindeki istek ve hevesidir. Asık suratlı olarak sınıfa gelen, yorgun ve isteksiz görünen öğretmen sınıftaki öğrenim ortamının kendi yansıması olarak ortaya çıkmasına şaşırılmamalıdır.

Yabancı dil öğreticisinin hedef dile ve kültüre iyi düzeyde egemen olması vazgeçilmez koşullar olmasına rağmen, dil öğretimi için tek başına yeterli değildir; dil öğreticisinin dilin nasıl öğrenildiği ve nasıl öğretilbileceği konularında da yeterli donanıma sahip olması gerekir (Şahin, 2009).

Araştırma sonuçları literatürde dil öğreticisine verilen önemle aynı doğrultuda ortaya çıkmıştır. Öğretmenin hem konu bilgisi açısından hem de öğretmenlik bilgisi açısından yeterli donanıma sahip olmasının öğrenmede olumlu etkiye sahip olacağı düşünülmektedir.

3.1.7- Anadil - Yabancı Dil İlişkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak öğrencilerin ana dil bilgilerinin eksik olmasının, İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılmasının, İngilizce dersinde anadilin öğretim dili olarak kullanılmasının ve İngilizce dersinde anadilin hiç kullanılmamasının İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.23 Anadil bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	49	12,2	26	52,0	17	29,3
Katılıyorum	65	16,2	18	36,0	27	46,6
Kararsızım	48	11,9	2	4,0	4	6,9
Katılmıyorum	98	24,4	3	6,0	5	8,6
Hiç Katılmıyorum	140	34,8	1	2,0	4	6,9
Cevap Vermeyen	2	,5	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Anadil bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.23'te verilmiştir. Ana dil (Türkçe) bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırıp zorlaştırmadığı sorusuna öğrencilerin % 12,2 (f=49)'si tamamen katılıyorum, % 16,2 (f=65)'si katılıyorum, % 11,9 (f=48)'u kararsızım, % 24,4 (f=98)'ü katılmıyorum, % 34,8 (f=140)'i hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 2 öğrenci soruyu boş bırakmıştır. Bu durumda öğrencilerin % 28,4 (f=134)'ü anadil bilgisinin eksikliğinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı fikrine katılırken; % 59,2 (f=238)'si bu görüşe katılmamaktadır.

Öğretmenlerin % 52 (f=26)'si bu soruya tamamen katılıyorum, % 36 (f=18)'sı katılıyorum, % 4 (f=2)'ü kararsızım, % 6 (f=3)'sı katılmıyorum, %2 (f=1)'si hiç katılmıyorum şeklinde yanıt vermiştir. Öğretmenlerin % 88 (f=44)'i anadil bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığını düşünmektedir.

Velilerin % 29,3 (f=17)'ü aynı soruya tamamen katılıyorum, % 46,6 (f=27)'sı katılıyorum, % 6,9 (f=4)'u kararsızım, % 8,6 (f=5)'sı katılmıyorum, % 6,9 (f=4)'u hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. 1 veli ise soruya cevap vermemiştir. Velilerin toplamda % 75,9 (f=44)'u anadil bilgisinin eksikliğinin İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı düşüncesine katılmaktadır.

Her üç grup incelendiğinde öğretmenlerin % 88 (f=44)'i, velilerin % 75,9 (f=44)'u anadil bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığını düşünmektedir. Bu oran öğrencilerde ise yalnızca % 28,4 (f=134)'tür. Öğrencilerin % 59,2 (f=238)'si anadil (Türkçe) bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı düşüncesiyle aynı fikirde değildir.

Tablo 3.24 İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	71	17,7	4	8,0	12	20,7
Katılıyorum	72	17,9	11	22,0	15	25,9
Kararsızım	79	19,7	6	12,0	12	20,7
Katılmıyorum	91	22,6	19	38,0	14	24,1
Hiç Katılmıyorum	84	20,9	10	20,0	5	8,6
Cevap Vermeyen	5	1,2	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.24'te verilmiştir. İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir sorusuna öğrencilerin % 17,7 (f=71)'si tamamen katılıyorum, % 17,9 (f=72)'u katılıyorum, % 19,7 (f=79)'si kararsızım, % 22,6 (f=91)'sı katılmıyorum, % 20,9 (f=84)'u hiç katılmıyorum cevabı vermiş; öğrencilerin % 1,2 (f=5)'si ise bu soruya cevap vermemiştir. Öğrencilerin toplamda % 35,6 (f=143)'sı derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılırken; % 43,5 (f=175)'i bu düşünceye katılmamaktadır.

Öğretmenlerin % 8 (f=4)'i aynı soruya tamamen katılıyorum, % 22 (f=11)'si katılıyorum, % 12 (f=6)'si kararsızım, % 38 (f=19)'i katılmıyorum, % 20 (f=10)'si hiç katılmıyorum

cevabı vermiştir. Toplamda öğretmenlerin % 30 (f=15)'u derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünürken; % 58 (f=29)'i tam tersini düşünmekte ve derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilemediği görüşünü savunmaktadır.

Çalışmaya katılan velilerin % 20,7 (f=12)'si soruyu tamamen katılıyorum, % 25,9 (f=15)'u katılıyorum, % 20,7 (f=12)'si kararsızım, % 24,1 (f=14)'i katılmıyorum, % 8,6 (f=5)'sı hiç katılmıyorum şeklinde cevaplamıştır. Toplamda velilerin % 46,6 (f=27)'sı derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Buna karşın velilerin % 32,7 (f=19)'si derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilemediğini düşünmektedirler.

Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin % 58 (f=29)'i, öğrencilerin % 43,5 (f=175)'i, velilerin ise % 32,7 (f=19)'si derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşüne katılmamaktadır. Buna karşın velilerin % 46,6 (f=27)'sı, öğrencilerin % 35,6 (f=143)'sı ve öğretmenlerin % 30 (f=15)'u derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

Tablo 3.25 İngilizce dersinde anadilin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	76	18,9	7	14,0	9	15,5
Katılıyorum	55	13,7	24	48,0	14	24,1
Kararsızım	72	17,9	10	20,0	20	34,5
Katılmıyorum	111	27,6	9	18,0	11	19,0
Hiç Katılmıyorum	85	21,1	0	,0	4	6,9
Cevap Vermeyen	3	,7	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

İngilizce dersinde anadilin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.25'te verilmiştir. İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) öğretim dili olarak kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir şeklindeki soruya öğrencilerin % 18,9 (f=76)'u tamamen katılıyorum,

% 13,7 (f=55)'si katılıyorum, % 17,9 (f=72) kararsızım, % 27,6 (f=111)'sı katılmıyorum, % 21,1 (f=85)'i hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 3 öğrenci ise soruyu cevaplamamıştır. Öğrencilerin % 32,6 (f=131)'sı derslerde Türkçe'nin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmekte iken % 48,7 (f=196)'si derslerde öğretim dili olarak Türkçe kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

Öğretmenlerin % 14 (f=7)'ü bu soruya tamamen katılıyorum, % 48 (f=24)'i katılıyorum, % 20 (f=10)'si kararsızım, % 18 (f=9)'i katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğretmenlerin % 62 (f=31)'si derslerde Türkçe'nin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir.

Velilerin % 15,5 (f=9)'i tamamen katılıyorum, % 24,1 (f=14)'i katılıyorum, % 34,5 (f=20)'si kararsızım, % 19 (f=11)'u katılmıyorum, % 6,9 (f=4)'u hiç katılmıyorum şeklinde bu soruya cevap vermiştir. Velilerin % 39,6 (f=23)'sı derslerde Türkçe'nin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini, % 25,9 (f=15)'u olumsuz etkilemediğini düşünmekte iken azımsanmayacak bir oran olan % 34,5 (f=20) bu konuda kararsız kalmıştır.

Genel olarak ele alındığında öğretmenlerin % 62 (f=31)'si, velilerin % 39,6 (f=23)'sı, öğrencilerin % 32,6 (f=131)'sı derslerde Türkçe'nin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmekte iken öğrencilerin % 48,7 (f=196)'si, velilerin % 25,9 (f=15)'u, öğretmenlerin % 18 (f=9)'i derslerde anadil kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemediğini savunmaktadır.

Tablo 3.26 İngilizce dersinde anadilin hiç kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	88	21,9	4	8,0	16	27,6
Katılıyorum	105	26,1	17	34,0	18	31,0
Kararsızım	53	13,2	11	22,0	8	13,8
Katılmıyorum	83	20,6	10	20,0	10	17,2
Hiç Katılmıyorum	73	18,2	8	16,0	6	10,3
Cevap Vermeyen	0	,0	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

İngilizce dersinde anadilin hiç kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.26'da verilmiştir. İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) hiç kullanılmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir şeklindeki soruya öğrencilerin % 21,9 (f=88)'u tamamen katılıyorum, % 26,1 (f=105)'i katılıyorum, % 13,2 (f=53)'si kararsızım, % 20,6 (f=83)'sı katılmıyorum, % 18,2 (f=73)'si ise hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Öğrencilerin % 48 (f=193)'i derslerde hiç Türkçe kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini; % 38,8 (f=156)'i olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

Aynı soruya öğretmenlerin % 8 (f=4)'i tamamen katılıyorum, % 34 (f=17)'ü katılıyorum, % 22 (f=11)'si kararsızım, % 20 (f=10)'si katılmıyorum, % 16 (f=8)'sı hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Bu durumda öğretmenlerin % 42 (f=21)'si derslerde hiç Türkçe kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini; % 36 (f=18)'sı ise olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

Araştırmaya katılan velilerin % 27,6 (f=16)'sı soruyu tamamen katılıyorum, % 31 (f=18)'i katılıyorum, % 13,8 (f=8)'i kararsızım, % 17,2 (f=10)'si katılmıyorum, % 10,3 (f=6)'ü hiç katılmıyorum olarak cevaplandırmıştır. Toplamda velilerin % 58,6 (f=34)'sı derslerde hiç Türkçe kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini; % 27,5 (f= 16)'i ise olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

Genel açıdan velilerin % 58,6 (f=34)'sı, öğrencilerin % 48 (f=193)'i, öğretmenlerin % 42 (f=21)'si derslerde hiç Türkçe kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Öğrencilerin % 38,8 (f=156)'i, öğretmenlerin % 36 (f=18)'sı ve velilerin % 27,5 (f= 16)'i ise derslerde hiç Türkçe kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılmamaktadır.

Nörodilbilim verileri çocukların yabancı dil öğrenimine erken yaşlarda anadili öğrenimi ile birlikte başlamaları, iki dilin de öğrenimini olumlu yönde etkilediğini göstermektedir fakat Türkiye'de okullarda yabancı dil öğretimine ilköğretim 4. sınıftan itibaren başladığı göz önünde tutulduğunda öğrenciler yabancı dil öğrenmeye anadilini önemli ölçüde öğrenmiş olarak başlamaktadırlar. Dolayısıyla yabancı dil öğrenmeye belli bir yaştan sonra başlayan bireyler, önceden edindikleri, iletişim ve düşünce aracı olarak kullandıkları anadillerindeki göstergelerle öğrenmeye başladıkları yabancı dilin göstergeleri arasında ilişki kurarak bu ikinci dili öğrenmektedirler. Ana dildeki şifre ve dizimleri her seferinde bilinçaltında çağrışım yoluyla hatırlayacaklardır (Günday, 2007).

Literatür incelendiğinde çelişkili bir durum ortaya çıkmaktadır. Çelik (2008) eğitim-öğretim ortamlarında ana dillerini kullanma ya da kullanmama ikileminin yabancı dil öğretiminde çözümlenemeyen bir sorun olarak kaldığını ifade etmektedir. Araştırma sonucu da literatürdeki bu çelişki ve karmaşayı yansıtmaktadır. Öğrenci, öğretmen ve veliler derslerde sürekli hedef dil mi kullanılmalı, yoksa anadil mi kullanılmalı sorularına verdikleri cevaplarda bir fikirbirliğine varamamışlardır. Fakat araştırmaya katılan öğretmen, öğrenci ve veliler anadilin İngilizce öğretiminde hiç kullanılmamasının olumsuz olacağı konusunda fikirbirliğine sahiptir.

3.1.8- Veli ve Çevrenin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve öğrenmeye yardım edilememesi ve öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.27 Aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	123	30,6	11	22,0	26	44,8
Katılıyorum	106	26,4	16	32,0	19	32,8
Kararsızım	47	11,7	7	14,0	6	10,3
Katılmıyorum	63	15,7	12	24,0	4	6,9
Hiç Katılmıyorum	63	15,7	4	8,0	3	5,2
Cevap Vermeyen	0	,0	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.27’de verilmiştir. Öğrenci anketinin kişisel bilgiler bölümünde öğrencilere ailelerinde kendileri dışında İngilizce bilen kişilerin olup olmadığı sorulmuştur. Öğrencilerin % 52,2 (f=210)’si ailelerinde onlardan başka İngilizce bilen kişilerin bulunduğunu, % 47,8 (f=192)’i ise ailelerinde onlardan başka İngilizce bilen kişilerin bulunmadığını belirtmişlerdir. Aynı ankette öğrencilere ailelerinin onları İngilizce konusunda yönlendirip yönlendirmedikleri sorulmuştur. Bu soruya öğrencilerin % 52 (f=209)’si evet ailem beni yönlendiriyor, % 47,3 (f=190)’ü ise hayır ailem beni yönlendirmiyor cevabı vermişlerdir.

Aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir başlıklı soruya öğrencilerin % 30,6 (f=123)’sı tamamen katılıyorum, % 26,4 (f=106)’ü katılıyorum, % 11,7 (f=47)’si kararsızım, % 15,7 (f=63)’si katılmıyorum, % 15,7 (f=63)’si hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Toplamda öğrencilerin % 57 (f=229)’si aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmekte iken; % 31,4 (f=126)’ü bu durumun öğrenmeyi olumsuz etkilediği fikrine katılmamaktadır.

Bu soruya öğretmenlerin % 22 (f=11)’si tamamen katılıyorum, % 32 (f=16)’si katılıyorum, % 14 (f=7)’ü kararsızım, % 24 (f=12)’ü katılmıyorum, % 8 (f=4)’i hiç katılmıyorum şeklinde cevap vermiştir. Öğretmenlerin toplamda % 54 (f=27)’ü aile içinde İngilizce bilen birinin

olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Öğretmenlerin % 32 (f=16)'si ise bu durumun öğrenmeyi olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

Araştırmada yer alan velilerin % 44,8 (f=26)'i bu soruya tamamen katılıyorum, % 32,8 (f=19)'i katılıyorum, % 10,3 (f=6)'ü kararsızım, % 6,9 (f=4)'u katılmıyorum, % 5,2 (f=3)'si hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Velilerin toplamda % 77,6 (f=45)'sı aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bu durumun öğrenmeyi olumsuz etkilemediğini düşünen veliler ise örneklemin yalnızca % 12,1 (f=7)'ini oluşturmaktadır.

Genel olarak bakıldığında üç grup içerisinde aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünenlerin oranı % 77,6 (f=45) ile velilerde çıkmıştır. Öğretmenlerin % 54 (f=27)'ü ve öğrencilerin % 57 (f=229)'si bu şekilde düşünen velilerle hemfikirdir. Buna karşın öğretmenlerin % 32 (f=16)'si, öğrencilerin % 31,4 (f=126)'ü ve velilerin % 12,1 (f=7)'i aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesinin öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılmamaktadır.

Tablo 3.28 Öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	118	29,4	12	24,0	19	32,8
Katılıyorum	108	26,9	15	30,0	21	36,2
Kararsızım	68	16,9	8	16,0	9	15,5
Katılmıyorum	65	16,2	11	22,0	6	10,3
Hiç Katılmıyorum	42	10,4	4	8,0	2	3,4
Cevap Vermeyen	1	,2	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli

Görüşleri Tablo 3.28’de verilmiştir. Öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir şeklindeki soruya öğrencilerin % 29,4 (f=118)’ü tamamen katılıyorum, % 26,9 (f=108)’u katılıyorum, % 16,9 (f=68)’ü kararsızım, % 16,2 (f=65)’si katılmıyorum, % 10,4 (f=42)’ü hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 1 öğrenci ise soruyu yanıtsız bırakmıştır. Öğrencilerin % 56,3 (f=226)’ü öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini; % 26,6 (f=107)’sı ise olumsuz etkilemediğini düşünmektedir.

Bu soruyu öğretmenlerin % 24 (f=12)’ü tamamen katılıyorum, % 30 (f=15)’u katılıyorum,% 16 (f=8)’sı kararsızım, % 22 (f=11)’si katılmıyorum ve % 8 (f=4) hiç katılmıyorum olarak cevaplandırmıştır. Öğretmenlerin % 54 (f=27)’ü öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmekteyken olumsuz etkilemediğini düşünen öğretmenlerin oranı % 30 (f=15)’dur.

Araştırmaya katılan velilerin % 32,8 (f=19)’i bu soruya tamamen katılıyorum, % 36,2 (f=21)’si katılıyorum, % 15,5 (f=9)’i kararsızım, % 10,3 (f=6)’ü katılmıyorum, % 3,4 (f=2)’ü hiç katılmıyorum cevabı vermiş, 1 veli de soruyu yanıtlamamıştır. Toplamda velilerin % 69 (f=40)’u öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bu düşünceye katılmayan velilerin oranı ise % 13,7 (f=8)’dir.

Her üç grubun cevapları incelendiğinde velilerin % 69 (f=40)’u, öğrencilerin % 56,3 (f=226)’ü, öğretmenlerin % 54 (f=27)’ü öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Buna karşın öğretmenlerin % 30 (f=15)’u, öğrencilerin % 26,6 (f=107)’sı ve velilerin % 13,7 (f=8)’si bu düşünceye katılmamaktadır.

Bu konuyla ilgili çeşitli çalışmalar da İngilizce öğrenmede veli, çevre ve ailenin önemini vurgulamaktadır:

Aküzel (2006)’e göre diğer derslerde olduğu gibi bir öğretmen velilerden destek almadığı sürece yabancı dil dersinde birçok problemle uğraşmak zorunda kalır, bu nedenle başarıya ulaşmak için veliden alınan desteğin önemi büyüktür.

Dil öğrenimi-öğretimine uygun ortam ve çevre yabancı dilin öğrenilmesi için gereklidir. Bireyin yüz yüze ve içten ilişkilerini en yoğun yaşadığı yer olan aile, bireyi yabancı dil öğrenmeye hazırlamalı ve bireyin bu konuda desteklendiği bir ortam oluşturmalıdır (Şahin, 2009).

Sonuç olarak ailenin veya öğrencinin çevresindeki bireylerin İngilizce öğrenmede destek olması öğrencinin başarılı olmasında olumlu etki yapacaktır. Bu sonuç Üstünel (2008)'in sonucuyla örtüşmektedir. Çevresinden ve ailesinden yardım alamayan öğrenciler de olumsuz etkilenecektir.

3.1.9- Kültürün Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.29 İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	70	17,4	9	18,0	20	34,5
Katılıyorum	69	17,2	16	32,0	13	22,4
Kararsızım	57	14,2	7	14,0	7	12,1
Katılmıyorum	89	22,1	11	22,0	7	12,1
Hiç Katılmıyorum	116	28,9	7	14,0	11	19,0
Cevap Vermeyen	1	,2	0	,0	0	,0
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.29'da verilmiştir. İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir sorusuna öğrencilerin % 17,4 (f=70)'ü tamamen katılıyorum, % 17,2 (f=69)'si katılıyorum, % 14,2 (f=57)'si kararsızım, % 22,1 (f=89)'i katılmıyorum, % 28,9 (f= 116)'u hiç katılmıyorum cevabı vermiş; 1 öğrenci soruyu

yanıtlamamıştır. Öğrencilerin toplamda % 34,6 (f=139)'sı İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılmaktadır. Buna karşın bu düşünceye katılmayan öğrencilerin oranı % 51 (f=205) olarak ortaya çıkmıştır.

Aynı soruya öğretmenler tarafından verilen cevaplar incelendiğinde; öğretmenlerin % 18 (f=9)'inin soruya tamamen katılıyorum, % 32 (f=16)'sinin katılıyorum, % 14 (f=7)'ünün kararsızım, % 22 (f=11)'sinin katılmıyorum, % 14 (f=7)'ünün hiç katılmıyorum cevabı verdiği görülmektedir. Toplamda öğretmenlerin % 46 (f=23)'sının İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Bu düşünceye katılmayan öğretmenlerin toplam oranı ise % 36 (f=18)'dir.

Velilerin % 34,5 (f=20)'i soruya tamamen katılıyorum, % 22,4 (f=13)'ü katılıyorum, % 12,1 (f=7)'i kararsızım, % 12,1 (f=7)'i katılmıyorum, % 19 (f=11)'u hiç katılmıyorum cevabı vermiştir. Velilerin toplamda % 56, 9 (f= 33)'u İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Velilerin % 31,1 (f=18)'i bu düşünceye katılmamaktadır.

Her üç grup ele alındığında velilerin % 56, 9 (f= 33)'u, öğretmenlerin % 46 (f=23)'sı, öğrencilerin % 34,6 (f=139)'sı İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedir. Buna karşın öğrencilerin % 51 (f=205)'i, öğretmenlerin % 36 (f=18)'sı ve velilerin % 31,1 (f=18)'i bu durumun İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine katılmamaktadır.

“Yaşam çevresi kültürü, kültür de dili oluşturur. Hiçbir insan, kendini yaşadığı çevreden soyutlayarak yaşayamaz; çevrenin kendi üzerinde bıraktığı izleri silemez.” (Sevinç, 2006: 53). İnsan çevresinden ayrı düşünülemeyen bir varlıktır. Çevre de insanın yaşamının ve kültürünü etkileyen bir olgudur. Bu çalışmanın sonuçları da çevrenin ve kültürün dil üzerindeki etkisi ile örtüşmektedir. İnsanın çevresi ve çevrenin kültürü dil öğrenmesine de etki etmektedir.

3.1.10- İletişimin Etkisi ile İlgili Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri

Bu bölümde öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerine dayanarak iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı düşük olanların ise başarısız olmalarının İngilizce öğrenmeye etkisi hakkındaki bulgulara yer verilmiştir.

Tablo 3.30 Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı düşük olanların ise daha başarısız olmaları ile ilgili öğrenci / öğretmen / veli görüşleri

	Öğrenci		Öğretmen		Veli	
	f	%	f	%	f	%
Tamamen Katılıyorum	101	25,1	11	22,0	11	19,0
Katılıyorum	123	30,6	25	50,0	28	48,3
Kararsızım	88	21,9	9	18,0	9	15,5
Katılmıyorum	61	15,2	5	10,0	9	15,5
Hiç Katılmıyorum	25	6,2	0	,0	0	,0
Cevap Vermeyen	4	1,0	0	,0	1	1,7
Toplam	402	100,0	50	100,0	58	100,0

Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı, düşük olanların ise daha başarısız olmaları ile ilgili Öğrenci / Öğretmen / Veli Görüşleri Tablo 3.30'da verilmiştir. Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı, düşük olanların ise daha başarısız olmaları ile ilgili soruya öğrencilerin % 25,1 (f=101)'i tamamen katılıyorum, % 30,6 (f=123)'sı katılıyorum, % 21,9 (f=88)'u kararsızım, % 15,2 (f=61), % 6,2 (f=25)'si ise hiç katılmıyorum cevabı vermişlerdir. 4 öğrenci ise soruyu yanıtsız bırakmışlardır. Cevaplardan da anlaşılacağı üzere öğrencilerin % 55,7 (f=224)'si tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vererek sözel iletişim yeterliliğine sahip olmanın İngilizce öğrenmede önemli bir etken olduğunu vurgulamışlardır.

Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı, düşük olanların ise daha başarısız olmaları ile ilgili soruya öğretmenlerin % 22 (f=11)'si tamamen katılıyorum, % 50 (f=25)'si ise katılıyorum cevabı vermişlerdir. Öğretmenlerin % 18 (f=9)'i kararsızım, %10 (f=5)'u ise katılmıyorum cevabı vermişlerdir. Araştırmaya katılan öğretmenlerin % 77 (f=36)'si tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vererek sözel iletişim yeterliliğinin İngilizce öğrenmede önemli bir etken olduğu düşüncesini ortaya koymuşlardır.

Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı, düşük olanların ise daha başarısız olmaları ile ilgili soruya velilerin % 19 (f=11)'u tamamen katılıyorum, % 48,3 (f=28)'ü katılıyorum, % 15,5 (f=9)'i kararsızım, % 15,5 (f=9)'i

katılmıyorum cevabı vermişlerdir. 1 veli ise soruyu yanıtızsız bırakmıştır. Velilerin toplamda % 67,3 (f=39)'ü soruya tamamen katılıyorum ve katılıyorum cevabı vermişlerdir.

Genel olarak bakıldığında öğrencilerin % 55,7 (f=224)'si, öğretmenlerin % 77 (f=36)'si ve velilerin % 67,3 (f=39)'ü soruyu tamamen katılıyorum ve katılıyorum şeklinde cevaplamışlardır. Her üç grup da sözel iletişim yeterliliğinin İngilizce öğrenmede önemli bir faktör olduğunu ezici bir çoğunlukla belirtmişlerdir. Bu konunun uzmanı olan İngilizce öğretmenlerinin dörtte üçünden fazlası soruya olumlu cevap vererek sözel iletişimin önemini ortaya koymuşlardır.

Kaynak ile alıcı arasında kavramları ortak kılma süreci iletişim olarak tanımlanmaktadır. Bir başka deyişle sağlıklı iletişim olabilmesi için kaynak tarafından gönderilen mesajın alıcı tarafından aynı biçimde anlaşılması gerekir. Bu ise ortak kavramlara sahip olmakla gerçekleştirilebilir (Sevinç, 2006). Turanlı (2004)'ya göre dil öğretiminde iletişim hem sınıf ortamının niteliğini belirler hem de öğrenmeyi önemli ölçüde etkiler.

“Dil öğretiminde iletişimin önemi açıktır.” (Turanlı, 2004: 33). Öğrenci ve öğretmenin etkileşimi iletişim aracılığıyla kurulmaktadır. Dolayısıyla iletişimin iyi olduğu ortamların ve iletişimde daha başarılı olan bireylerin daha başarılı sonuçlar elde etmesi normal bir sonuçtur.

Araştırma sonucu literatürle örtüşmektedir. İletişimde daha başarılı olan bireylerin İngilizce öğrenmede daha başarılı olacakları düşünülmektedir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Bu bölümde araştırmada elde edilen bulgular göz önüne alınarak sonuçların; alanyazında benzer konularda yapılmış olan çalışmalardan elde edilen bulgular ile hangi oranda benzerlik ve farklılık gösterdiğine ve bu sonuçlara bağlı olarak ortaya konulan önerilere yer verilmiştir.

Sonuçlar

Anket çalışmalarından elde edilen bulgular göz önünde bulundurularak sonuçlar on başlık altında gruplandırılmıştır. Sonuçların ilişkili olduğu başlıklar şu şekildedir; (1) Sınıf Mevcutlarının Etkisi ile İlgili Sonuçlar, (2) Haftalık Ders Saatinin Etkisi İlgili Sonuçlar, (3) Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi ile İlgili Sonuçlar, (4) Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu ile İlgili Sonuçlar, (5) Eğitim Politikalarının Etkisi ile İlgili Sonuçlar, (6) Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti ile İlgili Sonuçlar, (7) Anadil - Yabancı Dil İlişkisi ile İlgili Sonuçlar, (8) Veli ve Çevrenin Etkisi ile İlgili Sonuçlar, (9) Kültürün Etkisi ile İlgili Sonuçlar, (10) İletişimin Etkisi ile İlgili Sonuçlar.

Sınıf Mevcutlarının Etkisi

Araştırma sonucunda öğrenci, öğretmen ve velilere göre sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği; sınıflardaki öğrenci sayısının az olmasının da İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilediği sonucu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca öğrenci, öğretmen ve velilere göre İngilizce sınıflarının seviye sınıfları (kur sistemi) olarak düzenlenmemesi İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.

Araştırma sonucunda elde edilen bulgular ışığında ortaya çıkan bu sonuçların; Yılmaz (2008)'in öğrencilerin kalabalık sınıflarda İngilizce öğretimini genel olarak benimsemedikleri ve öğretmenlerin büyük çoğunluğunun sınıflarındaki sorunların sınıftaki öğrenci sayısı artışına paralel olarak ortaya çıktığına inandıkları sonuçlarıyla ve Günday (2007)'in sınıf mevcutlarının normal standartların çok üstünde olması nedeniyle öğretmenlerin bazı uygulamaları gerçekleştirme olanağı bulunmadığı, sınıf mevcutları normal sayılara indirilirse sınıf kontrolü için harcanan zamanın öğretim için kullanılacağı, okullarda farklı düzeyde yabancı dil becerisine sahip öğrencilerin düzeylerini eşlemeye dönük herhangi bir değerlendirme yapmaksızın çok fazla seviye farkı olan öğrencileri aynı salonda derse almanın olumsuz bir etmen olduğu dolayısıyla öğretmenin seviyesi yüksek ve düşük olan iki gruptan

birini diğere feda etmek zorunda bırakıldığı ve Sevinç (2006)'in İngilizce öğretmenlerinin tamamına yakın bir bölümünün sınıfların kalabalık olmasının İngilizce öğretimini çok etkilediği inancı taşıdığı sonuçlarıyla örtüşmektedir.

Haftalık Ders Saatinin Etkisi

Yapılan çalışma öğrenci ve velilerin büyük çoğunluğunun, öğretmenlerin ise tamamının genel liselerde 9.sınıflarda 3 saat, 10 ve 11.sınıflarda 2 saat, (2012-2013 Eğitim – Öğretim yılından itibaren) 12.sınıflarda 2 saat olacak olan İngilizce ders saatini yetersiz buldukları; bu durumun İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü savundukları sonucunu ortaya koymaktadır.

Ortaya çıkan bu sonucun daha önceden yapılan ve ders saatini yetersiz bulan birçok çalışmayla (Aküzel, 2006; Günday, 2007; Yılmaz, 2008) aynı görüşü savunduğu görülmektedir.

Ders Kitabı ve Araç - Gereçlerin Etkisi

Araştırma sonucunda öğrenci, öğretmen ve velilerin çoğunluğunun ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve öğrencinin ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığını; ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmamasının veya az olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini; ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini; ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmamasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığını düşündükleri ortaya çıkmıştır. Yine ders kitaplarındaki dört temel beceri alanından okuma ve dinleme bölümlerinin öğrenci anlama / algılama; yazma ve konuşma bölümlerinin öğrenci anlama / ifade etme seviyelerinden daha üst seviyede olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği öğrenci, öğretmen ve velilerin çoğunluğu tarafından düşünülmektedir. Öğrenci, öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğunun ders kitaplarına ek olarak kullanılan yardımcı kaynaklar olan çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması ve dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşündükleri sonucuna da varılmıştır. Genel olarak ders kitabı ve çalışma kitabıyla ilgili öğrenci, öğretmen ve velilerin görüşlerinin olumsuz olduğu, kitapların yeterince iyi hazırlanmadığını bu durumun da İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği sonuçları ortaya çıkmıştır.

Öğrenci, öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğunun sınıflarda (bilgisayar, yansıtıcı, televizyon, video, cd - çalar veya kaset-çalar gibi) ders araç-gereçlerinin bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşündükleri sonucuna ulaşılmıştır. Yine öğrenci, öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğu ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

Araştırma sonucunda ortaya çıkan bu sonuçlar Aküzel (2006)'in öğretmenlerin büyük bir çoğunluğuna göre yabancı dil dersi kitabının öğrenci açısından yeterince açık, anlaşılır ve ilgi çekici olmadığı; öğretmenlerin neredeyse tamamına göre yabancı dil dersi kitabının programda belirtilen amaçları yeterince karşılayabilecek nitelikte olmadığı; öğrencilerin yarısından fazlasının İngilizce ders kitabını okuduğu zaman anlayamadığı; öğretmenlerin çoğunun görsel işitsel araçlarla desteklenen derslerin daha verimli geçeceğine inandığı halde derslerinde bu araç gereçleri çeşitli sebeplerle kullanmadığı; etkin bir yabancı dil öğretimi için çağdaş dil öğretim yöntemlerine uygun, konuları öğrencinin ilgisini çekecek, anlaşılır bir ders kitabı kullanılmasının gerekli olduğu; sınıf içi etkinliklerde sözel iletişimin eksikliklerinin giderilmesi ve öğrencilerin öğrendikleri dili daha çok hatırlayabilmeleri için görsel ve işitsel araçların en etkili ders araç ve gereçleri olduğu ve başarılı bir yabancı dil öğretimi için derslerin konulara ve öğretim yöntemine uygun görsel ve işitsel araçlarla mümkün olduğunca çok desteklenmesinin gerekli olduğu sonuçlarıyla aynı doğrultuda çıkmıştır.

İngilizce öğretmenlerinin neredeyse tamamı okullarında teknoloji ürünü görsel-işitsel araçlar bulunmasına rağmen bunları ya arasıra kullanmakta ya da hiç kullanmamaktadırlar. Örneğin araştırma yapılan öğretmenlerin okullarında kasetçalar bulunma oranı %46,7 olmasına karşın öğretmenlerin %90,4'ü bu ders aracını arasıra kullanmakta ya da hiç kullanmamaktadırlar. İngilizce öğretimi önemli oranda engelleyici rol oynayan bazı faktörler; İngilizce dersinin özelliğine göre sınıfın düzenlenememesi, araç-gereçlerin sınıfta bulunmaması, okulda bulunan araç-gereçlerin çeşitli nedenlerle öğretim sürecinde kullanılması için imkan yaratılmaması, İngilizce öğretmenlerinin araç gereç kullanımı konusunda yeterli teknik bilgi ve deneyime sahip olmamaları ve bu eksikliği giderecek hizmet-içi eğitim olanaklarının sınırlı kalmasıdır. Öğretim ortamının, İngilizce öğretiminde kullanılmak üzere uygun araç-gereçlerle donatılmaması ve bu araç-gereçlerin gerek okulun bazı idari tasarrufları, gerekse öğretmenin teknik bilgi yetersizliğinden dolayı verimli ve etkin bir şekilde kullanılmaması da bu faktörler arasında kendine yer bulmaktadır (Sevinç, 2006).

Araştırmadan elde edilen sonuçlar Günday (2007)'in elde ettiği okulların fiziki koşullarının yetersizliği; televizyon, video ve bilgisayar gibi çağdaş eğitim araç-gereçlerinin yok denecek kadar az oluşu ve okulların büyük çoğunluğunda da yabancı dil öğretiminde bu araçlardan yararlanılamayışının İngilizce öğretiminde önemli sorunlardan bazıları olduğu; içinde bulunduğumuz bilgi ve iletişim çağında çağdaş eğitim araç-gereçleriyle desteklenen öğretim yöntemlerinin izlenmesinin bir zorunluluk haline geldiği için okullarda söz konusu araç-gereçlerin yer aldığı dersliklerin düzenlenmesi ve çağdaş eğitim araç-gereçlerinin kullanımının hizmet içi eğitimle bütün yabancı dil öğretmenlerine öğretilmesi gerektiği sonuçlarıyla da örtüşmektedir.

Öğrencinin İngilizce Öğrenmeye İlgisi ve Tutumu

Çalışma sonucunda öğrenci, öğretmen ve velilerin çoğunluğunun İngilizce'yi sevmemenin ve İngilizce'ye ilgi duymamanın İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşündükleri sonucuna varılmaktadır. Yine aynı şekilde elde edilen veriler ışığında öğrenci, öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğunun İngilizce pratiği yapma olanağı olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşünü savundukları sonucu ortaya çıkmıştır.

Aküzal (2006)'e göre öğrencinin yabancı dil öğrenmeye ilgili ve istekli olması yabancı dil öğrenmenin en önemli şartlarından biridir; aksi halde öğrenme sürecinde sorunlar ortaya çıkar. Bu nedenle öğrenciye açık ve anlaşılır bir dille yabancı dil öğrenmenin önemi ve gerekliliği anlatılmalı, o dile karşı bir merak ve öğrenme isteği öğrencide uyandırılmaya çalışılmalıdır. Öğrenciye arkadaşları, öğretmenleri ve çevresindeki yabancı dil bilen diğer insanlarla iletişim kurma cesareti verilerek pratik olanağı sağlanmalı böylece öğrencinin İngilizce dersine ilgi duyması sağlanmalıdır. Yapılan çalışma sonucunda ortaya çıkan sonuçlar yukarıda belirtilen sonuçlarla örtüşmektedir. Şahin (2009) de yabancı dil öğreniminde başarının temel unsuru olarak öncelikle öğrencini istekli ve hevesli olmasını görmektedir.

Eğitim Politikalarının Etkisi

Araştırma sonucunda öğrenci, öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğunun ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikalarının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığı görüşünde oldukları ortaya çıkmıştır.

Öğrenci, öğretmen ve velilerin çoğunluğu dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılmasının olumlu bir durum olduğunu, önceden sadece 9 ve 10.sınıflarda haftalık 3 saat İngilizce dersi var iken dersin 12.sınıfa kadar uzatılmasının ve 9.sınıflarda haftalık 3 saat, diğer sınıflarda da haftalık 2 saat İngilizce dersi bulunmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmadığını aksine bu durumun İngilizce öğrenmeye katkısı olacağını düşünmektedirler.

Fakat dersi alan sınıf seviyesinde yapılan değişikliklerle bağlantılı olarak öğrenci, öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğunun ders saati ve içeriği değişen sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşündükleri sonucu ortaya çıkmaktadır. Turanlı (2004: 42)'ya göre "sistemden kaynaklanan sorunların büyüklüğü ortadadır. Bu sorunları ekarte etmekte en büyük göreve öğretmenlere düşmektedir, öğretmenlerin ellerini taşın altına koymaları gerekmektedir."

Öğretmenin Yeterliliği ve Konusuna Hakimiyeti

Araştırma sonucunda öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğunun öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesinde olduğunu görmekteyiz. Aynı konuyla ilgili öğrenci cevaplarında öğretmen ve velilerle aynı fikirde olanların oranının çok az farkla fazla çıkmasına rağmen olumsuz ve olumlu öğrenci cevaplarının oranlarının çok yakın çıkması öğrencilerin bu konuda net bir fikre sahip olmadıklarını göstermektedir.

Yine aynı konuyla bağlantılı olarak öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğu öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesinin İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünürken öğretmen ve velilerle aynı fikirde olanların oranının çok az farkla fazla çıkmasına rağmen öğrencilerin bu konuda da net bir fikir beyan edemedikleri görülmektedir.

Aküzel (2006) öğrencinin yabancı dil öğrenimiyle ilgili olarak en çok etkileşimde bulunduğu kişinin öğretmen olduğunu; öğretmenin bunu iyi kullanması gerektiğini; öğrenciye öğretilecek olan dilin, ait olduğu kültürle birlikte öğrencide herhangi bir olumsuz görüş ya da tutum oluşturmayacak şekilde sunulması gerektiğini; bunun için de öğretmenin öğreteceği yabancı dile hâkim olması ve öğretim süresince hangi yöntemleri kullanacağını önceden planlaması gerektiği sonuçlarına ulaşmıştır.

Türkiye’de genel anlamda öğretmen yetiştirme ve istihdamında görülen sorunların İngilizce öğretmenliği mesleğini de etkilediği görülmektedir. Öğretmen yetiştirme konusunda tutarlı politikaların bulunmaması, öğretmen yetiştiren yükseköğretim kurumlarında görevli öğretim elemanlarının pedagojik formasyona sahip olması gerekirken, öğretim elemanı istihdamını düzenleyen yasa ve yönetmeliklerde bu koşulun yer almamasının sonucu olarak öğretmen yetiştiren programlarda görev alan öğretim elemanlarının bir bölümünün pedagojik formasyona sahip olmamalarından dolayı bu kurumlarda yetiştirilen öğretmenlerin niteliği de olumsuz yönde etkilenmektedir (Sevinç, 2006).

Anadil - Yabancı Dil İlişkisi

Araştırma sonucunda anadil bilgisinin eksik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırması hakkında iki farklı görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmen ve velilerin büyük çoğunluğu bireyin anadil bilgisinde eksiklik olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler. Fakat öğrencilerin çoğunluğu ise bireyin anadil bilgisinde eksiklik olmasının İngilizce öğrenmeyi zorlaştırdığını düşünmemektedirler.

İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce’nin kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi hakkında da iki farklı görüş ortaya çıkmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen ve öğrencilerin çoğunluğu derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediği görüşüne katılmazken velilerin çoğunluğu derslerde öğretim dili olarak sürekli İngilizce kullanılmasının öğrenmeyi olumsuz etkilediğini düşünmektedirler.

İngilizce dersinde anadilin öğretim dili olarak kullanılmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi hakkında yine iki farklı görüş ortaya çıkmıştır. Öğretmen ve velilerin çoğunluğuna göre derslerde Türkçe’nin öğretim dili olarak kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Öğrencilerin çoğunluğuna göre ise derslerde anadil kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilememektedir.

İngilizce dersinde anadilin hiç kullanılmamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi hakkında öğrenci, öğretmen ve velilerin çoğunluğu aynı fikirdedir. Öğrenci, öğretmen ve velilerin çoğunluğuna göre derslerde hiç Türkçe kullanılmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.

Anadil – yabancı dil ilişkisi ile ilgili sorulara verilen cevapların dağılımları incelendiğinde genellikle öğrenci, öğretmen ve velilerin sonuçları çoğu zaman tatmin edici bir çoğunlukla bir görüşü işaret etmemektedir. Olumlu veya olumsuz cevap beyan edenlerin oranı birbirine genellikle yakın çıkmıştır. Bu konu ile alakalı olarak kararsız kalanların oranları da genellikle yüksek çıkmıştır. Bu durum da anadil – yabancı dil ilişkisi ve yabancı dil öğretiminde anadilin veya hedef dilin kullanımı hakkında öğrenci, öğretmen ve velilerin kafa karışıklığı yaşadıklarını göstermektedir.

Şevik (2007)'e göre bu konuyla ilgili ortaya konulan sonuç ve düşüncelere tüm yabancı dil öğretmenlerinin tamamıyla katılması, en azından ilk bakışta, pek de olası görünmemektedir. Bazı öğretmenler, öğrencilerin yabancı dil dersinde mümkün olan en üst seviyede hedef dil kullanımına ihtiyaçları olduğunu düşünürler. Bazıları ise sınıfta sadece hedef dilin kullanılmasının, öğrencilerin hedef dilde iletişim kurmalarına daha iyi olanak sağlayacağını ve böylece dil becerilerinin gelişeceğini ifade edebilirler. Hedef dilin, yabancı dil sınıflarında birincil iletişim aracı olması gerektiği düşüncesine Şevik (2007) de katılmakta ve öğrencilerin mümkün olan en üst düzeyde hedef dili içtirmelerini ve kullanmalarını sağlamanın gerekli olduğunun bilincindedir. Ancak tek dilli yaklaşımların (monolingual approaches) cazibesini yitirmeye başladığı ve yabancı dil sınıflarında anadilin yasaklanmasından öte rolünün farkına varılması gerektiği görüşünün ön plana çıkmaya başladığı da ifade edilmiştir.

Çelik (2008)'e göre de yabancı dil sınıflarında anadil kullanımı her zaman kaçınılması gereken bir günah olarak algılanmamalıdır. Aksine anadil kullanımı dil öğretmenleri tarafından başarılı dil öğretimi için kullanılabilen ve hatta kullanılması gereken değerli bir kaynak olarak görülmelidir.

Günday (2007)'in 8 okul yöneticisi, 22 öğretmen, 395 ilköğretim, 395 orta öğretim, 217 yüksek öğretim öğrencisi olmak üzere toplam 1037 kişi ile gerçekleştirdiği anket çalışması sonucunda yabancı dil öğretiminde zaman zaman anadile de başvurulduğu; oysa yürütülen araştırma anketlerine verilen yanıtlardan öğrencilerin anadilini doğru kullanmada da sorunlar bulunduğu; hedefin önce anadilini iyi öğretmek, ardından da etkin yabancı dil öğretimini gerçekleştirmek olması gerektiği vurgulanmaktadır.

Anadilinde yeterli düzeyde başarılı olamayan bir öğrenci yabancı bir dili kolay öğrenemez. Bunun için hem anadil, hem de yabancı dil dersi için ilköğretimden yükseköğretime tüm aşamalarda bütünlüğe sahip ve birbirini destekleyen, çağdaş dil öğretimi yöntemlerinin ve

dilbilim kurallarının kullanıldığı bir öğretim programı hazırlanmalı ve uygulanmalıdır (Aküzel, 2006).

Veli ve Çevrenin Etkisi

Öğrenci, öğretmen ve velilerin çoğunluğuna göre aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir. Aynı durum öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemesi durumunda da geçerlidir. Araştırma sonuçlarına göre öğrenci, öğretmen ve veliler öğrencinin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamamasının İngilizce öğrenmede olumsuz etkiye sahip olduğunu düşünmektedirler.

Aküzel (2006) velilerin büyük çoğunluğunun herhangi bir yabancı dil bilmediği, yarısından fazlasının çocuğuna İngilizce dersinde yardımcı olamadığı sonuçlarına ulaşmıştır. Ayrıca velilerin çocuklarının yabancı dillere ve diğer kültürlere karşı ilgi duymalarını sağlamaları için destek vermeleri gerektiğini de vurgulamıştır.

Üstünel (2008)'in Muğla Üniversitesi İngilizce öğretmenliği bölümünde eğitim gören 61 birinci sınıf öğrencisiyle yaptığı anket çalışması sonucunda katılımcıların aile bireylerinin onların İngilizce öğrenmelerini geliştirmede olumlu etkileri olduğunu ortaya çıkarmıştır. Yine aynı çalışmada aile bireylerinin öğrencilerin İngilizce öğrenme süreçlerinde, dil öğrenme taraftarı ve dil öğrenme sağlayıcısı olarak dolaylı, dil öğrenme danışmanı ve dil öğreticisi olarak dolaysız etkileri olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır. Çevrelerinden ve velilerinden hem İngilizce öğrenmeyi çekici kılma hem de İngilizce öğrenmeye sevk etme yardımı gören öğrencilerin öğrenme durumları olumlu gelişmiştir.

Kültürün Etkisi

Araştırmadan elde edilen veriler ışığında veli ve öğretmenlerin çoğu İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olmasının İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilediği düşüncesine sahipken öğrencilerin çoğu bu görüşe katılmamaktadır. Öğrencilerin çoğuna göre İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilememektedir.

Sevinç (2006)'e göre İngilizce ve Türkçenin birbirinden farklı kökenlerden gelmesi, İngiliz ve Türk Kültürleri arasındaki farklılıklar, diğer dillere ve İngilizceye de sıfat olarak eklenen “yabancı dil” nitelendirmesinin öğrenme ihtiyacı duyanlarda ve öğrenenlerde o dile ilişkin olumsuz önyargı ve olumsuz koşullanmaya neden olması öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.

İletişimin Etkisi

Araştırma sonucunda öğrenci, öğretmen ve velilerden elde edilen bulgular ışığında; öğrenci, öğretmen ve velilere göre İngilizce öğrenmede iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin daha başarılı, iletişim yeterliliği düşük olan bireylerin ise daha başarısız oldukları düşüncesi ortaya çıkmıştır. Bu sonuç iletişimin öğrenme – öğretme ortamındaki önemini göstermesi bakımından önemlidir. Birbirini sağlıklı olarak anlayamayan kişilerin bulunduğu bir ortamda eğitim – öğretim faaliyetlerinin istenilen düzeyde gerçekleştirilemeyeceği aşıkardır.

Yapılan çalışma sonucunda ortaya çıkan görüşün Turanlı (2004)'nın dil öğretiminde iletişimin çok önemli bir faktör olduğu, öğrenci-öğretmen ve öğrenci-öğrenci iletişiminin hem sınıf ortamının niteliğini belirlediği hem de öğrenmeyi önemli ölçüde etkilediği düşüncesiyle hemfikir olduklarını görmekteyiz.

Yabancı dil öğretiminde öğrencileri değerlendirirken öğrencinin iletişimsel becerilere ne düzeyde egemen olduğu hedef alınmalıdır. Öğrencilerin birçoğunun yabancı dil dersinde başarısız olmasının nedeni dilbilgisel kaynaklıdır. Fakat öğrencilerin iletişim yeterliliklerini, algı ve üretim açısından hangi düzeyde kullandıkları, tümce öğelerinin mantıkî sıra izlemesi ve dilbilgisi bakımından doğru olmaktan daha önemlidir (Şahin, 2009).

Öneriler

Araştırmadan elde edilen bulgular göz önünde bulundurulduğunda, iki temel alana yönelik önerilerde bulunulabilir; (1) uygulayıcılara yönelik öneriler ve (2) bu alanda çalışan araştırmacılara yönelik öneriler.

Uygulayıcılara Yönelik Öneriler

Araştırma sonucunda ulaşılan sonuçlara dayanarak genel liselerde İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenlerini çözüme kavuşturabilmek için bazı öneriler geliştirilmiştir. Bu öneriler aşağıdaki gibidir;

- Sınıf mevcutlarının azaltılması için gerekli önlemler yetkili kurum ve kuruluşlarca alınmalıdır.
- İngilizce derslerinde seviye sınıfları (kur sistemi) uygulamasına geçilmelidir.
- Dil öğrenmede iletişim yeterliliğinin olmazsa olmaz bir öge olduğu gerçeğinden yola çıkarak öğrencilerin iletişim yeterliliğini geliştirici okuma, topluluk önünde konuşma ve tartışma gibi faaliyetlere daha sık yer verilmeli, öğrencilerin kendilerini ifade gücü artırılmaya çalışılmalıdır.
- İngilizce dersine ayrılan haftalık ders saatleri artırılmalıdır. Ayrıca okullarda zorunlu İngilizce dersleri yanında seçmeli İngilizce dersleri de öğrencinin seçimine sunulmalıdır.
- Ders kitapları ve çalışma kitapları geliştirilmelidir. Kitapların öğrenci seviyeleri ve ilgi alanları göz önünde bulundurularak dört temel beceri alanında hazırlanmış kitaplardan seçilmesi sağlanmalıdır.
- İngilizce sınıflarında bilgisayar, yansıtıcı, televizyon, video, cd - çalar veya kaset-çalar gibi ders araç-gereçlerinin bulunması sağlanmalıdır.
- Sınıflarda bulunan ders araç ve gereçlerinin daha etkin kullanılması için öğretmenlere hizmet-içi eğitim çalışmaları yapılmalı, ders araç-gereçlerini kullanmayı bilmeyen öğretmenlerin bu araçları kullanmayı öğrenmeleri sağlanmalıdır.
- Öğretmenler bir dili öğrenmenin en önemli unsurlarından birinin o dile ilgi duymak ve o dili sevmek olduğunu göz önünde bulundurmalı ve öğrencilerinin derse ilgi ve isteklerini artırıcı şekilde davranmalıdır. Öğretmenini seven öğrencilerin dolaylı olarak dersi seveceği ve derse ilgisinin artacağı öğretmenler tarafından unutulmamalıdır.

- Öğrencilerin İngilizce pratiği yapması için öğretmen ve veliler daha duyarlı olmalıdır. Veliler öğrencilerini pratik yapabilecekleri çeşitli kurs ve faaliyetlere gönderebilirler. Öğretmenler de öğrencilerini İngilizce'nin konuşulduğu ortamlara girmeleri için teşvik etmelidir.
- Öğrenci, öğretmen ve veliler eğitim sisteminde sürekli değişiklikler olmasından ve bir türlü sistemin düzene girmemesinden rahatsızdır. MEB ve yetkili kurum ve kuruluşlar bu durumu dikkate alarak çözüm ve öneriler getirmelidir.
- İngilizce dersini alan sınıflar ve haftalık ders saatleri ile ilgili yapılan değişikliklere uygun ders içerikleri, kitaplar ve programlar hazırlanmalıdır.
- Öğretmenlerin yeterliliği ve konusuna hakim olması İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemektedir. Öğretmen yeterliliği konusunda öğretmen yetiştiren kurumlar daha dikkatli olmalı, çağın ve eğitim sisteminin gereklerine yönelik öğretmenler yetiştirmelidir. Ayrıca MEB görevdeki öğretmenleri belirli aralıklarla hizmet-içi eğitim faaliyetlerine alarak öğretmenlere bilgilerini tazeleme ve hatırlama fırsatı sunmalıdır.
- Yabancı bir dil öğrenmek isteyen birey öncelikle kendi anadiline hakim olmalıdır. Öğretmenler ve veliler öğrencilere anadilin önemini benimsetmeye çalışmalıdır.
- Veliler çocuklarının İngilizce'ye ilgi duymalarını sağlamaları için destek vermelidir. Bu amaçla velilere İngilizce dersinin amaçları ve yabancı dil bilmenin yararları öğretmen tarafından açık bir dille anlatılarak velilerin öğretim sürecine daha aktif katılımları sağlanmalıdır. Veliye öğrencinin çevresindeki kişilerin öğrencinin dil öğrenmesine yardımcı olmasının önemi öğretmenler tarafından vurgulanmalıdır.
- Çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olması öğrenciyi olumsuz etkilemektedir. Bu durumu aşmak için okullar ve öğretmenler velilere ve topluma açık toplantı, konferans ve etkinlikler düzenleyerek İngilizce öğrenmenin önemini ve dil bilmenin sağlayacağı faydaları insanlara anlatmaya çalışmalıdır.

Araştırmacılara Yönelik Öneriler

Bu çalışma Antalya ilinde 2011 – 2012 eğitim – öğretim yılında genel liselerde okuyan öğrencilerin, İngilizce öğretmenlerinin ve genel liselerde öğrencisi öğrenim gören velilerin katılımıyla gerçekteştirilmiştir.

Farklı illerden, farklı ortaöğretim kurumlarından, ilköğretim ve yükseköğretim kurumlarından örneklemlerle yapılacak çalışmalarla Türkiye genelinde İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenleri, bu nedenleri ortaya çıkaran sorunlar ve çözümler önerileri ortaya çıkarılabilir. Ayrıca İngilizce öğretimindeki başarısızlık nedenleri hakkında devlet okulları ve özel okullar arasında karşılaştırma yapılarak ortaya çıkarılacak çalışmalar da alana katkı sağlayabilir.

KAYNAKÇA

- Adıgüzel, A. (2005). Avrupa birliğine uyum sürecinde öğretmen niteliklerinde yeni bir boyut: bilgi okuryazarlığı. *Milli Eğitim Dergisi*, 167.
- Akoğlu, Y. (2002). Yabancı dil öğretimi. <http://yunus.hacettepe.edu.tr/b0145743/yeliz/sol/yabanci.html> (24 Haziran 2012 tarihinde indirilmiştir.)
- Aküzel, G. (2006). *İlköğretim 4-8.Sınıflarda Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlık Nedenlerinin İncelenmesi (Adana Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Adana: Çukurova Üniversitesi.
- Alptekin, C. (2005). *Dual Language Instruction: Multiculturalism Through a Lingua Franca*. İstanbul: TESOL Boğaziçi University.
- Auerbach, E. (1993). Re-examining english only in the ESL classroom. *TESOL Quarterly*, 27(1), 9-32.
- Aydoğan, İ. ve Çilsal, Z. (2007). Yabancı dil öğretmenlerinin yetiştirilme süreci (Türkiye ve diğer ülkeler). *Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 22, 179-197.
- Ayhan, Y. Z. (1999). *Orta ve Yüksek Öğretimde Yabancı Dil Öğretimindeki Başarısızlığın Nedenleri (Afyon Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, Afyonkarahisar.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E. K., Akgün, O. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2010). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri (5. Baskı)*. Ankara: PegemA Yayıncılık
- Çakır, İ. (2007). Osmanlı'dan günümüze yabancı dil öğretimi süreci. *Nüsha, Journal of Oriental Studies*. Ankara, 24, Bizim Büro Ltd. ISSN 1303-0752
- Çakır, İ. (2011). Yabancı dil öğrenme ortamlarında kültürün rolü. *Milli Eğitim Dergisi*, 190, 248-255.
- Çelebi, M. D. (2006). Türkiye'de anadili eğitimi ve yabancı dil öğretimi. *Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 21(2), 285-307.
- Celep, C. (2008). *Sınıf Yönetiminde Kuram ve Uygulama*. Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Çelik, S. (2008). Opening the door: an examination of mother tongue use in foreign language classrooms (yabancı dil sınıflarında ana dil kullanımının incelenmesi). *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi (H. U. Journal of Education)*, 34,75-85.
- Demirel, Ö. (1990). *Yabancı Dil Öğretimi, İlkeler, Yöntemler, Teknikler*. Ankara: USEM Yayınları.
- Demirel, Ö. (1993). *Yabancı Dil Öğretimi*. Ankara: Usem yayınları.

- Doughty, C. J. ve Long, M. H. (2005). *The Handbook of Second Language Acquisition*. Malden: Blackwell Publishing.
- Er, K.O. (2006). Yabancı dil öğretim programlarında kültürün etkileri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 39(1), 1-14.
- Gömleksiz, M. N.(2002). Üniversitelerde yürütülen yabancı dil derslerine ilişkin öğrenci görüşlerinin değerlendirilmesi (firat üniversitesi örneği). *Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 12(1), 143-158.
- Günday, R. (2007). Yabancı dil öğretiminde başarısızlığa neden olan etmenler üzerine bir araştırma. *Milli Eğitim Dergisi*, 175, 210-229
- Hayes, D. (1997). Helping teachers to cope with large classes. *ELT Journal*, 51(2), 106-116, Oxford University Press, London.
- Kaya, Ü.Ü. (2007). *İlköğretim 1.Kademede İngilizce Derslerinde Oyun Tekniğinin Erişmeye Etkisi*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Kocatepe Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Afyonkarahisar.
- MEB Mevzuat. Milli Eğitim Bakanlığı Yabancı Dil Ağırlıklı Liseler Yönetmeliği <http://mevzuat.meb.gov.tr/html/75.html> (21.11.2011 tarihinde indirilmiştir.)
- MEB OGM. Ortaöğretim Kurumları İngilizce Dersi Öğretim Programı <http://ogm.meb.gov.tr/programlar.asp> (19.11.2011 tarihinde indirilmiştir.)
- MEB Talim ve Terbiye Kurulu 20.07.2010 tarih 76 sayılı Ortaöğretim Kurumları Haftalık Ders Çizelgeleri ve Açıklamaları Kararı. <http://tebligler.meb.gov.tr/index.php/tuem-sayilar/finish/76-2012/149-2657-haziran-2012> (10.01.2013 tarihinde indirilmiştir.)
- Mersinligil, G. (2002). *İlköğretim Dört ve Beşinci Sınıflarda Uygulanan İngilizce Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi (Adana İli Örneği)*. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ.
- Önal, M. (2000). Yabancı dil eğitimi hususunda felsefi bir yaklaşım. *Milli Eğitim Dergisi*, 146.
- Peyton, J.K. (1997). Professional development of foreign language teachers, ERIC No: ED414768, <http://www.ericdigests.org/1998-2/teachers.htm> (17.12.2011 tarihinde indirilmiştir.)
- Sarp, N. (2000). Okullarda çocuklara uygulanan disiplin yöntemleri ne olmalıdır?. *Çukurova Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 2(18), 110-116.
- Soner, O. (2007). Türkiye’de yabancı dil eğitiminin dünü bugünü. *Öneri Dergisi*, 7(28), 397-404.

- Şahin, Y. (2009). Yabancı dil öğretiminde öğrenci başarısını olumsuz yönde etkileyen unsurlar. *(TSA)-Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, 13(1), 149-158.
- Şevik, M. (2007). Yabancı dil sınıflarında anadilin yeri. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 40(1), 99-119
- Sevinç, K.Ü. (2006). *İlköğretim Okullarında İngilizce Öğretiminde Karşılaşılan Güçlüklerle İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi (Diyarbakır Örneği)*. Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dicle Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Diyarbakır.
- Tarcan, A. (2004). Yabancı Dil Öğretim Teknikleri, Ankara: Nobel Yayınları.
- Turanlı, A. (2004). Yabancı dil öğretiminde istenmeyen öğrenci davranışları ve önleyici yönetim yaklaşımları. *Eurasian Journal of Educational Research*, 17, 31-44.
- Uludağ, Z. ve Odacı, H. (2002). Eğitim öğretim faaliyetlerinde fiziksel mekan. *Milli Eğitim Dergisi*, 153-154
- Üstünel, E. (2008). Aile bireylerinin İngilizce öğrenimine katkıları ile öğrencilerin üniversite yabancı dil sınavı'ndaki başarılarının karşılaştırılması. *Milli Eğitim Dergisi*, 178, 192-203.
- Yaman, E. (2006). Eğitim sistemindeki sorunlardan bir boyut: büyük sınıflar ve sınıf yönetimi. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*, 4(3), 261-274
- Yanık, A. E. (2009). İlköğretim ikinci kademedeki öğrencilerin İngilizce dersine yönelik düşünceleri. *Milli Eğitim Dergisi*, 183, 318-329.
- Yılmaz, C. (2005). The contribution of selecting and evaluating textbooks to language teaching and learning in EFL classroom. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 13(1), 265-272.
- Yılmaz, C. (2008). İlk ve orta öğretim okullarında kalabalık sınıflarda İngilizce öğretimi: sorunlar ve öneriler. *Milli Eğitim Dergisi*, 178, 204-213

EK 1- İL MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ İZİN BELGESİ

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

05.04.2012 • 9100

Sayı : B.08.4.MEM.0.07.20.02-605.01/

Konu : Araştırma ve Uygulaması

AKDENİZ ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)
ANTALYA

İlgi: 21.03.2012 tarihli ve 05200 sayılı yazınız.

İlgi yazınızda belirtilen, Üniversiteniz Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Hamit KAPLAN'ın, "Genel Liselerde İngilizce Öğretimindeki Başarısızlık Nedenleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri(Antalya İli Örneği) " konulu araştırma ve uygulamasını, Aksu,Döşemealtı,Kepez,Konyaaltı,Muratpaşa İlçelerindeki Genel Liselerde (9,10 ve 11.sınıflar) uygulama ile ilgili isteği "Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi" gereğince, Müdürlüğümüz inceleme komisyonu tarafından değerlendirilerek uygun görülmüş olup, Valilik Makamının 30.03.2012 tarihli ve 8610 sayılı onayı ve uygulanacak veri toplama araçları Müdürlüğümüzce Mühürlenerek ekte gönderilmiştir.

Bakanlığımızın ilgili yönergesi gereği ve Yönerge de belirtilen EK-1 taahhünamesi doğrultusunda araştırmanın bitiminde sonuç raporunun iki örneğinin CD ortamında Müdürlüğümüz Ar-Ge bürosuna gönderilmesi hususunda;

Bilgilerinizi ve gereğini arz ederim.

Mehmet KARAKAŞ
Müdür a.
Müdür Yardımcısı

EKLER:

- 1-Onay(1 adet)
- 2-Öğrenci Görüş Anketi (4 sayfa)
- 3-Öğretmen Görüş Anketi (4 sayfa)
- 4-Veli Görüş Anketi ((4 sayfa)

	<p>Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. Bilgi için: M.KARAKAŞ Md.Yrd. Telefon: (0 242) 238 60 00 (pbx) Faks : (0 242) 238 61 11 E-posta: antalyamem@meb.gov.tr projeler07@meb.gov.tr</p>	<p>www.egitimdestek.meb.gov.tr</p>	<p>www.haydikizlarokulu.org</p>	<p>OKUL YÖNETİMİNİ GELİŞTİRME PROGRAMI</p>	<p>EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!</p>
--	--	------------------------------------	---------------------------------	--	---

EK 2- VALİLİK OLUR BELGESİ

T.C.
ANTALYA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : B.08.4.MEM.0.07.20.02-605.01/
Konu : Anket Uygulaması

30.03.2012 • 8610

VALİLİK MAKAMINA
ANTALYA

Akdeniz Üniversitesi Rektörlüğü, Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Bilimleri Anabilim Dalı , Eğitim Programları ve Öğretim Yüksek Lisans Programı Öğrencisi Hamit KAPLAN'ın "**Genel Liselerde İngilizce Öğretimindeki Başarısızlık Nedenleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri (Antalya İli Örneği)**" başlıklı çalışmasını, Aksu, Döşemealtı, Kepez, Konyaaltı, Muratpaşa İlçelerindeki Genel Liseler (9,10 ve 11.sınıflar) uygulama isteği ile ilgili 21.03.2012 tarihli ve 5200 sayılı yazıları, ekinde gönderilen araştırma uygulaması anket formlar, İl Millî Eğitim Müdürlüğü Araştırma Değerlendirme ve İnceleme komisyonumuz tarafından, 23.03.2012 tarihinde toplanarak "**Millî Eğitim Bakanlığına Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Yönergesi**" esaslarına uygun olduğu tespit edilmiştir.

Komisyonumuzca söz konusu, tez çalışması veri toplama aracı, Başarısızlık Nedenleri Hakkında Öğrenci/Öğretmen/Veli Görüşleri Anket Formu uygulamalarının, **Genel Liselerde İngilizce Öğretimindeki Başarısızlık Nedenleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşleri (Antalya İli Örneği)** " başlıklı tez çalışması , Okul Müdürlüğünün bilgisi dahilinde, ilgili Yönergeye göre, çalışma takvimi doğrultusunda eğitim-öğretimi aksatmadan yapılması uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde olurlarınıza arz ederim.

Osman Nuri GÜLAY
İl Millî Eğitim Müdürü

OLUR
30.03/2012

Turan EREN
Vali a.
Vali Yardımcısı

	<p>Antalya İl Millî Eğitim Müdürlüğü Soğuksu Mah. Hamidiye Cad. Bilgi için: M.KARAKAŞ Md.Yrd. Telefon: (0 242) 238 60 00 (pbx) Faks : (0 242) 238 61 11 E-posta: antalyamem@meb.gov.tr projeler07@meb.gov.tr</p>	 <p>www.egitimdestek.gov.tr</p>	 <p>www.haydiki.zlarokula.org</p>		<p>EĞİTİMDE REFORM Daha aydınlık gelecek!</p>
---	--	--	--	---	---

EK 3- ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ANKET FORMU

GENEL LİSELERDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

HAKKINDA ÖĞRENCİ GÖRÜŞLERİ ANKET FORMU

Bu anket, genel liselerde öğrenim gören siz öğrencilerin İngilizce öğreniminde karşılaştığınız sorunları tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu ankette belirteceğiniz görüşler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu araştırmanın geçerliliği için, gerçek görüşlerinizi belirtmeniz önem taşımaktadır. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız ve her bir soru için sadece bir tane yanıt işaretleyiniz.

Bilimsel bir çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Hamit KAPLAN

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi / Aksu Lisesi İngilizce Öğretmeni

A) KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz:

Kız

Erkek

Yaşınız:

14

15

16

17

18

19 ve üzeri

Bu yıl okumakta olduğunuz sınıf:

9.Sınıf

10.Sınıf

11.Sınıf

Ailenizin Eğitim Durumu:

Okuma yazma bilmiyor

İlkokul mezunu değil ancak Okur-yazar

İlkokul mezunu

Ortaokul mezunu

Lise mezunu

Üniversite (önlisans) mezunu

Üniversite (lisans) mezunu / lisansüstü

Ailenizde sizin dışınızda

İngilizce bilen:

Var

Yok

Aileniz İngilizce konusunda

sizi yönlendiriyor mu?:

Evet

Hayır

İngilizce ile ilgilenme düzeyiniz:

- Çok Yüksek
 Yüksek
 Orta
 Düşük
 Çok Düşük

**Okul dışında İngilizce ile ilgili
herhangi bir kursa katıldınız mı?:**

- Evet Hayır

<p>B) İngilizce Öğrenmede Karşılaşılan Sorunlar</p> <p>Bu kısımda İngilizce öğreniminde karşılaşılan sorunlarla ilgili 30 adet soru bulunmaktadır. Her soruya ‘tamamen katılıyorum – katılıyorum – kararsızım – katılmıyorum - hiç katılmıyorum’ seçenekleri içerisinde düşünceyi en iyi ifade eden cevabı veriniz.</p>	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1- Sınıfların kalabalık olması (30 ve üzeri) İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
2- İngilizce sınıflarının seviye sınıfları olarak düzenlenmemesi İngilizce öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
3- Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğreniminde daha başarılı, düşük olanların ise daha başarısız olduğu görülmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
4- Ders saatinin az olması (9.sınıflarda 3 saat ve 10 ve 11.sınıflarda 2 saat) İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
5- Ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve ilgi alanıma girmeyen okuma parçalarının olması İngilizce öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
6- Ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmaması veya az olması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
7- Ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesi İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
8- Ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmaması İngilizce öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
9- Ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin anlama / algılama seviyemden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
10- Ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin anlama / ifade etme seviyemden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
11- Ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin anlama / algılama seviyemden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
12- Ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin anlama / ifade etme seviyemden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
13- Çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması (ders kitabında görülen konularla birebir örtüşmemesi gibi) ve ünitelerde geçen dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmaması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐

14- Sınıflarda (bilgisayar, yansıtıcı, televizyon, video, cd-çalar veya kaset-çalar gibi) ders araç-gereçlerinin bulunmaması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
15- Ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılmaması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
16- İngilizce'yi sevmemek ve İngilizce'ye ilgi duymamak İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
17- İngilizce pratiği yapma olanağı olmaması İngilizce öğrenimini zorlaştırmaktadır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
18- Ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikaları İngilizce öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
19- Dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılması (önceden sadece 9 ve 10 sınıflar iken 12.sınıfa kadar uzatılması) İngilizce öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
20- Değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmaması (kitap basılmaması, müfredatın öğretmen kararına bırakılması) İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
21- Öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmaması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
22- Öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesi İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
23- Ana dil (Türkçe) bilgimin eksik olması İngilizce öğrenmemi zorlaştırmaktadır.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
24- İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
25- İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) öğretim dili olarak kullanılması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
26- İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) hiç kullanılmaması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
27- Aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesi İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
28- Çevremdeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamaması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐
29- İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olması İngilizce öğrenmemi olumsuz etkilemektedir.	☐ ☐ ☐ ☐ ☐

30- Sınıflardaki öğrenci sayısının az olması (30'dan daha az) İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemektedir.

EK 4- ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ANKET FORMU

GENEL LİSELERDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

HAKKINDA ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ ANKET FORMU

Bu anket, genel liselerde çalışan öğretmenlerin, İngilizce öğretiminde karşılaştıkları sorunları tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu ankette belirteceğiniz görüşler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu araştırmanın geçerliliği için, gerçek görüşlerinizi belirtmeniz önem taşımaktadır. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız ve her bir soru için sadece bir tane yanıt işaretleyiniz.

Bilimsel bir çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Hamit KAPLAN

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi / Aksu Lisesi İngilizce Öğretmeni

A) KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz:

Kadın

Erkek

Yaşınız:

20-29

30-35

36-40

41-45

46- 55

56 ve üzeri

Mesleki Deneyiminiz:

0-7 yıl

8-14 yıl

15-21 yıl

22-29 yıl

30 yıl ve üstü

Mezun Olduğunuz

Fakülte / Yüksek Okul:

Eğitim Fakültesi

Eğitim Enstitüsü

Eğitim Yüksek Okulu

Fen-Edebiyat Fakültesi

Diğer

Eğitim Durumunuz:

Ön Lisans

Lisans

Y. Lisans

Doktora

<p>B) İngilizce Öğrenmede Karşılaşılan Sorunlar</p> <p>Bu kısımda İngilizce öğreniminde karşılaşılan sorunlarla ilgili 30 adet soru bulunmaktadır. Her soruya ‘tamamen katılıyorum – katılıyorum – kararsızım – katılmıyorum - hiç katılmıyorum’ seçenekleri içerisinde düşünceyi en iyi ifade eden cevabı veriniz.</p>	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1- Sınıfların kalabalık olması (30 ve üzeri) İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
2- İngilizce sınıflarının seviye sınıfları olarak düzenlenmemesi İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
3- Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğreniminde daha başarılı, düşük olanların ise daha başarısız olduğu görülmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
4- Ders saatinin az olması (9.sınıflarda 3 saat ve 10 ve 11.sınıflarda 2 saat) İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
5- Ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve öğrencilerin ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının olması İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
6- Ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmaması veya az olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
7- Ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
8- Ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmaması İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
9- Ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrencilerin anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
10- Ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrencilerin anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
11- Ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin öğrencilerin anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
12- Ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrencilerin anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
13- Çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması (ders kitabında görülen konularla birebir örtüşmemesi gibi) ve ünitelerde geçen dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐

14- Sınıflarda (bilgisayar, yansıtıcı, televizyon, video, cd-çalar veya kaset-çalar gibi) ders araç-gereçlerinin bulunmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
15- Ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
16- İngilizce'yi sevmemek ve İngilizce'ye ilgi duymamak İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
17- İngilizce pratiği yapma olanağı olmaması İngilizce öğrenimini zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
18- Ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikaları İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
19- Dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılması (önceden sadece 9 ve 10 sınıflar iken 12.sınıfa kadar uzatılması) İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
20- Değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmaması (kitap basılmaması, müfredatın öğretmen kararına bırakılması) İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
21- Öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
22- Öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
23- Ana dil (Türkçe) bilgisinin eksik olması İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
24- İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
25- İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) öğretim dili olarak kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
26- İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) hiç kullanılmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
27- Aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
28- Öğrencilerin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
29- İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐

30- Sınıflardaki öğrenci sayısının az olması (30'dan daha az) İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemektedir.

EK 5- VELİ GÖRÜŞLERİ ANKET FORMU

GENEL LİSELERDE İNGİLİZCE ÖĞRETİMİNDE KARŞILAŞILAN SORUNLAR

HAKKINDA VELİ GÖRÜŞLERİ ANKET FORMU

Bu anket, genel liselerde öğrenim gören öğrenci velilerinin, öğrencilerinin İngilizce öğretiminde karşılaştıkları sorunları tespit etmek amacıyla hazırlanmıştır. Bu ankette belirteceğiniz görüşler yalnızca araştırma amacıyla kullanılacaktır. Bu araştırmanın geçerliliği için, gerçek görüşlerinizi belirtmeniz önem taşımaktadır. Lütfen hiçbir soruyu boş bırakmayınız ve her bir soru için sadece bir tane yanıt işaretleyiniz.

Bilimsel bir çalışmaya katkılarınızdan dolayı teşekkür ederim.

Hamit KAPLAN

Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretimi Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi / Aksu Lisesi İngilizce Öğretmeni

A) KİŞİSEL BİLGİLER

Cinsiyetiniz:

Kadın

Erkek

Yaşınız:

20-29

30-35

36-40

41-45

46- 55

56 ve üzeri

Mesleğiniz:

.....

Öğrencinizin sınıfı:

9.Sınıf

10.Sınıf

11.Sınıf

Eğitim Durumunuz:

Okuma yazma bilmiyorum

İlkokul mezunu değilim ancak okur-yazarım

İlkokul mezunu

Ortaokul mezunu

Lise mezunu

Üniversite (önlisans) mezunu

Üniversite (lisans) mezunu / lisansüstü

<p>B) İngilizce Öğrenmede Karşılaşılan Sorunlar</p> <p>Bu kısımda İngilizce öğreniminde karşılaşılan sorunlarla ilgili 30 adet soru bulunmaktadır. Her soruya ‘tamamen katılıyorum – katılıyorum – kararsızım – katılmıyorum - hiç katılmıyorum’ seçenekleri içerisinde düşünceyi en iyi ifade eden cevabı veriniz.</p>	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kararsızım	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1- Sınıfların kalabalık olması (30 ve üzeri) İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
2- İngilizce sınıflarının seviye sınıfları olarak düzenlenmemesi İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
3- Sözel iletişim yeterliliği yüksek olan bireylerin İngilizce öğreniminde daha başarılı, düşük olanların ise daha başarısız olduğu görülmektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
4- Ders saatinin az olması (9.sınıflarda 3 saat ve 10 ve 11.sınıflarda 2 saat) İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
5- Ders kitaplarında uzun, sıkıcı ve öğrencilerin ilgi alanına girmeyen okuma parçalarının olması İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
6- Ders kitaplarında alıştırmaya dayalı etkinliklerin olmaması veya az olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
7- Ders kitaplarının görselliğe yeterince yer vermemesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
8- Ders kitaplarında seçilen temaların ilgi çekici olmaması İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
9- Ders kitaplarındaki okuma bölümlerinin öğrencilerin anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
10- Ders kitaplarındaki yazma bölümlerinin öğrencilerin anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
11- Ders kitaplarındaki dinleme bölümlerinin öğrencilerin anlama / algılama seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
12- Ders kitaplarındaki konuşma bölümlerinin öğrencilerin anlama / ifade etme seviyesinden daha üst seviyede olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
13- Çalışma kitaplarının etkin olarak hazırlanmamış olması (ders kitabında görülen konularla birebir örtüşmemesi gibi) ve ünitelerde geçen dilbilgisi konularında yeteri kadar etkili olmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐

14- Sınıflarda (bilgisayar, yansıtıcı, televizyon, video, cd-çalar veya kaset-çalar gibi) ders araç-gereçlerinin bulunmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
15- Ders araç-gereçlerinin yeteri kadar kullanılmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
16- İngilizce'yi sevmemek ve İngilizce'ye ilgi duymamak İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
17- İngilizce pratiği yapma olanağı olmaması İngilizce öğrenimini zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
18- Ders saati ve içeriğinin değiştirilmesi ve sistematik bir düzene oturtulamaması gibi tutarsız ve sürekli değişen eğitim politikaları İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
19- Dersi alan sınıf seviyesinde değişiklik yapılması (önceden sadece 9 ve 10 sınıflar iken 12.sınıfa kadar uzatılması) İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
20- Değişiklik yapılan sınıflar için yeterli hazırlığın bulunmaması (kitap basılmaması, müfredatın öğretmen kararına bırakılması) İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
21- Öğretmenin konusuna hakim olmaması veya konu ile ilgili yeterli donanıma sahip olmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
22- Öğretmenin alanında ve öğretmenlik bilgisi açısından yeteri kadar iyi yetiştirilememesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
23- Ana dil (Türkçe) bilgisinin eksik olması İngilizce öğrenmeyi zorlaştırmaktadır.	☐	☐	☐	☐	☐
24- İngilizce dersinde öğretim dili olarak sürekli İngilizce'nin kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
25- İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) öğretim dili olarak kullanılması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
26- İngilizce dersinde anadilin (Türkçe) hiç kullanılmaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
27- Aile içinde İngilizce bilen birinin olmaması ve İngilizce öğrenmeye yardım edilememesi İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
28- Öğrencilerin çevresindeki insanların İngilizce öğrenmeye yardımcı olmaması veya olamaması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐
29- İngilizce öğrenmeye karşı çevrenin olumsuz bakış açısına sahip olması İngilizce öğrenmeyi olumsuz etkilemektedir.	☐	☐	☐	☐	☐

30- Sınıflardaki öğrenci sayısının az olması (30'dan daha az) İngilizce öğrenmeyi olumlu etkilemektedir.

ÖZGEÇMİŞ

Adı ve SOYADI: Hamit KAPLAN

Doğum Tarihi ve Yeri: 18.01.1982 ANTALYA

Medeni Durumu: Bekar

Eğitim Durumu

Mezun Olduğu Lise: Metin – Nuran Çakallıklı Anadolu Lisesi
(Muratpaşa / ANTALYA) (1993 – 2000)

Lisans Diploması: Hacettepe Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Amerikan Kültürü ve Edebiyatı Bölümü (2000 – 2004)

Yüksek Lisans Diploması: Akdeniz Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Programı (2009 – 2013)

Tez Konusu: Genel Liselerde İngilizce Öğretimindeki Başarısızlık Nedenleri Hakkında Öğrenci, Öğretmen ve Veli Görüşlerinin İncelenmesi (Antalya İli Örneği)

Yabancı Dil / Diller: İngilizce / Almanca

Bilimsel Faaliyetler

Ulusal Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Basılan Bildiriler

- ❖ Erdoğan, M., Akbunar, Ş., Kayır, G. Ç., Kaplan, H. & Aşık, Ü.Ö. (2011). Öğretmenlerin öğrenme ve öğretme süreçleri ile ilgili görüş, tutum ve inançları; 2005-2011 yılları arasında yapılan araştırmaların içerik analizi. 20. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, BURDUR.

Uluslararası Bilimsel Toplantılarda Sunulan ve Bildiri Kitabında Basılan Bildiriler

- ❖ Erdoğan, M., Kayır, G. Ç., Kaplan, H., Aşık, Ü. Ö. & Akbunar, Ş. (2011). Yeni geliştirilen öğretim programları ile ilgili öğretmen görüşleri, 2005-2011 yılları arasında yapılan araştırmaların içerik analizi. I. Uluslararası Eğitim Programları ve Öğretim Kongresi (I. International Congress on Curriculum and Instruction), Eskişehir, TÜRKİYE.
- ❖ Erdoğan, M., Kaplan, H., Kayır, G. Ç., Aşık, Ü. Ö. & Akbunar, Ş. (2012). Common method-related problems in selected studies on educational sciences in Turkey. 4th World Conference on Educational Sciences 2012. Barcelona, SPAIN.
- ❖ Erdoğan, M., Akbunar, Ş., Aşık, Ü. Ö., Kayır, G. Ç., & Kaplan, H. (2012). The effects of demographic variables on students' responsible environmental behaviors. 4th World Conference on Educational Sciences 2012. Barcelona, SPAIN.

İş Denevimi

- Çalıştığı Kurumlar:** Niğde / Merkez - Değirmenli İlköğretim Okulu (2004 – 2008)
 Niğde / Merkez - Atatürk İlköğretim Okulu (2008 – 2009)
 Niğde / Merkez - Murtaza ve Naile Uyanık İlköğretim Okulu (2009 – 2009)
 Antalya / Aksu - Aksu Lisesi (2009 – Halen)
- Adres:** Barbaros Mahallesi Perge Caddesi No:11
 Aksu / ANTALYA
- Tel. No:** 0242 426 20 84